

การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนของโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี
AN ACADEMIC ADMINISTRATION OF LEARNING AND TEACHING OF
SMALL PRIMARY SCHOOLS, SAI YOK DISTRICT,
KANCHANABURI PROVINCE

พระสรราชัย ชยธมฺโม (นิลเจียรนัย)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๔

การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนของโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

พระสรราชัย ชยธมฺโม (นิลเจียรนัย)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๔

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

**AN ACADEMIC ADMINISTRATION OF LEARNING AND TEACHING OF
SMALL PRIMARY SCHOOLS, SAI YOK DISTRICT,
KANCHANABURI PROVINCE**

PHRA SANCHAI JAYADHAMMO (NINJIEARANAI)

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of

The Requirement for The Degree of

Master of Arts

(Educational Administration)

Graduate School

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Bangkok, Thailand

C.E. 2011

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับ
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

(พระสุธีธรรมานุวัตร, ผศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

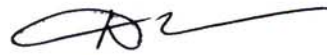
(พระมหาสม กลยาโณ, ดร.)

ประธานกรรมการ

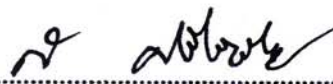
(รศ.ดร.สมาน งามสนิท)

กรรมการ

(ผศ.ดร.สิน งามประโคน)

กรรมการ

(ผศ.ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)

กรรมการ

(ผศ.ดร.อินตา ศีรวิรรณ)

กรรมการ

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ผศ.ดร.สิน งามประโคน

ประธานกรรมการ

ผศ.ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย

กรรมการ

ผศ.ดร.อินตา ศีรวิรรณ

กรรมการ

- ชื่อวิทยานิพนธ์** : การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี
- ผู้วิจัย** : พระสรรชัย ชยธมฺโม (นิลเจียรนัย)
- ปริญญา** : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
- คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์**
- : ผศ.ดร.สิน งามประโคน พธ.บ.,M.A.,Ph.D.
 - : ผศ.ดร.อินตา ศิริวรรณ พธ.บ., M.Ed., Ph.D.
 - : ผศ.ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย พธ.บ., M.Ed., Ph.D.
- วันที่สำเร็จการศึกษา** : ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๕

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ ๑. เพื่อศึกษาการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ๒. ศึกษาปัญหาอุปสรรคการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค ๑.เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค ประชากรที่เป็นผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน ๑๒๒ คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นในดำเนินงานการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้านซึ่งมีผลการวิเคราะห์แต่ละด้านดังนี้

๑.๑ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนได้จัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ , โรงเรียนได้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพในสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ การกิจ เป้าหมาย ในการพัฒนาหลักสูตร ๑.๒ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนโรงเรียนสนับสนุนให้ครูเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการใช้สื่อการเรียนการสอน ,

ครูเลือกสื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับเทคนิคและวิธีการสอน ๑.๓ ด้านการนิเทศการศึกษา โรงเรียนมีการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา, โรงเรียนมีการนิเทศการเรียนการสอนภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ๑.๔ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ครูจัดสถานที่ให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน, ใช้สถานที่นอกโรงเรียนในการเรียนรู้ เช่น ชุมชน วัด ภูมิปัญญาท้องถิ่น ๑.๕ ด้านการวัดผลและประเมินผลครูนำผลการวัดและประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง, ครูวัดผลโดยเน้นความเข้าใจ และการนำไปใช้

๒. ปัญหาอุปสรรคการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

๒.๑ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจความร่วมมือจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ๒.๒ ด้านการใช้สื่อการสอน ขาดงบประมาณในการจัดหาสื่อการสอน, ครูขาดความรู้ในการผลิตสื่อการสอน ๒.๓ ด้านนิเทศการศึกษา บุคลากรไม่เห็นความสำคัญของการนิเทศการศึกษา นิเทศไปแล้วไม่นำไปใช้จริง ๒.๔ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม งบประมาณน้อย อาคารเรียนมีสภาพเก่าทรุดโทรม ๒.๕ ด้านการวัดผลประเมินผล ครูขาดความรู้ด้านวัดผลประเมินผล เครื่องมือวัดไม่ได้มาตรฐาน

๓. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

๓.๑ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อบรมผู้ที่เกี่ยวข้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ๓.๒ ด้านการใช้สื่อการสอน ส่งเสริมให้ความรู้บุคลากรในการผลิตสื่อการสอน และใช้สื่อการสอนอย่างจริงจัง ๓.๓ ด้านนิเทศการศึกษา-จัดทำปฏิทินการนิเทศการศึกษาสร้างความรู้ความเข้าใจและให้บุคลากรครูเห็นความสำคัญ ๓.๔ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม จัดสรรงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๓.๕ ด้านการวัดผลประเมินผลมีการอบรมพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการวัดผลประเมินผลให้กับครูมีแบบแผนวัดผลควบคู่กับการจัดการเรียนรู้ที่ดี

Thesis Title : An Academic Administration of Learning and Teaching of Small Primary Schools, Saiyok District, Kanchanaburi Province

Researcher : Phra Sanchai Jayadhammo (Ninjeeranai)

Degree : Master of Arts (Educational Administration)

Thesis Supervisory Committee

: Asst. Prof. Dr. Sin Karmprakhon B.A., M.A., Ph.D.

: Asst. Prof. Dr. Intra Sirivan B.A., M.Ed., Ph.D.

: Asst. Prof. Dr. Suddhipong Srivichai B.A., M.Ed., Ph.D.

Date of Graduation : March 15, 2012

ABSTRACT

The study entitled. “An academic administration of learning and teaching of small primary schools, sai yok district, Kanchanaburi province”. The objectives of this research are: 1. To study the operation an academic administration of learning and teaching of small primary schools, sai yok district, Kanchanaburi province. 2. To study the problems of academic administration of learning and teaching of small primary schools, sai yok district. 3. To study in the way of academic administration of learning and teaching of small primary schools, sai yok district,. The population of the administrators and teachers in small primary schools, sai yok district, kanchanaburi province. Of 122 people. Tools used were questionnaires and interviews that were created. Data analysis. By frequency, percentage, mean and standard deviation.

The findings of research were as follows :

1. Administrators and teachers. The opinion in operation. an academic administration of learning and teaching of small primary schools, sai yok district, kanchanaburi province. The overall high level. Considering that it was also found. Administrators and teachers are very good in all aspects. The analysis of each follows:

1.1 Curriculum development. The school has a structured curriculum. And material that are specified in the courses. Objectives and desirable features. The analysis environment. And assessment in schools. To define the vision, mission, goals and programs. 1.2

The medium of instruction. The school encourages students to focus. The advantage of using the medium of instruction. , Teacher learning and teaching the technique. 1.3 And teaching methods. The supervision of education. The school has a plan of supervision in the school, school supervision. Teaching and learning. Within the school continued. 1.4 Building the environment the ideal place for teaching and learning activities, take place outside of school. To learn the local community. 1.5 The measurement and evaluation. The results of measurement and evaluation to continuously improve teaching and learning, teacher performance, with emphasis on understanding. And its use.

2. . Problems of academic administration of learning and teaching of small primary schools, Sai Yok District, Kanchanaburi Province. :

2.1 Development of the curriculum. Lack of cooperation from the personnel involved in the school curriculum. 2.2 The use of teaching materials. Budget shortfall in the supply of teaching materials, lack of knowledge in the production of teaching materials. 2.3 Supervision of the study. People do not realize the importance of teacher education. Supervision to be put to practical use. 2.4 The budget is building and the old school buildings have deteriorated. 2.5 Evaluation of the results. Lack of knowledge of the measure. Measurement is not standardized.

3. The guidelines development an academic administration of learning and teaching of small primary schools, Sai Yok district, Kanchanaburi province. :

3.1 Development of the curriculum. Training related to community participation in curriculum development. 3.2 The use of promotional materials to educate staff in the production of teaching materials. And learning seriously. 3.3 Communication and Education - a calendar of educational supervision and awareness of the importance to teachers. 3.4 The building and the environment. Budget support from the agency or agencies involved. 3.5 Measurement and evaluation of training to develop skills for assessing teacher performance, coupled with structured learning as well.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้รับความอนุเคราะห์ช่วยเหลือเป็นอย่างดีจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิน งามประโคน ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อินตา ศิริวรรณ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่ได้เมตตาอนุเคราะห์เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำชี้แนะตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณและอนุโมทนาขอบคุณ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ช่วยตรวจสอบความถูกต้องด้านภาษา เนื้อหา ระเบียบวิธี เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยพร้อมทั้งคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยได้สำเร็จด้วยดี

ขอขอบพระคุณพระมหาสม กลุยาโณ,ดร. ประธานกรรมการการสอบป้องกันงาน วิทยานิพนธ์และอนุโมทนาขอบคุณรองศาสตราจารย์ดร. สมาน งามสนิท คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่ได้ตรวจสอบความถูกต้อง และให้คำแนะนำ ที่เป็นประโยชน์ในการแก้ไข

ขอขอบพระคุณ พระครูบวรกาญจนรักษ์ พระอุปัชฌาย์เจ้าอาวาสวัดทุ่งก้างย่าง ที่ให้การสนับสนุนส่งเสริมในค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการศึกษา คุณแม่รัศมี เจริญเพชร คุณพ่อสมชัย นิลเจียรนัย ที่คอยให้กำลังใจสนับสนุนเมื่อยามขัดสน และอนุโมทนาขอบคุณคณาจารย์ทุกท่าน เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายที่ได้เมตตาประสิทธิ์ประสาท ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งสภธรรมิกทุกรูปที่ให้กำลังใจคุณครูจากโรงเรียนบ้านทุ่งก้างย่าง ที่ให้การช่วยเหลือในการทำวิจัยพร้อมบรรดาญาติมิตร ทุกคนที่ส่งเสริมช่วยเหลือด้วยแรงกายและแรงใจด้วยดีเสมอมา

คุณูปการใดๆ ที่เกิดจากการทำงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอน้อมถวายสักการะบูชาแด่คุณพระรัตนตรัย คุณครูอุปัชฌาย์อาจารย์ เกิดความสุขสงบร่มเย็น ตลอดถึงผู้มีอุปการคุณทุกท่าน และขออุทิศกุศลผลบุญที่เกิดจากการวิจัยนี้ให้กับบรรพชนผู้ล่วงลับ หากว่าข้อบกพร่องใดๆ ที่เกิดจากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป

พระสรราชัย ชยธมฺโม (นิลเจียรนัย)

มีนาคม ๒๕๕๕

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	ญ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑.๓ ขอบเขตการวิจัย	๔
๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๔
๑.๕ คำนียามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๕
๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับ	๖
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗
๒.๑ แนวคิดการบริหารการศึกษา	๘
๒.๑.๑ แนวคิดการบริหารการศึกษาแนวพุทธ	๘
๒.๑.๒ แนวคิดการบริหารงานวิชาการ	๑๑
๒.๑.๓ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	๑๔
๒.๑.๔ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน	๒๓
๒.๑.๕ ด้านนิเทศการศึกษา	๓๐
๒.๑.๖ ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม	๓๕
๒.๑.๗ ด้านการวัดผลและประเมินผล	๔๒
๒.๓ หลักการบริหารงานวิชาการ	๔๖
๒.๒.๑ ความหมายการบริหารงานวิชาการ	๔๘

เรื่อง	หน้า
๒.๒.๒ ความสำคัญการบริหารงานวิชาการ	๔๕
๒.๒.๓ กระบวนการบริหารงานวิชาการ	๕๑
๒.๓ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารการศึกษา	๕๕
๒.๓.๑ ปัญหาการบริหารการศึกษา	๕๕
๒.๓.๒ แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน	๖๕
๒.๔ ทฤษฎีการบริหารงานวิชาการ	๖๘
๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗๑
๒.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๗๕
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๘๐
๓.๑ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	๘๐
๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๘๑
๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๘๔
๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๘๔
๓.๕ วิธีการนำเสนอและรายงานผลการวิจัย	๘๕
บทที่ ๔ ผลการศึกษา	๘๖
๔.๑ สถานภาพส่วนบุคคลของผู้บริหารและครูผู้สอน	๘๗
๔.๒ ความคิดเห็นในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก	๘๕
๔.๓ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการพัฒนา การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก	๙๘
๔.๔ การสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก	๑๐๓
บทที่ ๕ สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๑๐๕
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๐๕
๕.๒ อภิปรายผล	๑๑๓

เรื่อง	หน้า
๕.๑ ข้อเสนอแนะ	๑๑๕
บรรณานุกรม	๑๒๐
ภาคผนวก	๑๒๘
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๑๒๕
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญ	๑๔๓
ภาคผนวก ค หนังสือออกในการดำเนินการวิจัย	๑๕๐
ประวัติผู้วิจัย	

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
๒.๑	กระบวนการบริหารงานวิชาการ	๕๕
๒.๒	กรอบแนวคิดในการวิจัย	๗๕

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๓.๑	จำนวนประชากรในการศึกษา	๘๐
๔.๑	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	๘๓
๔.๒	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	๘๓
๔.๓	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิการศึกษา	๘๘
๔.๔	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามหน้าที่การปฏิบัติงาน	๘๘
๔.๕	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์	๘๙
๔.๖	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี โดยรวม	๙๐
๔.๗	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	๙๑
๔.๘	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการใช้สื่อการสอน	๙๒
๔.๙	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการนิเทศการศึกษา	๙๔
๔.๑๐	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	๙๕
๔.๑๑	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการวัดผลและประเมินผล	๙๖
๔.๑๒	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำนวนและค่าร้อยละ	๙๘

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม รัฐจึงต้องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อที่จะทำให้ประชากรของรัฐเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ อ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณได้ รู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก การจัดการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความมั่นคงและความก้าวหน้าของชาติ ถ้าการจัดการศึกษามีคุณภาพ ประชากรก็มีคุณภาพด้วย ดังนั้น โรงเรียนจึงเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นบุคคลที่สำคัญยิ่ง ในการบริหารโรงเรียนให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องบริหารงานทั้งสี่ฝ่ายงานให้มีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะการบริหารงานวิชาการ เป็นงานสร้างทักษะด้านภูมิปัญญาให้เด็กได้มีความรู้ ความสามารถในการแก้ปัญหา รู้จักแยกแยะผิดชอบชั่วดีมีเหตุผล สามารถปรับตัวอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข ผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๔๕ ได้บัญญัติไว้ว่า บุคคลย่อม มีสิทธิเสมอกัน ในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้ อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย^๑ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้บัญญัติสาระที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญไว้ในมาตรา ๑๐ ว่าการจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย^๒ จากสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว นำไปสู่นโยบายการ

^๑รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๕๐), หน้า ๘.

^๒ฝ่ายวิชาการสำนักพิมพ์เดอะบุคส์, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕, (กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, ๒๕๔๕), หน้า ๗.

ปฏิรูปการศึกษาของไทย ซึ่งมีเป้าหมายในการปฏิรูปการศึกษาอยู่ ๒ ประเด็น คือ ความเสมอภาคของประชากรวัยเรียน ที่มีโอกาสเข้ารับการศึกษ โดยเป็นการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานที่เท่าเทียมกันคุณภาพการศึกษาของ ประชากรวัยเรียนที่มีคุณลักษณะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุขการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตนั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้กำหนดการจัดระบบโครงสร้าง กระบวนการจัดการศึกษา ไว้ในมาตรา ๕ (๑), (๕) และ(๖) ว่าให้ยึดหลักการมีเอกภาพด้านนโยบาย มีความหลากหลายในการปฏิบัติมีการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา และการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรต่าง ๆ นอกจากนี้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ยังได้กำหนดจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานว่า มุ่งพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทยมีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ การประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวง ศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ทำให้มีการโอนสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และของ กรม สามัญศึกษามาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีรูปแบบการ บริหารเป็นเขตพื้นที่การศึกษาและให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกแห่ง มีสภาพเป็นนิติบุคคล^๑

สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ต้องมีความรับผิดชอบสูงขึ้น ทั้งด้านการบริหารวิชาการ การบริหารบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป หลักการ การกระจายอำนาจในลักษณะนี้เป็นการดำเนินการในสภาพที่โรงเรียนมีความพร้อมแตกต่างกัน บางโรงเรียนมีความพร้อมสูง บางโรงเรียนยังไม่มีความพร้อม โรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีความพร้อมสูง มีครู อาคาร สถานที่สื่อการสอน แหล่งการเรียนรู้ หรืองบประมาณที่มากพอ ก็สามารถจัดการศึกษาได้อย่างคล่องตัว มีประสิทธิภาพ ในขณะที่โรงเรียนขนาดเล็กจำนวนหนึ่ง ซึ่งประสบปัญหาการขาดแคลนครู และบุคลากรทางการศึกษา งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ อาคารเรียน อาคารประกอบ เครื่องช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษา การกระจายอำนาจในลักษณะดังกล่าวข้างต้น ก่อให้เกิดปัญหาหรือเกิดวิกฤตคุณภาพเป็นทวีคูณ การ บริหารจัดการแบบเดิม ๆ ในโรงเรียนขนาดเล็กเหล่านี้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของหลักสูตรหรือตอบสนองต่อหลักการของพระราช บัญญัติ

^๑สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, การบริหารงานวิชาการ, (กรุงเทพมหานคร : สามเจริญพานิช, ๒๕๔๑), หน้า ๑๐-๑๑.

การศึกษาแห่งชาติพ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีโรงเรียนในสังกัด ๓๒,๓๖๔ แห่งเป็นโรงเรียนที่มีนักเรียน ตั้งแต่ ๑๒๐ คน ลงมา ๑๔,๐๕๖ แห่ง ซึ่งโรงเรียนเหล่านี้ ส่วนใหญ่มีปัญหาสำคัญคือ ๑. นักเรียนจากโรงเรียนขนาดเล็กมีคุณภาพค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนขนาดอื่น ๆ อาจเป็นเพราะโรงเรียนขาดความพร้อมทางด้านปัจจัย เช่น มีครูไม่ครบชั้น ขาดแคลนสื่อ และวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน โดยเฉพาะสื่อและเทคโนโลยีที่มีราคาแพง ทั้งนี้เนื่องจากเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณ ส่วนใหญ่ใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการจัดสรร ๒. โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ กล่าวคือ มีการลงทุนค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนขนาดใหญ่กว่า เช่น อัตราส่วนครู : นักเรียน ซึ่งตามมาตรฐานต้อง ๑ : ๒๕ แต่สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก อัตราส่วนครู : นักเรียน เท่ากับ ๑ : ๘ - ๑๑ เท่านั้น ๓. อาคารเรียน อาคารประกอบส่วนใหญ่ มีขนาดเล็ก มีห้องเรียนจำกัด สภาพทั่วไปชำรุดทรุดโทรม ก่อให้เกิดอันตรายต่อนักเรียน ๔. โรงเรียน ตั้งอยู่ในชุมชนขนาดเล็ก ยังไม่มีศักยภาพ ในการระดมทรัพยากรเพื่อช่วยสนับสนุน สถานศึกษา รวมทั้งชุมชนยังมีความจำเป็นต้องรับการพัฒนา ๕. นักเรียนมาจากครอบครัวที่ยากจนขาดแคลน ต้องการการสนับสนุน เพื่อให้ได้รับโอกาสทางการศึกษา และโอกาสมีชีวิตที่ดีต่อไปในอนาคต ๖. บางโรงเรียนขาดครูผู้สอน ในบางสาขาวิชา ในบางช่วงชั้น และอยู่ห่างจากแหล่งการเรียนรู้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ในชนบท อันเนื่องจากปัญหาด้านคุณภาพของผู้เรียน และการจัดสรรงบประมาณ จึงเป็นปัญหาที่ควรศึกษาและหาทางแก้ไขอย่างเร่งด่วน ว่ามีประเด็นอะไรที่สำคัญในการพัฒนาการศึกษา

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

๑.๒.๓ เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

๑.๓ ขอบเขตการวิจัย

๑.๓.๑ **ขอบเขตด้านเนื้อหา** การวิจัยในครั้งนี้ มุ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนปัญหาอุปสรรค แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วยแนวทางการดำเนินงาน ๕ ด้านคือ

๑. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
๒. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน
๓. ด้านนิเทศการศึกษา
๔. ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม
๕. ด้านการวัดผลและประเมินผล

๑.๓.๒ **ขอบเขตด้านประชากร** ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ปีการศึกษา ๒๕๕๓ ซึ่งมีจำนวน ๑๘ โรงเรียน และใช้จำนวนประชากรทั้งหมดเป็นหน่วยศึกษาจำนวน ๑๒๒ คน แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน ๑๘ คน และครูผู้สอนจำนวน ๑๐๔ คน

๑.๓.๓ **ขอบเขตด้านสถานที่** การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดพื้นที่ในการศึกษาวิจัยโดยมุ่งศึกษาเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน ๑๘ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองปรือ โรงเรียนวัดปากกิลิน โรงเรียนบ้านพุปลู โรงเรียนบ้านท่าศาลา โรงเรียนบ้านหนองซอน โรงเรียนบ้านท่ามะเดื่อ โรงเรียนบ้านหินลาด โรงเรียนบ้านพุเคย โรงเรียนบ้านยางโทน โรงเรียนบ้านทุ่งเรือโกศล โรงเรียนบ้านเขาพัง โรงเรียนบ้านวังกระแจะ โรงเรียนหลุงก้ง โรงเรียนบ้านช่องแคบ โรงเรียนบ้านพุ่มวง-พุง โรงเรียนบ้านถ้ำดาวดิงส์ โรงเรียนวัดใหม่ดงสัก โรงเรียนบ้านแก่งประหลอม

๑.๓.๔ **ขอบเขตด้านระยะเวลา** ดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔ ถึงเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๔ รวมเป็นระยะเวลา ๖ เดือน

๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๔.๑ การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยคจังหวัดกาญจนบุรี มีวิธีการดำเนินการบริหารอย่างไร

๑.๔.๒ ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี มีด้านใดบ้าง

๑.๕.๑ แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

๑.๕ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๕.๑ การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน หมายถึง การร่วมมือร่วมใจกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูผู้สอนในการดำเนินงานโดยการร่วมกันวางแผน กำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษา จัดลำดับขั้นตอนกำหนดแนวทางการดำเนินการมาสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอน

๑. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง หลักสูตรแกนกลางและสาระต่าง ๆ ที่ เป็นความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จะนำมากำหนดให้มีในหลักสูตรสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ นักเรียนได้เรียนรู้ และพัฒนาตนเองตามแผนการศึกษา

๒. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน หมายถึง การใช้อุปกรณ์ในการประกอบในการสอน นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การผลิตสื่อที่ดี และประหยัดงบประมาณเพียงพอกับสภาพของโรงเรียนและเหมาะสมกับการเรียนการสอน ในโรงเรียนขนาดเล็ก

๓. ด้านนิเทศการศึกษา หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนหรือให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภาระกิจหลักคือ การสอน ประกอบด้วย การสำรวจความต้องการของครู การเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการนิเทศการประสานงานกับภายนอก การประเมินผลการนิเทศ และการนำผลการนิเทศมาพัฒนาการเรียนการสอน

๔. ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม หมายถึง สภาพแวดล้อมสถานศึกษา ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการด้านต่าง ๆ ห้องสมุด ห้องน้ำสาดานที่เล่นกีฬา และสาธารณูปโภคต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการดูแลให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เป็นระเบียบ ทั้งที่เป็นบริการภายในโรงเรียน และความสะอาดปลอดภัยรอบ ๆ โรงเรียน

๕. ด้านการวัดผลและประเมินผล หมายถึง การดำเนินกิจกรรมเพื่อตรวจสอบความรู้ ความสามารถของผู้เรียน การปรับปรุงการเรียนการสอนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

๑.๕.๒ โรงเรียนประถมขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน ๑๒๐ คน โดยใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการแบ่งขนาดตามหลักเกณฑ์ ในเขตอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ทำให้ทราบการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

๒. ทำให้ทราบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

๓. ทำให้ทราบแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

๔. ผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

บทที่ ๒

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน โรงเรียนประถมศึกษาขนาด เล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

- ๒.๑ แนวคิดการบริหารการศึกษา
 - ๒.๑.๑ แนวคิดการบริหารการศึกษาแนวพุทธ
 - ๒.๑.๒ แนวคิดการบริหารงานวิชาการ
 - ๒.๑.๓ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
 - ๒.๑.๔ ด้านการใช้สื่อการสอน
 - ๒.๑.๕ ด้านนิเทศการศึกษา
 - ๒.๑.๖ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม
 - ๒.๑.๗ ด้านการวัดผลและประเมินผล
- ๒.๒ หลักการบริหารงานวิชาการ
 - ๒.๒.๑ ความหมายการบริหารงานวิชาการ
 - ๒.๒.๒ ความสำคัญการบริหารงานวิชาการ
 - ๒.๒.๓ กระบวนการบริหารงานวิชาการ
- ๒.๓ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารการศึกษา
 - ๒.๓.๑ ปัญหาและอุปสรรคการบริหารการศึกษา
 - ๒.๓.๒ แนวทางการพัฒนาการบริหารการศึกษา
- ๒.๔ ทฤษฎีการบริหารงานวิชาการ
- ๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดการบริหารการศึกษา

๒.๑.๑ แนวคิดการบริหารการศึกษาแนวพุทธ

หลักการศึกษาศาสนาพุทธเรียกว่า **ไตรสิกขา**^๑ หรือ สิกขา ๓ เป็นข้อปฏิบัติที่เป็นหลักสำหรับฝึกอบรมกาย วาจา จิตใจและปัญญา ให้ยิ่งขึ้นไปจนบรรลุจุดมุ่งหมายสูงสุด คือพระนิพพาน เรียกทั่วไปว่าหลัก สิล สมาธิ ปัญญา

สิล หมายถึง การประพฤติปฏิบัติถูกต้องตามหลักทั่ว ๆ ไป ที่มีหลักอยู่ว่า ไม่เป็นการทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ไม่ทำตนให้เดือดร้อนการที่เกี่ยวข้องอยู่เป็นสังคมมนุษย์ หรือเกี่ยวข้องกันภายในครอบครัวหรือแม่ที่สุดที่เกี่ยวข้องกับสิ่งของเครื่องใช้สอยต่าง ๆ ที่เป็นของจำเป็นแก่ชีวิตซึ่งทั้งหมดนั้น เราจะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องในหลักที่จะไม่เกิดโทษ หรือเกิดอันตรายขึ้นจากสิ่งเหล่านี้ ข้อปฏิบัติเหล่านี้ ในขั้นนี้ เรียกว่า สิล หรือที่เรียกว่า “ศีลสิกขา” แปลว่า สิ่งที่ควรศึกษา หรือควรอบรมที่เป็นขั้นศีล เป็นการปฏิบัติ เพื่อความปรกติสงบเรียบร้อย ปราศจากโทษขั้นต้น ๆ ที่เป็นไปทางกาย ทางวาจา ทั้งที่เกี่ยวกับสังคม หรือส่วนตัว หรือสิ่งของต่าง ๆ ที่จำเป็นแก่การเป็นอยู่

สมาธิ หมายถึง ความตั้งใจมั่นแน่วแน่ ได้แก่การทำจิตนั้นให้เหมาะสมที่จะให้การทำงานทางจิต เป็นการบังคับจิต ฝึกฝนจิต หรืออบรมจิต ให้จิต อยู่ในลักษณะที่พร้อม ที่มีสมรรถภาพถึงที่สุด ในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ทางจิต ซึ่งเป็นความมุ่งหมายอันแท้จริงของสิ่งที่เรียกว่า สมาธิ หลักในพุทธวจนะ พระองค์ทรงแสดงลักษณะของจิตด้วยคำอีกคำหนึ่งซึ่งเป็นคำที่สำคัญที่สุด คือคำว่า กมฺมุณีโย แปลว่า สมควรแก่การทำงาน คำว่า สมาธิ มีความมุ่งหมายถึงการบังคับจิต สามารถบังคับจิตให้ตั้งอยู่ในภาวะที่พร้อมที่สุด ที่จะทำงาน ฉะนั้นเราควรจะเข้าใจคำว่าสมาธิกันให้ถูกต้อง สิ่งนี้ที่เรียกว่า สมาธินี้ ท่านเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “จิตตสิกขา” แปลว่า สิ่งที่ควรศึกษาหรืออบรมในทางบังคับจิต หรือเกี่ยวกับจิต

ปัญญา หรือ ปัญญาสิกขา หมายถึง การฝึกอบรม ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจอันถูกต้องและสมบูรณ์ถึงที่สุดในสิ่งทั้งหลายทั้งปวงตามที่จริง ความหมายของเรื่องนี้ สำคัญอยู่ที่ตรงที่คำว่า “ตามเป็นจริง” หรือตามที่พระบาลีว่า ยถาภูตัง แปลว่า ตามที่มันเป็นจริง คนเราปกติไม่สามารถรู้อะไร ๆ ให้ถูกต้องตามที่จริงคือมักถูกต้องตามที่เข้าใจเอาเอง ทางพระพุทธศาสนาจึงมีระเบียบปฏิบัติ ที่เรียกว่า ปัญญาสิกขา ขึ้นอีกส่วนหนึ่ง เป็นส่วนสุดท้าย สำหรับจะได้ฝึกฝนอบรมให้เกิดความเข้าใจ และความเห็นแจ้งในสิ่งทั้งหลายทั้งปวง ตามที่เป็นจริงและโดยสมบูรณ์

^๑ที.ปา. (ไทย). ๑๑/๒๒๘/๒๓๑, อัง.ติก. (ไทย). ๒๐/๕๒๑/๒๕๔.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) กล่าวว่ามนุษย์ที่จะพัฒนาตน พึงมีคุณสมบัติที่เป็น ต้นทุน ๗ ประการ เป็นหลักประกันของชีวิต ที่จะพัฒนาสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ดังนี้

๑. กัลยาณมิตตตา มีกัลยาณมิตร แสวงหาแหล่งพัฒนาและแบบอย่างที่ดี
๒. สีสัมปทา ทำศีลให้ถึงพร้อม มีวินัยเป็นฐานของการพัฒนาชีวิต
๓. ฉันทสัมปทา ทำฉันทะให้ถึงพร้อม มีจิตใจใฝ่รู้ ใฝ่สร้างสรรค์
๔. อุตตสัมปทา ทำตนให้ถึงพร้อม มุ่งมั่นฝึกตนจนเต็มสุภาพะที่ความเป็นคนจะให้

๕. ทิฎฐิสัมปทา ทำทิฎฐิให้ถึงพร้อม ถือหลักเหตุปัจจัย มองอะไร ๆ ตรงเหตุและผล
 ๖. อัปมาทสัมปทา ทำความไม่ประมาทให้ถึงพร้อม ตั้งตนอยู่ในความไม่ประมาท
 ๗. โยนิโสมนสิการสัมปทา ทำโยนิโสมนสิการให้ถึงพร้อม ฉลาดคิดแยกคายให้ได้
- ประโยชน์และความจริง^๒

สรุป มนุษย์มีศักยภาพหรือความสามารถที่จะพัฒนาและเปลี่ยนแปลงชีวิตของตนให้ เป็นไปในทิศทางที่ดีได้โดยอาศัยปัจจัยภายนอกได้แก่สิ่งแวดล้อมและกัลยาณมิตร และปัจจัยภายใน ได้แก่การคิด โดยแยกคาย การกระทำของมนุษย์จึงมีหลักการสอนตามแนวคิดเกี่ยวกับธรรมชาติ การสอนเพื่อให้บุคคลเข้าถึงความจริงสูงสุดนั้นก็คือ การสอนให้บุคคลขจัดกิเลสตัณหาของตน โดยการปฏิบัติตามหลักไตรสิกขา

การบริหารเป็นการดำเนินงานของผู้นำขององค์กร หรือหน่วยงานในการใช้และ ประสานทรัพยากรทั้งในและนอกองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพเพื่อให้ได้ผลงานตามเป้าหมายของ องค์กร มีนักบริหารหลายท่านได้กล่าวถึงการบริหารไว้แตกต่างกันดังนี้

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ได้กล่าวว่า การบริหาร คือ ศิลปะแห่งการ ทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยคนอื่น นักบริหารมีหน้าที่วางแผน จัดองค์กร อำนาจการ และควบคุม ทรัพยากรบุคคล และทรัพยากรอื่น ๆ ให้ดำเนินงานไปตามทิศทางเดียวกันเพื่อบรรลุเป้าหมายที่วาง ไว้ได้กำหนดหน้าที่ของผู้บริหารไว้ ๕ ประการ ดังนี้

๑. การวางแผน(Planning) หมายถึงการกำหนดนโยบายและมาตรการอันเป็นแนวทาง ปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

๒. การจัดองค์กร(Organizing) หมายถึง การกำหนดตำแหน่งสายบังคับบัญชาใน องค์กร ว่ามีตำแหน่งอะไรบ้าง แต่ละตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่เช่นไร ใครสั่งการใครเป็นต้น

^๒พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), **ฐานที่มั่นของชีวิตและสังคม**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๕๐), หน้า ๑๖.

๓. การแต่งตั้งบุคคลากร(Staffing) หมายถึง การสรรหาบุคลากรมาบรรจุ แต่งตั้งในตำแหน่งที่กำหนดไว้ ตามหลักแห่งการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน

๔. การอำนวยการ(Directing) หมายถึง การกำกับสั่งการและมอบหมายให้แต่ละฝ่ายปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้

๕. การควบคุม(Controlling) หมายถึง การติดตามดูว่าแต่ละฝ่ายปฏิบัติงานไปถึงไหน มีปัญหาและอุปสรรคเกิดขึ้นที่ใดและสำคัญคือการป้องกันไม่ให้ย่ำแย่ต่อเนื่องหน้าที่ ละทิ้งหน้าที่ หรือ ทุจริตต่อหน้าที่^๓

Gulick, Luther and Urwick ได้เสนอกระบวนการการบริหารที่ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญรวม ๗ ประการ หรือที่เรียกว่า “**POSDCORB**” ดังนี้

๑. P = Planning การวางแผน หมายถึง การเตรียมการไว้ล่วงหน้าก่อนการปฏิบัติจริง

๒. O = Organizing การจัดองค์การ หมายถึง การวางโครงสร้างการทำงานภายในองค์การเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

๓. S = Staffing การจัดบุคคลเข้าทำงาน หมายถึง การจัดบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ที่หน่วยงานกำหนดไว้ เป็นภารกิจเกี่ยวกับบุคลากรทั้งหมดในเรื่องเกี่ยวกับการสรรหาและธำรงไว้ซึ่งสัมพันธภาพที่ดีในการทำงานด้วย

๔. D = Directing การอำนวยการ หมายถึง หน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องทำการตัดสินใจในการควบคุมงาน การวินิจฉัยสั่งการที่ดี และถูกต้องเหมาะสม

๕. Co = Coordinating การประสานงาน หมายถึง หน้าที่ในการประสานงานการเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ของงานเข้าด้วยกัน เพื่อช่วยแก้ไขข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานและเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์การ

๖. R = Reporting การรายงานผลการปฏิบัติงาน หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ เป็นการแสดงข้อเท็จจริง ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน รวมถึงการชี้แจงหรือประชาสัมพันธ์ผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานบนพื้นฐานของความเป็นจริง

๗. B = Budgeting การงบประมาณ หมายถึง การศึกษาถึงการใช้จ่ายเงินในการบริหารงาน ซึ่งมีขั้นตอนตั้งแต่การจัดเตรียม การอนุมัติและการบริหารงานงบประมาณ รวมตลอด

^๓พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), พุทธวิธีการบริหาร, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕), หน้า ๓๔-๓๕.

ถึงการวางแผนการคลัง การทำบัญชี และการควบคุมเพื่อมีการจ่ายเงินตรงตามเป้าหมายของการบริหารที่กำหนดไว้^๕

สรุป การบริหารคือ แนวความคิดหรือความเชื่อที่ได้มาจากการค้นคว้า การสังเกต การทดลอง และผ่านการพิสูจน์แล้ว โดยใช้เหตุผลเป็นพื้นฐานเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจในความเป็นจริงและนำผลที่เกิดขึ้นนั้นมาใช้เป็นหลักเกณฑ์สามารถนำไปประยุกต์เป็นหลักในการบริหารงานในด้านต่าง ๆ ได้

๒.๑.๒ แนวคิดการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่ถือว่าเป็นหัวใจของโรงเรียนเลยทีเดียวโรงเรียนจะดีมีคุณภาพมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับการจัดการเรียนการสอน สำหรับการจัดการเรียนการสอนนั้นมีนักศึกษาได้เสนอแนวไว้ดังนี้

สวัสดิ์ สายประสิทธิ์ มงคล ตำอองและสมบุญ วัฒนวรพงศ์ ได้กล่าวว่า การเรียนหมายถึง กระบวนการแก้ปัญหา ซึ่งจะทำให้เกิดผลของการเรียนรู้ในด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ส่วนการสอน หมายถึง ความพยายามของบุคคลๆ หนึ่งหรือหลายๆ คนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้^๕

วัลลภ กันทรัพย์ ได้กล่าวเน้นถึง การจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดประสงค์ ๓ ประการ คือ

๑. ไม่ว่าจะสอนวิชาใดก็ตามต้องสอนให้ถึงขั้นนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
๒. ต้องสอนให้ผู้เรียนรับรู้กระบวนการและนำไปใช้ได้
๓. ต้องสอนให้ผู้เรียนเห็นช่องทางในการนำสิ่งที่ได้เรียน ไปประกอบอาชีพหรือหารายได้^๖

ชาญชัย อาจิมสมาจาร ได้กล่าวถึง สมรรถภาพการสอนหรือประสิทธิผลการสอน คุณสมบัติเบื้องต้นที่มีความสัมพันธ์กับคุณสมบัตินักวิชาชีพ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ดังนี้

^๕Gulick, Luther and Lyndall Urwick., **Paper on Science of Administration**, (New York : Institute of Public Administration Columbia University, 1937), p 25.

^๖สวัสดิ์ สายประสิทธิ์, มงคล ตำออง และสมบุญ วัฒนวรพงศ์, “คู่มือสอบและปฏิบัติราชการ ตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอ/กิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดและผู้ช่วยฯทุกตำแหน่ง”, (กรุงเทพมหานคร : มิตรสัมพันธ์กราฟฟิคอาร์ต, ๒๕๓๕), หน้า ๕๕๔.

^๖วัลลภ กันทรัพย์, **ข้อคิดเบื้องต้นในการสอนและการสอนที่เน้นกระบวนการ**, (กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๓๔), หน้า ๘-๑๐.

๑. มีความรู้ในวิชา หรือสาขาที่สอน คือ ครูต้องรู้จริงในวิชา หรือสาขาที่สอน
๒. มีความรู้ความเข้าใจในตัวผู้เรียน คือ ความรู้ความเข้าใจในหลักเบื้องต้น ของความเจริญเติบโต และพัฒนาการของมนุษย์
๓. มีความรู้ความเข้าใจหลักการสอนและทักษะการใช้เทคนิคเพื่อการนำออกมาใช้
๔. ความรู้ความเข้าใจทั่วไปที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน
๕. มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู^๓

บุญชม ศรีสะอาด ได้กล่าวว่า การเรียนต้องอาศัยการสอนซึ่งเป็นกิจกรรมที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ส่วนการสอน หมายถึง การจัดดำเนินการของผู้สอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยผู้เรียนจะต้องทำกิจกรรมด้วยตนเอง^๔

กุลชลี คำชาย ได้กล่าวว่าประสิทธิผลการสอนหรือสมรรถภาพการสอนว่า ครูควรมีความสามารถ ดังนี้

๑. การเตรียมการสอน คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตั้งแต่ก่อนเข้าห้องเรียน
๒. การประเมินตัวผู้เรียน จะต้องระบุขอบข่ายหรือระดับความสามารถและลักษณะต่างๆ ของผู้เรียน
๓. การวางแผนการสอน หมายถึง การเตรียมรูปแบบการสอนเพื่อที่จะเชื่อมช่องว่างระหว่างความสามารถเบื้องต้นที่จะประเมินได้จากตัวผู้เรียนกับความสามารถที่จะเกิดขึ้นใหม่
๔. การสอน เป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน
๕. การประเมินผล เพื่อให้ทราบว่าการสอนประสบผลสำเร็จตามที่ต้องการมากน้อยเพียงใด^๕

กนกนันท วรรณภาส ได้กล่าวว่า สมรรถภาพการสอนหรือประสิทธิผลการสอนว่า ครูควรมีความสามารถในด้านต่างๆ ดังนี้

๑. ด้านการวางแผนการสอน
๒. ด้านความเข้าใจในตัวเด็ก
๓. ด้านการจัดกิจกรรมการสอน

^๓ชาญชัย อาจินสมาจาร, การบริหารการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพมหานคร ๒๕๓๘), หน้า ๓๔.

^๔บุญชม ศรีสะอาด, การพัฒนาการสอน, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๓๗), หน้า ๑ – ๒.

^๕กุลชลี คำชาย, ครูยุคใหม่ คิดใหม่ ทำใหม่ : บัญญัติ ๑๐ ประการ, (กรุงเทพมหานคร : เอกซเปอร์เนท, ๒๕๔๐), หน้า ๓ – ๔.

๔. ด้านการใช้สื่อการสอน

๕. ด้านการวัดผลประเมินผลการสอน^{๑๑}

ไพโรจน์ มงคลสินธุ์ ได้กล่าวว่า สมรรถภาพการสอนหรือประสิทธิผล การสอนไว้ว่าควรมีองค์ประกอบ ดังนี้

๑. การประเมินผลการเรียน

๒. การเตรียมการสอน

๓. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

๔. การเสริมสร้างทักษะกับนักเรียน

๕. การสรุปท้ายบทเรียนหลังการสอน

๖. การวัดผลและประเมินผลการสอน^{๑๒}

จึงสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพการสอนของครู หมายถึง การบรรลุถึงวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานการสอน การวัดและประเมินผลงานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษา ที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญและเอาใจใส่เป็นพิเศษ เพื่อให้การจัดการศึกษาเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนั้นผู้บริหารจะต้องเข้าใจถึงการดำเนินงานวิชาการและขอบข่ายของงานวิชาการ

ในส่วนที่เกี่ยวกับขอบข่ายงานวิชาการด้านการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กนั้น ผู้วิจัยได้อาศัยขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาที่ผู้วิจัยได้ศึกษา โดยมีเนื้อหาสาระสำคัญในการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน ๕ ด้าน คือ

๑. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

๒. ด้านการใช้สื่อการสอน

๓. ด้านนิเทศการศึกษา

๔. ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

๕. ด้านการวัดผลและประเมินผล

^{๑๑}กนกนันท์ วรรณภาส, ๒๕ ข้อที่ไม่ควรผิดพลาดของครูยุคใหม่, (กรุงเทพมหานคร : เอกซเปอร์ เนท, ๒๕๔๐), หน้า ๒๘.

^{๑๒}ไพโรจน์ มงคลสินธุ์, ประสิทธิภาพของการสอน, (กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์, ๒๕๔๑), หน้า ๓๐.

โดยทั่วไปการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนจะมีลักษณะคล้ายกันโดยเน้นไปทำงานเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ งานพัฒนาหลักสูตร งานเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน งานเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน งานเกี่ยวกับการสนับสนุนการให้บริการทางวิชาการ งานเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลและงานเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรทางด้านงานวิชาการ จัดให้แก่แก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ เจตคติและทักษะ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ในอนาคต ตลอดจนจนถึงการพัฒนาปรับปรุงงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพเป็นสำคัญ สำหรับรายละเอียดของงานวิชาการทั้ง ๕ ด้าน ดังนี้^{๑๒}

๒.๑.๓ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ก. ความหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่จัดการศึกษาเป็นแหล่งของการแสวงหาความรู้จึงต้องมีหลักสูตรเป็นของตนเองคือหลักสูตรสถานศึกษาต้องครอบคลุมภาระงานการจัดการศึกษาทุกด้าน หลักสูตรสถานศึกษาจึงประกอบด้วยการเรียนรู้ทั้งหมดเป็นประสบการณ์อื่นๆ ที่สถานศึกษาแต่ละแห่งวางแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียนซึ่งเกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา นักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ดังนี้

กรมวิชาการ กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมดที่โรงเรียนจัดให้นักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะ เกิดความคิดและทัศนคติที่ดีอันจำเป็นต่อการดำรงชีวิต^{๑๓}

อุทัย บุญประเสริฐ กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง แผนที่ครอบงำเวลาของโรงเรียนหรือสถานศึกษาเป็น blueprint ในการทำงานของนักบริหารสถานศึกษาที่ประสงค์จะใช้วิชาชีพชั้นสูงเป็นหลักในการบริหารโรงเรียน^{๑๔}

^{๑๒} คณะกรรมการระดมศึกษาระดับชาติ, สำนักงาน, คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : กองพัฒนาบุคลากร กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๓๖), หน้า ๔.

^{๑๓} กรมวิชาการ, คู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ครุสภา, ๒๕๒๑), หน้า ๑.

^{๑๔} อุทัย บุญประเสริฐ, หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน, (กรุงเทพมหานคร : เอส ดี เพรส, ๒๕๔๐), หน้า ๑๗๓.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวว่า หลักสูตรมีความหมาย ๓ ประการคือ

๑. หลักสูตร เป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎี หลักการและการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามที่มุ่งไว้

๒. หลักสูตรเป็นระบบในการจัดการศึกษา โดยมีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ครู นักเรียน วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ กระบวนการ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลผลิต ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสำเร็จทางการศึกษา เป็นต้น

๓. หลักสูตรเป็นแผนการจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งประสงค์จะอบรมฝึกฝนผู้เรียนให้ เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ ^{๑๕}

กรมวิชาการ กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง แนวทางหรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ ศักยภาพสูงสุดของตนรวมถึงลำดับขั้นของมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม ซึ่งจะ ช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ใน โรงเรียน ชุมชน สังคมและโลกอย่างมีความสุข ^{๑๖}

สรุปได้ว่าหลักสูตร หมายถึง แนวทางในการจัดการศึกษาที่จัดให้ผู้เรียน เพื่อพัฒนา ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาตนเองให้ เต็มตามศักยภาพ รวมถึงการประมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสมที่ช่วยให้ ผู้เรียนเป็น บุคคลแห่งการเรียนรู้ ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง สามารถอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ มีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

๑. หลักการ เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามแนวนโยบายการจัดการ การศึกษาของประเทศจึงกำหนดหลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้

๑) เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับ ความเป็นสากล

๒) เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน ที่จัดการเรียนรู้

^{๑๕}ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ, (กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ดี, ๒๕๔๔), หน้า ๒๕.

^{๑๖}กรมวิชาการ, แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, ๒๕๔๕ก), หน้า ๑.

๓) เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ครอบคลุมทุกเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

๒. จุดหมาย หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขและมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังต่อไปนี้

๑) เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์

๒) มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน และรักการค้นคว้า

๓) มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิด วิธีการทำงานได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์

๔) มีทักษะและกระบวนการ โดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิดการสร้างปัญหา และทักษะในการดำเนินชีวิต

๕) รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี

๖) มีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภค มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าเป็นผู้บริโภค

๗) เข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

๘) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาสสิ่งแวดล้อม

๙) รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม

๓. โครงสร้าง เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องมีแนวปฏิบัติในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้

๑) ระดับช่วงชั้น กำหนดหลักสูตรเป็น ๔ ช่วงชั้น ตามระดับพัฒนาการของผู้เรียนดังนี้

- ช่วงชั้นที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

- ช่วงชั้นที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ - ๖

- ช่วงชั้นที่ ๓ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

- ช่วงชั้นที่ ๔ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ - ๖

๒) สาระการเรียนรู้ กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ทักษะหรือกระบวนการการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็น ๘ กลุ่ม คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ

สาระการเรียนรู้ทั้ง ๘ กลุ่มนี้ เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ โดยอาจจัดเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มแรก ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างพื้นฐานการคิดและเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติ กลุ่มที่ ๒ ประกอบด้วย สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์^{๑๗}

ข. ความสำคัญและความจำเป็นของหลักสูตรสถานศึกษา

สถานศึกษาจำเป็นต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามกรอบของหลักสูตรแกนกลางที่กรม วิชาการกำหนดไว้พระราชบัญญัติสถานศึกษาแห่งชาติพ.ศ.๒๕๔๒ ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

มาตรา ๒๗ ระบุข้อความที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา ในการนำหลักสูตรไปใช้โดยตรง ซึ่งกำหนดไว้ว่า ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแนวทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ และให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวข้อง กับปัญหาในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

จะเห็นว่าในวรรคที่สอง เป็นการกำหนดแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสถานศึกษา โดยให้สถานศึกษาจัดทำสาระของหลักสูตร จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติ รวมทั้งทำหลักสูตรให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน

^{๑๗}กรมวิชาการ, หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, ๒๕๔๕๗), หน้า ๔ - ๗.

มนนิภา ชุตินบุตร. ได้เสนอแนวทางการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาดังนี้

๑. เน้นการศึกษา วิเคราะห์ ทำความเข้าใจวิถีคิดและความคิดของภูมิปัญญาท้องถิ่น
๒. นำกระบวนการหรือแนวคิดของภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
๓. นำกระบวนการคิดของภูมิปัญญาชาวบ้านมาเสริมสร้างให้สอดคล้องกับแนวคิดแบบวิทยาศาสตร์
๔. สร้างกระบวนการคิดหลายด้าน หลายมุมโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดอย่างอิสระแล้วเชื่อมโยงกับชีวิตจริง

๕. ให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร ตามหลักการของหลักสูตรนั้น หลักสูตรที่สร้างขึ้นจำเป็นต้องมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา และสนองความต้องการของสังคมที่ใช้หลักสูตรนั้นๆ โดยเหตุนี้หลักสูตรที่สร้างขึ้นมุ่งหมายในการใช้ในชุมชนแห่งใดแห่งหนึ่ง โดยเฉพาะ ก็ย่อมสามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้มากที่สุด ท้องถิ่นและชุมชนมีสภาพที่แตกต่างกัน การพัฒนาแต่ละท้องถิ่นก็ต้องมีความแตกต่างกัน เทคโนโลยีเจริญเร็ว จะทำหลักสูตรระดับชาติไปใช้กับท้องถิ่นก็ไม่ทันกับความเจริญของเทคโนโลยี สถานศึกษาจึงต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเอง^{๑๘}

สรุปได้ว่าความหมายของหลักสูตรสถานศึกษา คือแบบแผนหรือแนวทางหรือข้อกำหนดของการจัดการที่จำเป็นต้องมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา และสนองความต้องการของสังคมที่ใช้หลักสูตรนั้นๆ ที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถโดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนรวมถึง ระดับขั้นของมวลประสบการณ์อื่นๆ ที่สถานศึกษาแต่ละแห่งวางแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียนซึ่งเกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสมซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ประสบการณ์สำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชนสังคมและโลกอย่างมีความสุข

ก. จุดมุ่งหมายที่สำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา

๑) หลักสูตรสถานศึกษา ควรพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้อย่างมีความสุข เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญๆ มีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุมีผล มีโอกาสใช้ข้อมูลสารสนเทศ และเทคโนโลยีสื่อสาร หลักสูตรสถานศึกษาควรส่งเสริมจิตใจที่อยากรู้อยากเห็น

^{๑๘}มนนิภา ชุตินบุตร, แนวทางการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา, ๒๕๓๘, หน้า ๑๖-๑๘.

สร้างความมั่นใจและให้กำลังใจในการเรียนรู้และเป็นบุคคลที่สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา

๒) หลักสูตรสถานศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนาด้านจิตวิญญาณ จริยธรรม สังคม และวัฒนธรรม โดยเฉพาะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความเข้าใจและศรัทธาในความเชื่อของตน ความเชื่อ และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน มีอิทธิพลต่อบุคคลและสังคมสถานศึกษาควรต้องพัฒนาหลักคุณธรรม และความอิสระของผู้เรียน มีความพร้อมในการเป็นผู้บริโภคที่ตัดสินใจแบบมีข้อมูลและเป็นอิสระ เข้าใจใน ความรับผิดชอบที่มีต่อสังคมโดยรวม สามารถช่วยพัฒนาสังคมให้ความเป็นธรรม มีความเสมอภาค มีความตระหนัก เข้าใจ และยอมรับที่ตนดำรงอยู่ได้ ยึดมั่นในข้อตกลงร่วมกันต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในระบบส่วนตน ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับโลก

ด้านหลักสูตรนั้นว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา ผู้ให้ทัศนะเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ดังนี้

อำนาจ จันทรแป้น ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรไว้ ดังนี้

๑. หลักสูตรในฐานะเป็นวิชาและเนื้อหาวิชา เป็นการมองหลักสูตรว่าเป็นวิชาและเนื้อหาวิชาที่ครูจะต้องสอนและนักเรียนจะต้องเรียน

๒. หลักสูตรในฐานะที่เป็นประสบการณ์ ซึ่งหมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมด ที่ผู้เรียนได้รับการแนะนำของโรงเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

๓. หลักสูตรในฐานะที่เป็นแผนของโอกาสการเรียนรู้ “แผนประสบการณ์” หลักสูตรที่สมบูรณ์ควรจะประกอบด้วยแผนการหรือเจตนารมณ์ ซึ่งจุดเน้นจะไม่จำกัดอยู่เฉพาะที่จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ แต่ยังรวมถึงองค์ประกอบอื่นๆ ของหลักสูตร ได้แก่ การนำหลักสูตรไปใช้ หรือการสอนและการประเมินผล

๔. หลักสูตรเป็นศาสตร์สาขาหนึ่ง ซึ่งการนำหลักสูตรไปใช้ต้องดำเนินการเป็นกระบวนการ โดยตระหนักในความสำคัญของผู้เรียนและให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นให้มากที่สุด^{๑๑}

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวถึงการนำหลักสูตรไปใช้และสรุปประเด็นไว้ ดังนี้

ก. การวางแผนการใช้หลักสูตร เป็นส่วนสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ซึ่งหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับมีส่วนร่วมในการปฏิบัติรวมทั้งโรงเรียน ซึ่งจะต้องมีส่วนในการกำหนดเป้าหมายการนำหลักสูตรไปใช้ในการประเมินหลักสูตร เพราะหลักสูตรเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่สอดคล้องกับแนวนโยบายในการจัดการศึกษา

^{๑๑}อำนาจ จันทรแป้น, การพัฒนาหลักสูตรทฤษฎีสู่การปฏิบัติระดับโรงเรียน, (เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๒), หน้า ๓.

ของรัฐ ดังนั้น หลักสูตรย่อมจะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพื่อความเหมาะสม
ในนโยบายของรัฐและสภาพเศรษฐกิจสังคมของประเทศ

ข. การเตรียมตัวของผู้ที่จะนำหลักสูตรไปใช้

๑. การสร้างความตระหนักให้แก่ผู้นำหลักสูตรไปใช้

๒. การเตรียมการใช้หลักสูตร

๑) ผู้บริหารเตรียมตัวอย่างไร

๒) ครูผู้สอนเตรียมตัวอย่างไร

๓) ผู้มีหน้าที่นิเทศและผู้เกี่ยวข้องเตรียมการอย่างไร

๓. การนำหลักสูตรไปใช้จริงตามหลักสูตร

๑) ครูผู้สอนกับการใช้หลักสูตรเต็มรูปแบบ เช่น

- คู่มือการสอน

- ศึกษาแผนการสอน

- แจงให้นักเรียนทราบจุดประสงค์การเรียนรู้วิธีการประเมินผลและเกณฑ์ต่างๆ

- ประเมินผลก่อนเรียน

- ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนและยึดแนว

ดำเนินการตามที่เอกสารหลักสูตรกำหนด

- ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ควรให้ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิ

พิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย และทักษะกระบวนการ

- ประเมินผลหลังเรียน

- สอนซ่อมเสริม

๒) ผู้บริหารโรงเรียนกับการใช้หลักสูตรเต็มรูปแบบ

- จัดครูเข้าสอนตามความถนัดหรือความเหมาะสมเพื่อให้ครูผู้สอนได้

สอนอย่างเต็มความสามารถไม่คับข้องใจ

- สนับสนุนการสอนโดยจัดหางบประมาณ เอกสารวัสดุอุปกรณ์ ให้อย่าง

พอเพียงและทันเวลา

- ดำเนินการนิเทศภายใน โดยการใช้เทคนิค วิธีการและเครื่องมือ ที่

เหมาะสม เช่น การสนทนาทางวิชาการ การสังเกตการณ์สอนของครูและให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อ
การปรับปรุงการสอนให้ดียิ่งขึ้น

- สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูผู้สอน โดยการชมเชยก่อนให้ปรากฏ

เมื่อมีผลงานที่น่าพอใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร

๓) ผู้มีหน้าที่นี้เทศกับการใช้หลักสูตร

- ตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น แผนการสอน เครื่องมือวัดผลและประเมินผล การตรวจสอบประจำชั้นว่ามีปัญหาอย่างไรแล้วให้ข้อเสนอแนะ

- สังเกตการณ์สอนแล้วให้ข้อเสนอแนะตามปัญหาที่พบ

- ใช้แบบสำรวจปัญหาจากความคิดเห็นของครูผู้สอนมาวิเคราะห์ ให้ข้อเสนอแนะตามปัญหาที่ผลเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล

- วางแผนและประสานงานให้มีการศึกษาดูงานในโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรที่ได้ผลดี เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียนของตน

๔) การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

ก. บทบาทของบุคลากรที่จะนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน

๑. บทบาทของครูผู้สอน

๑) ศึกษาเด็ก

๒) ศึกษาหลักสูตร แผนการสอน คู่มือครู เอกสารเพิ่มเติม

๓) เตรียมการสอน

๔) จัดกิจกรรมการเรียนการสอน

๕) ประเมินผล

๒. ผู้บริหาร

๑) การติดตามผล

๒) การบริหารหลักสูตร

๓) การเสริมสร้างขวัญกำลังใจ

๔) การประชาสัมพันธ์

๓. ผู้เกี่ยวข้อง

๑) การติดตามผล

๒) การบริหารหลักสูตร

๓) การเสริมกำลัง

๔) การประสานงาน

๕) การนิเทศ

ฅ. การประเมินผลการใช้หลักสูตร

การประเมินผลการใช้หลักสูตรหมายถึง การตรวจสอบความก้าวหน้าของการนำหลักสูตรไปใช้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการใช้หลักสูตรว่ามีมากน้อยเพียงใด เอกสารเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้หรือเป็นการจัดหาและรวบรวมข้อมูลแล้วนำมาพิจารณาวิเคราะห์ เพื่อสะท้อนภาพของการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขและทำให้ได้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการวางแผนการใช้หลักสูตรและปฏิบัติงานที่จะดำเนินการต่อไป^{๒๐}

ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์ ได้กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้เป็นการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน หมายถึง การที่ผู้บริหารและครูนำเอาหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผล รวมถึงด้านการบริหารงานวิชาการเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพผลแยกได้ ดังนี้

๑. การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน เป็นการตีความหมายและการกำหนดรายละเอียดของหลักสูตร โดยพิจารณาจากความมุ่งหมายของหลักสูตร แล้วนำไปกำหนดรายละเอียดเพื่อให้สอนได้ ซึ่งจะออกในรูปของประมวลการสอน โครงการสอน และแผนการสอน

๒. การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆ ภายในโรงเรียน หมายถึง การบริหารงานวิชาการนั่นเอง เช่น การจัดตารางสอน การจัดครูเข้าสอน และส่งเสริมให้ครูได้ปฏิบัติงานให้มีสมรรถภาพ

๓. การสอนของครู เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด ซึ่งผู้สอนจะต้องรู้ เข้าใจความมุ่งหมายของหลักสูตร แล้วหาวิธีการเพื่อให้เด็กได้พัฒนาตามความมุ่งหมายของหลักสูตร^{๒๑}

อุษณี พงศ์ศาสตร์ ได้กล่าวว่า ความสำคัญของผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำหลักสูตรอันจะนำไปสู่กระบวนการบริหารหลักสูตรจะต้องมีพฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

๑. ศึกษาหลักสูตร ผู้บริหารจะต้องสนใจทำความเข้าใจหลักสูตรโดยละเอียดถี่ถ้วนกระจ่างชัดทุกแง่ทุกมุมจนสามารถแปลออกมาเป็นแนวปฏิบัติได้ กำหนดผู้รับผิดชอบได้ และสามารถชี้แจงแนะนำ ครูผู้สอนได้

๒. ชักนำและวางมาตรการให้ครูผู้สอนสนใจ เข้าใจหลักสูตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเข้าใจหลักการและจุดหมายของหลักสูตรอย่างแจ่มชัดจนจำได้ จึงจะทำให้การเรียนการสอนในรายวิชานั้นๆ มีคุณภาพประสิทธิภาพผลตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

^{๒๐} สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ชุดฝึกอบรมศึกษานิเทศก์ สปจ. สปอ. / ก. การนำหลักสูตรไปใช้, ๒๕๓๔, หน้า ๑๐๕ - ๑๐๘.

^{๒๑} ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์, การบริหารการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๕), หน้า ๑๘๕ - ๑๘๖.

๓. ท้นต่อการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารต้องเป็นคนแรกในโรงเรียนทราบความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงแก้ไขหลักสูตรซึ่งมีอยู่เสมอรีบทำความเข้าใจการเปลี่ยนแปลง ขยายความ และตีความให้ชัดเจน กำหนดแนวปฏิบัติและชี้แจงให้ผู้เกี่ยวข้องทราบโดยเร็ว

๔. ควบคุมดูแลและติดตามการใช้หลักสูตร ผู้บริหารต้องเอาใจใส่สอดส่องดูแลช่วยเหลือ สนับสนุนส่งเสริม และนิเทศครูอาจารย์ให้ดำเนินการตามแนวปฏิบัติที่วางไว้ ขณะเดียวกันก็ติดตามการทำงานทุกระยะด้วยการสังเกต หรือกำหนดวิธีการเป็นเอกสาร หลักฐานอื่นใดตามความเหมาะสมกับแนวปฏิบัติต่อไป^{๒๒}

สรุปประเด็นสำคัญของหลักสูตรประกอบด้วยจุดมุ่งหมายอันเป็นแบบแผนที่ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดทิศทางที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้อย่างมีความสุข พัฒนาด้านจิตวิญญาณ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ความรับผิดชอบที่มีต่อสังคมและสามารถช่วยพัฒนาชุมชน มีความตระหนัก เข้าใจ และยอมรับข้อตกลงร่วมกันต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งในระบบส่วนตัว และชุมชนสังคม ประเทศชาติ แนวทางการใช้หลักสูตร โดยการกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับแนวนโยบายในการจัดการศึกษาของรัฐ ดังนั้น หลักสูตรย่อมจะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพื่อความเหมาะสมในนโยบายของรัฐและสภาพเศรษฐกิจสังคมของประเทศ การประเมินผลการใช้หลักสูตร อันเป็นขั้นตอนตรวจสอบความก้าวหน้าของการนำหลักสูตรไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการใช้หลักสูตรว่ามีมากน้อยเพียงใด แล้วนำมาพิจารณาวิเคราะห์ เพื่อสะท้อนภาพของการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไข และทำให้ได้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการวางแผนการใช้หลักสูตรและการปฏิบัติงานที่จะดำเนินการต่อไป

๒.๑.๔ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

ก. ความหมายของสื่อการสอน

ในการจัดการเรียนการสอนสิ่งที่สำคัญที่เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน คือสื่อการเรียนการสอน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนได้ง่ายยิ่งขึ้น และมีนักเรียนได้กล่าวถึงสื่อการเรียนการสอนไว้ ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนหมายถึง วัสดุอุปกรณ์และวิธีการใช้สื่อให้ผู้สอนส่งหรือถ่ายทอดไปยังผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถแบ่งสื่อการสอนเป็น ๓ ประเภท คือ

^{๒๒} คุยฎี พงศ์ศาสตร์, การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา การบริหารหลักสูตรและการนำไปใช้, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๓๕), หน้า ๔๓.

๑. วัสดุ หมายถึง สิ่งช่วยสอนที่มีการผูกพันสิ่งเปลี่ยน เช่น ซอล์ก फिल्म ภาพถ่าย ภาพยนตร์ สไลด์

๒. อุปกรณ์ หมายถึง สิ่งช่วยสอนที่เป็นเครื่องมือ เช่น กระดานดำ กล้องถ่ายรูป เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องรับโทรทัศน์ ฯลฯ

๓. กระบวนการและวิธี ได้แก่ การจัดระบบ การสาธิต การทดลอง และกิจกรรมต่างๆ โดยเฉพาะกิจกรรมที่ครูจัดทำขึ้น และมุ่งให้นักเรียนปฏิบัติ^{๒๓}

วาศนา ชาวหา กล่าวว่ว สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งใดก็ตามที่เป็นตัวกลางหรือหรือพาหะนำ ความรู้ไปสูผู้เรียนและทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เป็นอย่างดี สามารถจำแนกเป็น ๓ ประเภท

๑. ประเภทวัสดุ บางครั้งก็เรียนว่ว สื่อเล็ก เป็นสื่อการสอนประเภทสิ่งเปลี่ยนเสียหายได้ง่าย และเป็นสื่อที่บรรจุเนื้อหาสาระ เรื่องราวหรือความรู้ไว้ในลักษณะต่างๆ เช่น สไลด์ บรรจุเรื่องราวไว้ในลักษณะของภาพนิ่ง หนังสือบรรจุเรื่องราวไว้ในลักษณะตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ แผ่นเสียงหรือเทปบันทึกเสียงบรรจุเรื่องราวในลักษณะเสียง และฟิล์มภาพยนตร์บรรจุไว้ในรูปของภาพเคลื่อนไหวควบคุมเสียง สื่อการเรียนการสอนประเภทวัสดุ สามารถจำแนกเป็น ๒ ชนิด ดังนี้

๑) วัสดุที่ต้องอาศัยเครื่องมือหรืออุปกรณ์ จึงจะสามารถเสนอเรื่องราวความรู้หรือเนื้อหาสาระไปยังผู้เรียนได้ ตัวอย่างวัสดุชนิดนี้ คือ แผ่นเสียง เทปเสียง เทปโทรทัศน์ ฟิล์มภาพยนตร์ ภาพโปร่งใส เป็นต้น

๒) วัสดุที่สามารถเสนอเรื่องราวความรู้ เนื้อหาวิชาไปสูผู้เรียนได้ด้วยตัวมันเอง โดยไม่ต้องอาศัยเครื่องมือหรืออุปกรณ์แต่อย่างใด ตัวอย่างวัสดุชนิดนี้ คือ หนังสือ แผนภูมิรูปภาพ หุ่นจำลอง แผนที่ เป็นต้น

๒. ประเภทเครื่องมือหรืออุปกรณ์ บางครั้งเรียกว่ว สื่อใหญ่ ได้แก่เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องฉายเทปโทรทัศน์ เครื่องฉายภาพโปร่งใส และเครื่องฉายภาพทึบแสง เป็นต้น สื่อการสอนประเภทนี้เป็นเครื่องมือหรือตัวกลาง ซึ่งเป็นทางผ่านของความรู้หรือเรื่องราวเท่านั้น โดยตัวมันเองแล้วไม่ได้บรรจุเนื้อหาสาระความรู้เรื่องราวใดๆ ไว้เลย จึงไม่สามารถจะสื่อความหมายไปยังผู้เรียนได้ แต่จะต้องอาศัยประเภทวัสดุ มาใช้ควบคุมกันไป จึงจะสามารถเสนอเรื่องราวไปสูผู้เรียนในลักษณะต่างๆ ได้

^{๒๓} ชัยยงค์ พรหมวงศ์, ระบบสื่อการสอน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐), หน้า ๕๕ - ๕๖.

๓. ประเภทเทคนิคและวิธีการ สื่อการเรียนการสอนประเภทนี้ไม่จัดอยู่ในประเภทวัสดุเครื่องมือ แต่ต้องอาศัยสื่อประเภทวัสดุหรือเครื่องมืออย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างมาใช้ร่วมกัน ในลักษณะกิจกรรมหรือวิธีการ ตัวอย่างสื่อประเภทนี้ คือ การแสดงละคร การศึกษานอกสถานที่ นิทรรศการ การสาธิต เป็นต้น^{๒๔}

กิดานันท์ มลิทอง ได้ให้ความหมายของสื่อการเรียนการสอน หมายถึง สื่อชนิดใดก็ตามไม่ว่าจะเป็นเทปบันทึกเสียง สไลด์ วิทยุ โทรทัศน์ วัสดุฯ แผนภูมิ ภาพนิ่ง ซึ่งบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน สิ่งเหล่านี้เป็นวัสดุอุปกรณ์ทางกายภาพ ที่นำมาใช้เทคโนโลยีการศึกษา เป็นสิ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือหรือช่องทางสำหรับทำให้การสอนของผู้สอนส่งไปถึง ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ผู้สอนวางไว้ได้เป็นอย่างดี สื่อการเรียนการสอนจะมีคุณค่าก็ต่อเมื่อผู้สอนได้นำไปใช้อย่างเหมาะสม และถูกวิธีดังนั้น ก่อนที่จะนำสื่อแต่ละอย่างไปใช้ผู้สอน จึงควรจะได้ศึกษาถึงลักษณะและคุณสมบัติของสื่อการเรียนการสอน ข้อดีและข้อจำกัดอันเกี่ยวกับสื่อและการใช้สื่อแต่อย่างตลอดจนการผลิต และการใช้สื่อให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนด้วย ทั้งนี้เพื่อให้การจัดกิจกรรมการสอนบรรลุผลตาม จุดมุ่งหมายและ วัตถุประสงค์ที่วางไว้^{๒๕}

กรมวิชาการ กล่าวว่า สื่อเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกเพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ สร้างสถานการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาศักยภาพทางการคิด ได้แก่ การคิดไตร่ตรอง การคิดสร้างสรรค์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ตลอดจนสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมให้แก่ผู้เรียน โดยจำแนกเป็นประเภทดังนี้

๑. สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง หนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ซึ่งแสดงหรือจำแนกหรือเรียบเรียงสาระความรู้ต่างๆ โดยใช้หนังสือที่เป็นตัวเขียน หรือตัวพิมพ์เป็นสื่อแสดงความหมาย สิ่งพิมพ์มีหลายประเภท เช่น เอกสาร หนังสือ ตำรา หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร จุลสาร จดหมาย จดหมายเหตุ บันทึก รายงาน วิทยานิพนธ์ เป็นต้น

๒. สื่อเทคโนโลยี หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ได้ผลิตขึ้นเพื่อใช้ควบคู่กับเครื่องมือโสตทัศนวัสดุ หรือเครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ๆ สื่อการเรียนรู้อย่างกล่าว เช่น แถบบันทึกภาพพร้อมเสียง(วีดิทัศน์) แถบบันทึกเสียง สไลด์ สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน นอกจากนี้สื่อเทคโนโลยียัง

^{๒๔} วาสนา ชาวหา, สื่อการเรียนการสอน, (กรุงเทพมหานคร : โอเคียสโตร์, ๒๕๓๓), หน้า ๘-๑๓.

^{๒๕} กิดานันท์ มลิทอง, เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย, (กรุงเทพมหานคร : เอ็ดดิสันเพรสโพรดักส์, ๒๕๔๐), หน้า ๗๕ - ๘๕.

หมายรวมถึงกระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน เช่น การใช้อินเทอร์เน็ต เพื่อการเรียนการสอน การศึกษาผ่านดาวเทียม

๓. สื่ออื่นๆ นอกจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อเทคโนโลยีแล้ว ยังมีสื่ออื่นๆ ที่ส่งเสริมการเรียนการสอนที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าสื่อ ๒ ประเภทดังกล่าวเพราะสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ท้องถิ่นที่ขาดแคลนสื่อสิ่งพิมพ์ และเทคโนโลยีโดยแบ่งเป็น ๓ ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

๑) สื่อบุคคล หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งสามารถทำหน้าที่ถ่ายทอดสาระความรู้ แนวคิด เจตคติ และวิธีปฏิบัติตนไปสู่บุคคลอื่น อาจเป็นบุคลากรที่อยู่ในระบบโรงเรียน เช่น ผู้บริหาร ครูผู้สอน ตัวผู้เรียน นักการภารโรง หรืออาจเป็นบุคลากรนอกระบบโรงเรียน เช่น บุคลากรในท้องถิ่น ที่มีความชำนาญ และเชี่ยวชาญในสาขาอาชีพต่างๆ เป็นต้น

๒) สื่อธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวผู้เรียน เช่น พืชผัก ผลไม้ สัตว์ ชนิดต่างๆ ปรากฏการณ์ต่างๆ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการแห่งวิทยบริการ หรือแหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด ชุมชน สังคม วัฒนธรรม ฯลฯ

๓) สื่อวัสดุ/เครื่องมือและอุปกรณ์ หมายถึง วัสดุที่ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อประกอบการเรียนรู้ เช่น หุ่นจำลอง แผนภูมิ แผนที่ ตาราง กราฟ สถิติ ฯลฯ นอกจากนี้ยังรวมถึงสื่อประเภทเครื่องมือวิชาช่าง เป็นต้น ^{๒๖}

สรุปได้ว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ หรือเครื่องมือที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดทักษะ และประสบการณ์

ข. ความสำคัญของสื่อการเรียนการสอน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๔๕ ได้กล่าวถึงความสำคัญของสื่อการเรียนการสอนไว้ในมาตรา ๒๔ วรรค ๕ ว่า ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัด

^{๒๖}กรมวิชาการ, เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ คู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้อ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๔ ก), หน้า ๖ - ๘.

บรรยากาศ สภาพแวดล้อมสื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้^{๒๓}

กรมวิชาการ กล่าวว่าสื่อมีความสำคัญ และมีประโยชน์ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความคิดรวบยอดได้ง่ายขึ้น รวดเร็วขึ้นทำให้ผู้เรียนมองเห็นสิ่งที่กำลังเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรมและเป็นกระบวนการทำให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตัวเอง ส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ สร้างสภาพแวดล้อมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่แปลกใหม่ น่าสนใจและทำให้อุบายก็อยากเห็น ส่งเสริมการมีกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้เรียน เกื้อหนุนผู้เรียนที่มีความสนใจและความสามารถในการเรียนรู้ที่ต่างกันให้เรียนรู้ได้เท่าเทียมกัน ช่วยให้ผู้เรียนบูรณาการสาระการเรียนรู้ต่างๆ ให้เชื่อมโยงกัน ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการใช้สื่อและแหล่งข้อมูลต่างๆ เพื่อการค้นคว้าเพิ่มเติม ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้หลายมิติ จากสื่อที่หลากหลาย และเชื่อมโยงโลกที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียนให้เข้ามาสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน^{๒๔}

สรุปได้ว่าสื่อการเรียนการสอนนั้นเป็นเครื่องมือที่สำคัญและจำเป็นสำหรับครูผู้สอน มีประโยชน์ มีความสำคัญต่อการเรียนการจัดการเรียนการสอนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความรอบรู้และช่วยสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวว่า การบริหารวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนที่ผู้บริหารควรนำไปพิจารณาดำเนินการ ได้แก่ จัดหาและบริการวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนแก่ครูอย่างเพียงพอและครบถ้วน ทุกกลุ่มประสบการณ์ มีการสำรวจความต้องการในการวางแผนเพื่อจัดหาและดำเนินการจัดบริการจัดทำผลการดำเนินการอย่างเป็นระบบส่งเสริมและสนับสนุนให้ครู รู้จักใช้ รู้จักเก็บรักษา ครูมีความสามารถในการใช้สื่อการเรียนการสอนให้ตรงกับเนื้อหาและกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนการสอน โดยการจัดการประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้แก่ครูผู้สอน จัดให้มีศูนย์สื่อหรือศูนย์วิชาการของโรงเรียน เพื่อเป็นแหล่งผลิตสื่อและบริการสื่อแก่ครูสอน ส่งเสริมให้ครูรู้จักคิดสร้างสรรค์สื่อการเรียนการสอนหรือวิธีการใหม่ๆ ที่จะนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อนำไปสู่การสร้างผลงานทางวิชาการ แสวงหาแหล่งวิทยากรที่เป็นสื่อการเรียนการสอนในชุมชนหรือในท้องถิ่น เช่น บุคลากร สถานที่ประกอบการการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและจัดให้มี

^{๒๓} กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, ๒๕๔๖), หน้า ๑๕.

^{๒๔} กรมวิชาการ, เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ คู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้อ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๔ ก), หน้า ๖ - ๗.

การติดตามและประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ โดยการสังเกตการสอน การดูแผนการสอน สถิติการยืมสื่อการเรียนการสอน^{๒๕}

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้กล่าวว่าผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนไว้ ดังนี้

๑. ฝ่ายบริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ
 - ๑) เข้าใจงานสื่อการเรียนการสอน ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญ โดยการให้การสนับสนุนและส่งเสริมการใช้สื่อการเรียนการสอน
 - ๒) มีนโยบายและวางแผนการจัดโครงการงานสื่อการเรียนการสอน
 - ๓) มีความรู้ความสามารถ ช่วยจัดและอำนวยความสะดวกในการจัดบริการสื่อการเรียนการสอน
 - ๔) จัดให้มีอาคารสถานที่งบประมาณ บุคลากรแก่งานสื่อการเรียนการสอน
๒. หัวหน้างานสื่อการเรียนการสอน เป็นบุคคลที่จะทำให้งานของสื่อการเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบมี ดังนี้
 - ๑) ส่งเสริม สนับสนุนให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียน นักศึกษา และครูอาจารย์ที่จะใช้บริการสื่อการเรียนการสอน
 - ๒) จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ทางการศึกษา โสตทัศนศึกษาเพื่อใช้ในการเรียนการสอนที่เหมาะสม
 - ๓) บริการสื่อการสอนแก่ครูอาจารย์ นักเรียน นักศึกษา ตลอดจนการจัดกิจกรรมด้านนี้ของสถานศึกษา
 - ๔) รับผิดชอบ เก็บรวบรวม ดูแล บำรุงรักษา วัสดุอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา
 - ๕) ให้คำแนะนำข้อคิดเห็นและแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการใช้วัสดุอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา
 - ๖) เสนอและรับผิดชอบโครงการสื่อการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผล และการจัดทำรายงานนอกจากหัวหน้างานแล้ว งานสื่อการเรียนการสอนควรมีผู้ร่วมงาน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อการเรียนการสอน ดังนี้
 - ๖.๑) ช่างเทคนิคด้านการออกแบบและเขียนแบบ สำหรับการผลิตสื่อการเรียนการสอนด้านกราฟฟิก เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ เป็นต้น

^{๒๕} สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : กองพัฒนาบุคลากร กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๓๖), หน้า ๖๗.

๖.๒) ช่างภาพ สำหรับผลิตสื่อที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายภาพ เช่น สไลด์ ฟิล์ม ภาพยนตร์ วีดีโอเทป ตลอดจนงานถ่ายภาพทั่วไป

๖.๓) ช่างอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับการควบคุมการใช้ การบำรุงรักษา ตลอดจน การซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ เช่น เครื่องฉาย เครื่องเสียง เครื่องมือวัดเทปถ่ายทำวีดีโอ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่มีราคาแพงจึงต้องการบุคลากรที่มีความรักและเอาใจใส่งานในด้านนี้

๖.๔) เจ้าหน้าที่ธุรการประจำงานโสตทัศนศึกษา ได้แก่ การเบิกจ่ายบริการและงาน ธุรการอื่นๆ

ค. คณะกรรมการบริหารงานสื่อการเรียนการสอน

เป็นงานที่จะให้คำปรึกษาการวางนโยบาย และการวางแผนการบริหารและบริหารงาน สื่อการเรียนการสอน บทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการบริหารงานสื่อการเรียนการสอนมี ดังนี้

๑. ประชุมเพื่อพิจารณา ilyนโยบายการวางโครงการของงานสื่อการเรียนการสอน ทั้ง ระยะสั้นและระยะยาว

๒. ประสานงานการจัดหาและบริการงานสื่อการเรียนการสอนให้กับสถานศึกษา

๓. การประชาสัมพันธ์งานของงานสื่อการเรียนการสอน

๔. การประเมินผลงานและติดตามผลงานของงานสื่อการเรียนการสอน

๕. การเป็นที่ปรึกษาและการช่วยแก้ปัญหาในงานสื่อการเรียนการสอน

นอกจากบุคลากรที่บริหารงานสื่อการเรียนการสอนและให้บริการสื่อการเรียน การสอนแล้วยังมีบุคลากรที่ใช้สื่อการเรียนการสอนในสถานศึกษา ได้แก่ ครูอาจารย์ ซึ่งควรมีหน้าที่ รับผิดชอบ ดังนี้

๑. ครูอาจารย์ควรฝึกการใช้สื่อเป็นอุปกรณ์การสอนและใช้ให้ถูกวิธี

๒. เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการใช้สื่อเป็นอุปกรณ์การสอนและ จำเป็นต้องใช้เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๓. ครูอาจารย์ควรส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษา ได้ใช้สื่อการเรียนการสอน

๔. หากครูอาจารย์ใช้สื่อการเรียนการสอนไม่ถูกต้อง งานสื่อการเรียนการสอนควรมี บริการใช้สื่อตลอดจนการสาธิตและการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อให้กับครูอาจารย์^{๑๐}

สรุปแนวคิดการใช้สื่อการเรียนการสอนคือ การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถ จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมสื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ ให้ผู้เรียนเข้าใจความคิดรวบยอดได้ง่ายขึ้น รวดเร็วขึ้นทำให้ผู้เรียนมองเห็นสิ่งที่

^{๑๐}ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ, หน้า ๒๔๕ - ๒๔๗.

กำลังเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรมและเป็นกระบวนการทำให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตัวเอง ส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ สร้างสภาพแวดล้อมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่แปลกใหม่ น่าสนใจ และทำให้อยากรู้ อยากเห็น ส่งเสริมการมีกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้เรียน เกื้อหนุนผู้เรียนที่มีความสนใจและความสามารถในการเรียนรู้ที่ต่างกันให้เรียนรู้ได้เท่าเทียมกัน ช่วยให้ผู้เรียนบูรณาการสาระการเรียนรู้ต่างๆ ให้เชื่อมโยงกัน ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการใช้สื่อและแหล่งข้อมูลต่างๆ เพื่อการค้นคว้าเพิ่มเติม ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้หลายมิติ จากสื่อที่หลากหลาย และเชื่อมโยงโลกที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียนให้เข้ามาสู่การเรียนรู้ของผู้เรียนอันเป็นความหลากหลายในการเรียนรู้ที่สำคัญ

๒.๑.๕ ด้านนิเทศการศึกษา

ก. ความหมายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศเป็นงานที่มีความสำคัญงานหนึ่งของการจัดการศึกษา เป็นหลักของการจัดกิจกรรมการบริหารสถานศึกษา ที่มุ่งส่งเสริมให้เกิดการสนับสนุนและพัฒนามาตรฐานของการศึกษา โดยเฉพาะ สำหรับความหมายของการนิเทศการศึกษา ได้มีผู้ให้ความหมายแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และจุดมุ่งหมายของแต่ละบุคคล ดังนี้

ชารี มณีศรี กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา คือ ความพยายามอย่างหนึ่งในหลาย ๆ อย่างที่จะช่วยส่งเสริมให้การศึกษามีคุณภาพทั้งด้านการเรียนการสอน ^{๓๑}

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวว่า เป็นกระบวนการบริหารการศึกษาเพื่อชี้แนะให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูและเพิ่มคุณภาพของนักเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของการศึกษา ^{๓๒}

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ ได้ให้ความหมายไว้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานและความร่วมมือระหว่าง ผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศเพื่อประสิทธิภาพอันสูงสุดในการเรียนการสอนของนักเรียน ^{๓๓}

^{๓๑}ชารี มณีศรี, การนิเทศการศึกษา, (พิมพ์ครั้งที่ ๔), (กรุงเทพมหานคร : โสภณ, ๒๕๔๒), หน้า ๑๕.

^{๓๒}ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การนิเทศการสอน, (กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ดี, ๒๕๓๖), หน้า ๓.

^{๓๓}วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์, หลักการนิเทศการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : พรสิวิ, ๒๕๓๖), หน้า ๔.

บันลือ พุกกะวัน ได้กล่าวถึงการนิเทศการศึกษาไว้ว่าการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งโดยผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ชำนาญการ ซึ่งครูทั่วไปสอนวิชานั้น ๆ ได้ไม่ดีเพราะไม่ถนัดหรือไม่เคยได้รับการฝึกฝนจากสถาบันฝึกหัดครูมาก่อน ^{๓๔}

สังัด อุทรานันท์ กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา คือ กระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของนักเรียน ^{๓๕}

นิพนธ์ ไทยพานิช ได้ให้ความหมายไว้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นความพยายามของบุคลากรทางการศึกษาที่จัดกิจกรรม และให้บริการกับผู้บริหารและครูในทางตรงและทางอ้อม ที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนของครู เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนของนักเรียน ^{๓๖}

ยง วัชชวัลลภ ได้ให้คำจำกัดความของการนิเทศว่าเป็นกระบวนการทางวิชาการที่ช่วยส่งเสริม ให้การจัดการศึกษามุ่งบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาของชาติอย่างมีประสิทธิภาพ ^{๓๗}

สรุปได้ว่าการนิเทศการศึกษา หมายถึงกระบวนการร่วมกันทางการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดแก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพตามจุดหมายของหลักสูตร

ข. ความหมายของการนิเทศภายใน

การนิเทศภายใน เป็นกระบวนการที่ดำเนินการในโรงเรียน โดยบุคลากรภายในโรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทในการนิเทศ ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายตามแนวคิดและความเชื่อของแต่ละบุคคลดังนี้

สนอง เกรือมาก และวิสิฐ วงศ์จิตรราทร กล่าวว่า การนิเทศภายในหมายถึง ความร่วมมือของบุคลากรภายในโรงเรียน ในการที่จะปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาการสอนของครู เพื่อให้การเรียนการสอนมีคุณภาพ ^{๓๘}

^{๓๔} บันลือ พุกกะวัน, การนิเทศภายในโรงเรียน, (พิมพ์ครั้งที่ ๒), (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๖), หน้า ๑๒.

^{๓๕} สังัด อุทรานันท์, การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติ, (พิมพ์ครั้งที่ ๒), (กรุงเทพมหานคร : มิตรสยาม, ๒๕๓๐), หน้า ๑๒.

^{๓๖} นิพนธ์ ไทยพานิช, การนิเทศแบบคลินิก, (กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองสาส์น, ๒๕๒๕), หน้า ๑๑.

^{๓๗} ยง วัชชวัลลภ, การนิเทศการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : ชัยศิริ, ๒๕๒๔), หน้า ๒.

^{๓๘} สนอง เกรือมากและวิสิฐ วงศ์จิตรราทร, คู่มือสอบ ผอ.ปจ., ผช.ผอ.ปจ., หน.ปอ./ก., ผช.หน.ปอ./ก. อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่, (นครสวรรค์ : วิสุทธิ์, ๒๕๓๓), หน้า ๒๗๖.

กิติมา ปรีดีติลล กล่าวถึงการนิเทศภายในสรุปได้ว่า เป็นการนิเทศบุคลากรในโรงเรียนเอง ผู้นิเทศอาจได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้าฝ่ายต่างๆ การนิเทศภายในจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุดนั้น จะต้องทำอย่างมีขั้นตอนและกระบวนการ เมื่อนิเทศแล้วจะต้องได้ผลตามจุดมุ่งหมายของการนิเทศซึ่งถือได้ว่าเป็นหัวใจของการนิเทศ ๔ ประการคือ พัฒนาคคน พัฒนางาน ประสานสัมพันธ์ และสร้างขวัญและกำลังใจ^{๓๙}

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนอาจรวมถึงกระบวนการที่นำไปสู่การปรับปรุงการสอน โดยการทำงานร่วมกับครูอาจารย์และนักเรียนเป็นกระบวนการกระตุ้นและช่วยเหลือครูให้รู้จักช่วยตนเองเพื่อพัฒนาการสอน^{๔๐}

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนหมายถึง การทำงานของผู้บริหารโรงเรียนที่ทำร่วมกับครู ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้^{๔๑}

หวน พิณรุฬพันธ์ กล่าวถึง การนิเทศภายในว่าเป็นความพยายามทุกชนิดของผู้บริหารโรงเรียนในอันที่จะปรับปรุงส่งเสริมประสิทธิภาพในด้านการเรียนการสอนภายในโรงเรียนให้ดีขึ้น ทำให้เกิดการเพิ่มพลังในการปฏิบัติงานของครู รวมทั้งให้ครูเกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพ และก่อให้เกิดผลในขั้นสุดท้าย คือ การศึกษาของเด็กก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ^{๔๒}

สรุปได้ว่าการนิเทศภายในโรงเรียน คือ กระบวนการในการปฏิบัติงานทางการศึกษาที่ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรภายในโรงเรียนร่วมมือกันเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ อันจะนำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์ที่ดีในการเรียนของนักเรียนและเพื่อให้เกิดการพัฒนาขึ้นในตัวผู้เรียนทุกด้าน รวมถึงเป็นการพัฒนาความก้าวหน้าของครูอีกทางหนึ่งด้วย

ค. ความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียน

การเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในด้านต่าง ๆ ของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งนวัตกรรมต่าง ๆ ทำให้สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไป และหนึ่งในการพัฒนา

^{๓๙} กิติมา ปรีดีติลล, การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร : อักษรการพิมพ์, ๒๕๓๒), หน้า ๓๐๖.

^{๔๐} ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, การบริหารและการนิเทศภายในโรงเรียน, (สำนักวิทยบริการ : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, ๒๕๓๖), หน้า ๓.

^{๔๑} วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์, หลักการนิเทศการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : พรสิวิ, ๒๕๓๖), หน้า ๓๒.

^{๔๒} หวน พิณรุฬพันธ์, การบริหารโรงเรียน, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๘), หน้า ๑๕๔.

จำเป็นต้องมีการนิเทศภายในเกิดขึ้นด้วย ในส่วนของความจำเป็นในการนิเทศภายใน ได้มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงดังนี้

ซารี มณีสรี ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่จะต้องจัดให้มีการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

๑. ปัญหาหลักมี ๒ ประเด็น คือ การนิเทศไม่ทั่วถึง และการนิเทศไม่มีคุณภาพ ประการแรก อาศัยการนิเทศจากภายนอกเมื่อขยายโรงเรียนเพิ่ม ครูเพิ่ม การนิเทศภายนอกทำไม่ทั่วถึง จึงจำเป็นต้องมีการนิเทศภายใน

๒. ความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ครูศิษย์ผู้สอนดี มีความรู้ ประพฤติดีเท่านั้น หากแต่ยังต้องบริหารเวลาเพื่อสังคม ชุมชน พัฒนาบุคลากรโรงเรียน ไม่หวังพึ่ง ไม่รอคอย พัฒนานิเทศกันเอง

๓. การช่วยเหลือกันและกัน โดยประสานการนิเทศภายนอกและภายใน นิเทศให้โรงเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้า วิจัยร่วม

๔. ปรับปรุงงานวิชาการ ซึ่งแต่ละโรงเรียนมีสภาพข้อจำกัดไม่เหมือนกัน การที่คนภายในรู้เรื่องดีที่สุดกว่าคนภายนอก จะทำให้การพัฒนาการนิเทศภายในเป็นไปได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

๕. การยอมรับ บุคคลที่จะเป็นผู้นำหรือหัวหน้าคนจะต้องให้ผู้อื่นยอมรับ แม้ในการแต่งตั้งหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้าหมวด ควรคำนึงว่าคุณลักษณะด้านวิชาการ นำด้านวิชาการ ด้านคุณธรรมความประพฤติเป็นแบบอย่าง เป็นครูของครู การยอมรับนับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินการนิเทศภายใน

๖. ปัญหาตัวเร่งที่สำคัญ เช่น ปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ สภาพการสอนที่เปลี่ยนไป สื่ออุปกรณ์การสอน การประเมินและผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียน เป็นต้น ^{๔๓}

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้กล่าวไว้ดังนี้

๑. ศึกษาพิเศษที่มีจำนวนจำกัด ไม่สามารถนิเทศได้อย่างทั่วถึงและเจาะลึกถึงการเรียนการสอนในห้องเรียน มีการขยายตัวในด้านจำนวนสถานศึกษาและขนาดของสถานศึกษา

๒. การศึกษาด้านอาชีวศึกษา มีความหลากหลายในวิชาชีพ ความชำนาญ ความรู้เฉพาะสาขาทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ การจัดศึกษานิเทศก็ให้ครบตามสาขาและเพียงพอจึงเป็นสิ่งที่ทำได้จำกัด

๓. การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นการใช้ทรัพยากรในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งบุคลากรมีจำนวนมากและมีความชำนาญในสาขา เป็นการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาด้วย

^{๔๓}ซารี มณีสรี, การนิเทศการศึกษา, (พิมพ์ครั้งที่ ๔), (กรุงเทพมหานคร, โสภณ, ๒๕๔๒), หน้า ๒๐๑ – ๒๐๒.

๔. การนิเทศภายในสถานศึกษาก็จะได้สร้างความใกล้ชิดความคุ้นเคยกันและการทำงานร่วมกัน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันเกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกันในการทำงาน

๕. การประสานในสถานศึกษาจะสะดวก เพราะความคุ้นเคยกัน มีประชาสัมพันธ์งานได้ทั่วถึงส่วน ^{๔๔}

สังด์ อุทรานันท์ ได้ระบุเหตุผลความจำเป็นที่ต้องการนิเทศภายในโรงเรียน เนื่องจากศึกษานิเทศก์โดยตำแหน่งมีจำนวนจำกัด สภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน บุคลากรในโรงเรียนมีความสามารถเพียงพอ และบางคนมีความชำนาญโดยเฉพาะสาขาอีกด้วย จึงสมควรจะได้ใช้ทรัพยากรเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และเป็นการสอดคล้องกับปรัชญา หลักการและวิธีการของการนิเทศการศึกษาสมัยใหม่ซึ่งจะเกิดขึ้น โดยความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ^{๔๕}

หวน พิณรุฬพันธ์ ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียนของตนเอง ไว้ที่น่าสนใจดังนี้

๑. การนิเทศเป็นการส่งเสริมคุณภาพด้านการเรียนการสอนภายในโรงเรียน เพราะถ้าไม่มีการนิเทศแล้ว ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนอาจจะเอาแบบอย่างที่ไม่ถูกต้องจากครูคนอื่น

๒. ครูควรได้รับการนิเทศเพื่อพัฒนาความเจริญทางด้าน การเรียนการสอนและทางวิชาการ ถ้าครูไม่ได้รับการนิเทศอาจแสดงออกในทางที่ผิด เช่นมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีการขัดแย้งหรือมีทัศนคติแบบเสรีนิยมในการทำงาน นี้จะทำอะไรหรือสอนอย่างไรก็ได้ตามใจตนเอง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องจำแนกความต้องการของครูแต่ละคนและวางแผนเพื่อดำเนินการพัฒนาให้ไปสู่เป้าประสงค์ในสิ่งที่ถูกที่ควร

๓. โรงเรียนต้องมีการนิเทศ เพราะโครงการที่ประกอบด้วยข้อมูลจากการนิเทศจะสามารถช่วยในการจำแนกคุณภาพของครู และความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน นอกจากนี้หลักฐานและข้อมูลต่าง ๆ ยังสามารถช่วยในการตัดสินใจบางอย่างของโรงเรียนได้

๔. การนิเทศสามารถกระตุ้นและนำทางความคิดใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นกับครูในโรงเรียน โดยเฉพาะในกรณีที่น่าเอาเทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ตลอดจนการวิจัยมาใช้จะเป็นการช่วยในการเก็บข้อมูลในการนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือ

^{๔๔}ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การนิเทศการสอน, (กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ดี, ๒๕๓๖), หน้า ๒๖๒ – ๒๖๓.

^{๔๕}สังด์ อุทรานันท์, การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติ, (พิมพ์ครั้งที่ ๒), (กรุงเทพมหานคร : มิตรสยาม, ๒๕๓๐), หน้า ๑๑๗.

๕. โรงเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องอบรมครู โดยกระทำต่อเนื่องกันไป เพราะไม่มีหลักประกันได้ว่า ครูที่ผ่านสถาบันฝึกหัดครูมาแล้ว จะเป็นครูที่มีคุณภาพดีอยู่ตลอดไป โดยไม่ต้องมีการนิเทศ เพราะความก้าวหน้าทางวิทยาการเพิ่มพูนขึ้นเรื่อย ๆ

๖. เพื่อเป็นการช่วยให้ครูได้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้งถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา

๗. เพื่อเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของคณะครูและก่อให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยในการทำงาน เพื่อที่จะได้ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงาน ให้บรรลุจุดหมายปลายทางอันเดียวกัน มีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความรัก และภูมิใจในอาชีพครู ที่ตนกำลัง ปฏิบัติอยู่^{๔๖}

สรุปได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนมีความจำเป็นต่อครู ทั้งนี้เพราะการนิเทศการศึกษา เป็นสิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการจัดการเรียนการสอน โดยการนำเอาความเปลี่ยนแปลง จากภายนอกมาสู่โรงเรียน แต่การนิเทศการศึกษาจากภายนอกโรงเรียนไม่สามารถสนองตอบความต้องการของโรงเรียนได้ เพราะจำนวนศึกษานิเทศก์มีน้อย ไม่ครบทุกสาขาวิชาชีพ ขาดงบประมาณ เครื่องมือและอุปกรณ์ ที่จะทำการนิเทศภายในโรงเรียนได้อย่างทั่วถึง และที่สำคัญบุคลากรในโรงเรียนย่อมรู้ปัญหา สามารถแก้ปัญหาและสามารถที่จะทำการนิเทศกันเองได้

ง. กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการบริหารงานนิเทศภายใน สถานศึกษา สามารถสรุปได้ว่า การนิเทศจะประกอบด้วยบุคคล ๒ กลุ่ม คือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อร่วมกันทำงานให้บรรลุจุดหมายที่ตั้งไว้ร่วมกัน โดยมีขั้นตอนในการนิเทศ ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ในการนิเทศเป็น ขั้นตอนที่เป็นพื้นฐานที่สำคัญ ก่อนที่ผู้นิเทศจะดำเนินการนิเทศ ผู้นิเทศต้องทราบสภาพปัญหาและความต้องการของผู้รับการนิเทศ

สภาพปัจจุบัน เป็นสภาพที่เป็นจริงและกำลังเป็นอยู่ในปัจจุบัน ส่วนความต้องการ หมายถึง เป็นจุดสุดท้ายที่ต้องการจะไปถึง เป็นสภาพที่คาดหวังว่าจะเกิด อย่างไรก็ตามการกำหนดสภาพที่ต้องการและคาดหวังว่าจะเกิดนั้น มิใช่จะกำหนดลอย ๆ ตามใจใครก็ได้ แต่ต้องกำหนดโดยคำนึงถึงองค์ประกอบมากมายที่ควรจะนำมาศึกษาและพิจารณาประกอบ คือ

^{๔๖} หวน พันธุ์พันธ์, การบริหารโรงเรียน, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๘), หน้า ๑๕๔-๑๕๕.

๑. นโยบายของสถานศึกษาในด้านกรณีพิเศษ

๒. ปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา

๓. ข้อมูลที่ได้จากสภาพปัจจุบัน หมายถึง สิ่งที่มีอยู่ทั้งทรัพยากรบุคคลและวัสดุ

๔. ผลการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัญหาและความต้องการกรณีพิเศษ

ขั้นตอนที่ ๒ การวางแผนและการจัดทำโครงการกรณีพิเศษ การวางแผนตามลักษณะงานกรณีพิเศษภายในโรงเรียน หมายถึง วิธีการที่อาศัยหลักการ เหตุผล และข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาความต้องการของสถานศึกษาว่า มีความต้องการกรณีพิเศษในด้านใดบ้างแล้วนำมาจัดทำแผน และโครงการต่อไป ในการวางแผนยังกำหนดวิธีการว่าจะทำอย่างไร โดยกำหนดเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน

การจัดทำแผนงานและโครงการ ถือเป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำรายละเอียดของแผน ซึ่งเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ให้เฉพาะมากขึ้น และกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนขึ้น ดังนี้

๑. แจกแจงกิจกรรมกรณีพิเศษที่จะทำในโครงการนั้น

๒. กำหนดแผนงานกรณีพิเศษ รวมถึงการกำหนดหน่วยปฏิบัติค่าใช้จ่าย เวลา และสถานที่ เป็นต้น

๓. จัดทำงบประมาณโครงการ การขออนุมัติ และการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ ๓ การดำเนินงานกรณีพิเศษ เป็นการนำแผนงานหรือโครงการไปปฏิบัติ เพื่อให้ได้ตามความต้องการหรือเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งจะมีรายละเอียดของแต่ละขั้นตอน ดังนี้

๑. การให้ความรู้ในงานที่ปฏิบัติ เป็นการให้ความรู้ความเข้าใจถึงสิ่งที่จะดำเนินการว่า จะต้องอาศัยความรู้ความสามารถอย่างไรบ้าง จะมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร และจะทำอย่างไรจึงจะทำให้ได้ผลงานออกมามีคุณภาพ

๒. การปฏิบัติงาน ประกอบด้วย การปฏิบัติงานที่ได้รับความร่วมมือจากบุคคลทุกฝ่าย คือผู้รับกรณีพิเศษ ผู้ให้กรณีพิเศษ และผู้บริหาร

๓. การสร้างขวัญและกำลังใจ ผู้รับกรณีพิเศษควรได้รับการเสริมกำลังใจ โดยเฉพาะจากฝ่ายบริหารเพื่อให้ผู้รับกรณีพิเศษมีความมั่นใจและทำงานด้วยความพึงพอใจ การสร้างขวัญและกำลังใจควรปฏิบัติไปพร้อม ๆ กับการทำงาน จึงจะได้ผล

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินผลกรณีพิเศษ การประเมินผลเป็นขั้นสุดท้ายในการดำเนินการ ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการประเมินผล ได้แก่ ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำการประเมินผล หลักการที่ใช้ในการประเมินผล มีดังนี้

๑. การประเมินผลต้องอาศัยข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

๒. การประเมินผลเป็นขั้นตอนหนึ่งของการนิเทศที่จำเป็นต้องทำ เมื่อได้จัดทำโครงการนิเทศแล้ว

๓. การประเมินผลต้องอาศัยข้อมูลจากหลายฝ่าย ทั้งจากผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ

๔. การประเมินผลสามารถทำได้ ๒ ระยะคือ การประเมินผลระหว่างโครงการ และการประเมินผลสรุป

๕. การประเมินผลเป็นระบบ มี ๓ ส่วน คือ การประเมินผลที่ป้อนเข้าการประเมินผลที่กระบวนการ การประเมินผลผลิต^{๔๗}

จากขั้นตอนการนิเทศที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ในการจัดทำโครงการนิเทศนั้น ควรจะได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศ จัดทำแผนการนิเทศ แล้วจึงนำแผนไปสู่การปฏิบัติให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ควรมีการประเมินผลโครงการนิเทศเพื่อนำไปปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอน

การนิเทศภายในเป็นการนิเทศที่ดำเนินการภายในโรงเรียนซึ่งมีผู้บริหารและบุคลากรภายในโรงเรียนร่วมมือกัน เพื่อปรับปรุงงานด้านต่าง ๆ เป็นการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน อันจะนำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หน่วยศึกษานิเทศสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความหมายว่า การแบ่งตามวิธีการการปฏิบัติงานประเภทของการนิเทศแบ่งตามวิธีการปฏิบัติงานได้ ๒ ลักษณะ คือ นิเทศทางตรงและนิเทศทางอ้อม^{๔๘}

การนิเทศทางตรง เป็นการนิเทศที่ผู้นิเทศได้มีโอกาสสื่อสารกันในพื้นที่เป็นลักษณะการสื่อสารสองทาง กล่าวคือ สามารถ พูดตอบ ได้ ชักถามเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจให้ตรงกันได้ในขณะทำการนิเทศ ซึ่งอาจแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะคือ

ลักษณะที่ ๑ ผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศได้พบกันในสถานที่เดียวกัน สามารถสื่อสารกันด้วยวาจา และกริยาท่าทาง และสามารถชี้ สื่ออื่น ๆ ประกอบได้ด้วย เช่น การให้คำปรึกษาหารือ การสังเกตการณ์สอน หรือการประชุมทางวิชาการ เป็นต้น

^{๔๗} ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การนิเทศการสอน, (กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ดี, ๒๕๓๖), หน้า ๒๓๒-๒๓๕.

^{๔๘} สำนักงานคณะกรรมการกุ่มือการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๓๔), หน้า ๗๓.

ลักษณะที่ ๒ ผู้นิเทศกับผู้รับนิเทศอาจจะอยู่คนละสถานที่ สื่อสารกันด้วยสื่อที่สามารถสนทนาโต้ตอบได้โดยตรง เช่น โทรศัพท์ วิทยุมือถือ เป็นต้น

การนิเทศทางอ้อมเป็นการนิเทศที่ผู้นิเทศกับผู้รับนิเทศไม่สามารถพบกันได้โดยตรงด้วยมีข้อจำกัดด้านบุคลากรที่ทำหน้าที่นิเทศ ระยะเวลา และระยะทาง จึงใช้ สื่อสารประเภทต่าง ๆ เช่น สิ่งพิมพ์ จดหมาย ไปรษณีย์ วิทยุ โทรทัศน์ เทปโทรทัศน์ สไลด์และโทรสาร

สังัด อุทรานันท์ ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน สามารถดำเนินการได้ ๕ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ ๑ การวางแผนการนิเทศ เริ่มจากการรู้สภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการร่วมกันของบุคลากรภายในโรงเรียน จากนั้นก็นำเอาปัญหาวิเคราะห์หาสาเหตุกำหนดจุดประสงค์ กำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา และมอบหมายงานให้บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ รับผิดชอบ

ขั้นที่ ๒ การให้ความรู้ก่อนการดำเนินการนิเทศ อาจดำเนินการ โดยบุคลากรภายในโรงเรียนที่มีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ หรืออาจจะเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานภายนอก

ขั้นที่ ๓ ดำเนินการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาในขณะที่ผู้รับการนิเทศได้ลงมือปฏิบัติงานตามที่ได้รับความรู้มาแล้ว ผู้นิเทศก็จะทำการนิเทศการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของงานส่วนผู้บริหารก็จะคอยสนับสนุนการปฏิบัติงานนิเทศให้มีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ ๔ การสร้างเสริมกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติการนิเทศ ผู้มีบทบาทสำคัญในการสร้างเสริมกำลังใจ คือ ผู้นิเทศจะทำการสร้างเสริมกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ และอีกผู้หนึ่งคือ ผู้บริหารซึ่งจะต้องสร้างกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศทั้งผู้รับและผู้ให้

ขั้นที่ ๕ การประเมินผลการนิเทศ ควรดำเนินการประเมินผลผลิต กระบวนการและปัจจัย^{๔๙}

โกลแฮมเมอร์ และคณะ(Gold hammer and Others) ได้ให้คำจำกัดความการนิเทศภายในไว้ว่า เป็นลักษณะงานที่มอบหมายให้ครูหรือผู้นิเทศที่จะกระตุ้นให้ครู หรือแนะแนวในการติดต่อสื่อสารปัจจุบัน การนิเทศการศึกษาเป็นความพยายามที่จะช่วยเหลือครูแก้ปัญหา ช่วยเหลือครูในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการสร้างบรรยากาศที่ดีระหว่างครูและนักเรียน^{๕๐}

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ ได้กล่าวถึง ความจำเป็นในการนิเทศภายในสถานศึกษาว่าเป็นการริเริ่มและจัดดำเนินการ โดยบุคลากรในสถานศึกษา โดยจัดตามความต้องการและความจำเป็นซึ่ง

^{๔๙}สังัด อุทรานันท์, การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ(ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม), (กรุงเทพมหานคร : วงเดือนการพิมพ์, ๒๕๓๐), หน้า ๑๒๕.

^{๕๐}Goldhammer, Robert and Others, Clinical Supervision : Special Methods for the Supervision of Teacher, 2nd ed. New York: Holt Rinehart and Winston, p. 1980.

การดำเนินงานกระบวนการ กิจกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นในสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงอยู่เสมอให้เหมาะสมกับสภาพการณ์นั้น ๆ การนิเทศมีความจำเป็นเนื่องจากสภาพการนิเทศจากหน่วยงานต้นสังกัดมีจำนวนจำกัด สถานศึกษากระจายอยู่ตามพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ จึงทำให้ได้รับการนิเทศไม่ทั่วถึงจึงทำให้การนิเทศภายในมีความจำเป็นดังนี้

๑. ศิษยานิเทศก็มีจำนวนจำกัด ไม่สามารถนิเทศได้อย่างทั่วถึงและเจาะลึกถึงการเรียนการสอนในห้องเรียน

๒. การจัดศึกษานิเทศก็ไม่เพียงพอให้ครบตามสาขา ในวิชาชีพที่ชำนาญความรู้

๓. การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นการใช้ทรัพยากรในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอีกด้วย

๔. การนิเทศการศึกษาจะสร้างความใกล้ชิดคุ้นเคยกัน เกิดความสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

๕. การประสานในสถานศึกษาจะมีความสะดวกและมีการประชาสัมพันธ์กันอย่างทั่วถึง^{๕๑}

สรุปงานด้านการนิเทศภายใน คือ งานที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยตรง ครอบคลุมกิจกรรมทุกอย่างเป็นการชี้แนะและให้ความช่วยเหลือครูเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน เพิ่มคุณภาพให้แก่ผู้เรียนให้เป็นที่ไปตามจุดหมายของการศึกษา ซึ่งดำเนินการ โดยบุคลากรภายในสถานศึกษา โดยจัดไปตามขั้นตอนตามความต้องการและความจำเป็น การดำเนินงานกระบวนการ กิจกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา

๒.๑.๖ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม และบรรยากาศในโรงเรียนเป็นองค์ประกอบที่ช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งส่งผลถึงความเจริญงอกงามทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญาของนักเรียน

สมคิด จูทอง ได้ให้ความหมายของอาคารสถานที่ว่า หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการวางแผน การใช้อาคาร สถานที่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด การควบคุมดูแล การบำรุงรักษา การพัฒนาอาคารต่าง ๆ การจัดบริเวณ โรงเรียนให้อยู่ในสภาพที่สวยงาม เหมาะสมกับสภาพการใช้งาน

^{๕๑} รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (จังหวัดสงขลา : บริษัทนาซิลป์โฆษณา จำกัด), หน้า ๑๔๕.

อยู่เสมอ การรักษาความสะอาด ความคงทนแข็งแรง ความปลอดภัย และสามารถสนองความต้องการได้อย่างเพียงพอ^{๕๒}

ห้องสมุดเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญและจำเป็นต้องจัดให้มีในโรงเรียนหรือสถานศึกษา เพราะห้องสมุดเป็นแหล่งรวมวิทยากรต่างๆ เช่น หนังสือ วารสาร หนังสืออ่านประกอบเพื่อสนับสนุนให้การจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ บรรลุตามจุดหมายของการศึกษา

กรมวิชาการ ได้กล่าวว่า ห้องสมุด หมายถึง สถานที่เก็บรวบรวมหนังสือต่างๆ รวมทั้ง วัสดุทัศนวัสดุ เช่น แผนที่ แผนภูมิ วิดีทัศน์ แอ็บเสียง วิทยุไว้อย่างมีระบบเพื่อให้ผู้ใช้ได้รับความสะดวก^{๕๓}

อาคม จันทสุนทร ได้กล่าวว่า ห้องสมุดเป็นแหล่งวิทยากร เป็นที่รวบรวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์และวัสดุอุปกรณ์เพื่อให้นักศึกษาได้ใช้ค้นคว้าเพิ่มเติม^{๕๔}

ยินดี เงินสะอาด ได้กล่าวว่า การจัดห้องสมุดว่าการจัดห้องสมุด คือ การจัดศูนย์ วิชาการที่เปิดให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง ห้องสมุดควรจัดชั้นล่างของอาคาร เพื่อให้นักเรียนเข้าใช้ได้สะดวกมีหนังสือมากชนิด สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ควรมีหนังสือ ๓ เล่ม ต่อนักเรียน ๑ คน ที่นั่งอ่านหนังสือในห้องสมุดควรสะดวกสบาย ภายในห้องสมุดควรมี อากาศปลอดโปร่งเย็นสบายชวนอยากให้นั่ง มีโต๊ะพิเศษไว้บริการนักเรียนที่มีเวลาและอยากทำงาน นอกห้องเรียนก่อนกลับบ้าน^{๕๕}

อัมพร ปันศรี ได้กล่าวว่า การจัดบริการห้องสมุดว่ามีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตร และนโยบายของโรงเรียน ให้สำเร็จดังวัตถุประสงค์ หรือให้ได้ผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๒. จูงใจหรือปลุกฝังนิสัยให้รักการอ่าน การเขียน

^{๕๒} สมคิด จูทอง, “ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียน มัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา ๖”, วิทยานิพนธ์, (สาขาการบริหาร การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๘), หน้า ๔๑.

^{๕๓} กรมวิชาการ, คู่มือการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๑๖), หน้า ๑๔๘.

^{๕๔} อาคม จันทสุนทร, ชุดฝึกอบรมหลักสูตรเสริมสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา เรื่อง การวางแผน และการบริหารงานโรงเรียน, (อุบลราชธานี : สำนักงานคณะกรรมการคุรุสภากลางจังหวัดอุบลราชธานี, ๒๕๓๓), หน้า ๘.

^{๕๕} ยินดี เงินสะอาด, “การศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด เทศบาลในจังหวัดตรัง”, วิทยานิพนธ์ กศ.ม., (สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา, ๒๕๓๑), หน้า ๓๓.

๓. ส่งเสริมให้มีนิสัยในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
 ๔. ให้การแนะแนวการอ่าน เพื่อให้นักเรียนสามารถเลือกหนังสือได้เหมาะสมกับความต้องการในโอกาสต่างๆ
 ๕. ฝึกนิสัยให้มีทักษะในการอ่าน การศึกษาค้นคว้า จนเป็นนิสัยติดตัวไปในภายหน้า ^{๕๖}
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แนวทางปฏิบัติในการบริหารห้องสมุด มีดังนี้

๑. จัดให้มีห้องสมุดหรือมุมหนังสือที่เหมาะสมและสอดคล้องกับจำนวนนักเรียน
๒. จัดหาวัสดุครุภัณฑ์ที่จำเป็นสำหรับห้องสมุดให้เพียงพอ
๓. จัดให้มีผู้รับผิดชอบห้องสมุด
๔. จัดหาหนังสือเข้าห้องสมุดให้เพียงพอ
๕. จัดทำทะเบียนหนังสือ สถิติการใช้บริการและการยืมหนังสืออย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน

๖. แสวงหาแหล่งทรัพยากรเพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงห้องสมุด
๗. สนับสนุนให้ครูใช้ห้องสมุดในการพัฒนาการเรียนการสอน
๘. จัดกิจกรรมห้องสมุดเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน
๙. ติดตามและดูแลการดำเนินงานของห้องสมุด
๑๐. ประเมินผลการดำเนินงานห้องสมุดเมื่อสิ้นภาคเรียนหรือสิ้นปีการศึกษา ^{๕๗}

สรุปแนวคิดเกี่ยวกับอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม คืออาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียนเป็นองค์ประกอบที่ช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งส่งผลถึงความเจริญของทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญาของนักเรียนความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาต่อเรื่องอาคารสถานที่ มี ๒ ประการใหญ่ ๆ คือการวางแผนอาคารสถานที่โรงเรียนและการบำรุงรักษาอาคารสถานที่ ดังนั้นการบริหารอาคารสถานที่ที่จะบังเกิดผลดีนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีการวางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาวในการสร้าง บำรุงรักษา และจัดให้มีการใช้ประโยชน์อย่างสูงสุด

^{๕๖} อัมพร ปันศรี, วิชาบรรณารักษศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๓๒), หน้า ๑๓-๑๔.

^{๕๗} สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, คู่มืออบรมปฏิบัติงานสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา, หน้า ๗-๑๔.

๒.๑.๗ ด้านการวัดผลและประเมินผล

การวัดผลและประเมินผล ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นเพราะจะทำให้ทราบถึงการพัฒนาการของผู้เรียนว่าเป็นอย่างไร มีจุดบกพร่องตรงไหน มากน้อยเพียงใด รวมทั้งตัวผู้สอนด้วยเพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายที่แตกต่างกันดังนี้

วศิน กาญจนวนิชย์กุล ได้ให้ความหมายการวัดผลประเมินผลว่า เป็นกระบวนการที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพของการเรียนการสอนว่า ได้ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาหรือไม่^{๕๔}

วรสุดา บุญยไวโรจน์ ให้ความหมายการวัดผลและการประเมินผลว่า เป็นกระบวนการที่แตกต่างกัน แต่ต่อเนื่องและสัมพันธ์กันการวัดผล หมายถึงกระบวนการที่ได้มาซึ่งตัวเลข จำนวน หรือปริมาณใดปริมาณหนึ่ง โดยอาศัย เครื่องมือหรือวิธีการต่าง ๆ เช่น การสังเกต การตรวจผลงาน การสอบถาม หรือการสัมภาษณ์ และการใช้แบบทดสอบ เป็นต้น การประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่นำเอาผลของการวัดมาพิจารณาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานอย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วตัดสินออกมาว่าสูง-ต่ำกว่าเกณฑ์ หรือเก่ง-อ่อน-ปานกลาง เป็นต้น^{๕๕}

นิพนธ์ กินาวงศ์ ได้กล่าวว่า การวัดผลและประเมินผลเป็นกิจกรรมที่ทำควบคู่กัน โดยปกติการประเมินผลในโรงเรียนมีจุดมุ่งหมายมี ๒ ประการ คือ ประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และประเมินผลเพื่อตัดสินการเรียน^{๖๐}

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวถึงประเด็นสำคัญของระเบียบประเมินผลการเรียนไว้ ดังนี้

๑. การประเมินผลก่อนเรียน การประเมินข้อนี้มุ่งหาข้อมูลเพื่อตอบคำถามว่าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานตลอดจนความพร้อมด้านอื่นๆ อยู่ในสถานะที่สามารถเริ่มเรียนในบทเรียนใหม่ได้หรือไม่

๒. การประเมินผลระหว่างเรียน การประเมินส่วนนี้มุ่งหาข้อมูลเพื่อตอบคำถามว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนมาน้อยเพียงใด มีปัญหาในการเรียนการสอนอย่างไรบ้าง

^{๕๔}วศิน กาญจนวนิชย์กุล, การวัดผลและการประเมินผลการศึกษา, (คณะครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๔๖.

^{๕๕}วรสุดา บุญยไวโรจน์, การวัดผลประเมินผลในหลักและแนวปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, ๒๕๒๖), หน้า ๒๔๕.

^{๖๐}นิพนธ์ กินาวงศ์, หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ, ๒๕๓๑), หน้า ๗๒.

๓. การประเมินสรุปผลการเรียน เป็นการประเมินตัดสินความสามารถของผู้เรียนแต่ ละคนว่ามีความรู้ระดับใด ควรสอบผ่านหรือไม่

ระเบียบการประเมินผลการเรียน หมวดที่ ๒ มีกำหนดที่สอดคล้องกับแนวการ ประเมินผลการเรียนข้างต้น ดังนี้

๑. ก่อนจัดกิจกรรมการเรียน ผู้สอนจะต้องประเมินผลก่อนเรียนเพื่อตรวจสอบ ความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นของผู้เรียน

๒. ระหว่างภาคเรียนให้ผู้สอนประเมินผลการเรียนของนักเรียนเป็นระยะตาม จุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดขึ้นไว้ในสมุดประจำชั้น เพื่อพัฒนาการเรียนของนักเรียนและเพื่อ การประเมินผลการผ่านจุดประสงค์

๓. เมื่อถึงปลายภาคเรียนหลังจากจบกระบวนการเรียนการสอนทุกกิจกรรมแล้วให้มี การประเมินผลการเรียนปลายภาค โดยให้เลือกประเมินจุดประสงค์ที่สำคัญให้ครอบคลุม ทั้ง ด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัยและเน้นกระบวนการ เพื่อตรวจสอบความรู้ ความสามารถ ตามที่กำหนดไว้ในภาคเรียน

ตามระเบียบการประเมินผลใช้คำว่า การประเมินผล ไม่ใช่วัดผลและประเมินผล ซึ่งความหมายว่า การประเมินผลแต่ละชั้นตอนนั้นอาจใช้วิธีการได้หลายวิธี คือ ๑) การสังเกต ๒) การสัมภาษณ์ ๓) การสอบถาม ๔) การทดสอบ ๕) ข้อมูลจากการจัดบันทึกโดยวิธีต่างๆ

การสังเกตและการสัมภาษณ์ มักจะได้ข้อมูลที่เป็นการจัดบันทึกการพฤติกรรม ต่างๆ ซึ่งไม่เป็นตัวเลขหรือคะแนนเหมือนการใช้แบบสอบถามและแบบทดสอบบางกรณีอาจใช้ เพียงการสังเกตหรือการทดสอบเพียงอย่างเดียวก็ได้ แต่บางกรณีอาจต้องใช้หลายวิธีประกอบกัน เพื่อความถูกต้อง การประเมินที่ค่อนข้างจะเป็นทางการ คือ การประเมินผลตามข้อ ๑ และข้อ ๔

การประเมินระหว่างภาคเรียน ซึ่งผู้สอนต้องประเมินการเรียนของนักเรียนเป็นระยะๆ ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในสมุดประจำชั้น เพื่อพัฒนาการเรียนของนักเรียนและ เพื่อประเมินการผ่านจุดประสงค์

การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียน ก็คือ การประเมินเพื่อวินิจฉัยหา ข้อบกพร่องต่างๆ ทั้งด้านการเรียนของนักเรียน และข้อบกพร่องด้านการสอนของครู การประเมิน ในส่วนนี้จะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการสอนอาจใช้วิธีการสังเกตการซักถามและทดสอบย่อย ใช้ข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาทั้งทางด้านการเรียนของนักเรียนและ ด้านการสอนของครู

การประเมินการผ่านจุดประสงค์จะต้องกระทำเป็นระยะๆ เพื่อเก็บคะแนนเพื่อ นำไปใช้พิจารณาตัดสินการผ่านจุดประสงค์ คำว่า เป็นระยะๆ ในที่นี้ควรเป็นดุลยพินิจของ

ครูผู้สอนว่าน่าจะกำหนดระยะเวลาการประเมินเพื่อเก็บคะแนนอย่างไร อาจจะประเมินที่ละบทเรียน หรืออาจรวมกันที่ละหลายๆ บทเรียน แล้วจึงประเมินก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าจะมีเนื้อหามากน้อยเพียงไหน

การประเมินสรุปผล ได้แก่ การประเมินปลายภาคหรือปลายปี เช่น ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ซึ่งต้องเลือกประเมินเฉพาะจุดประสงค์ที่สำคัญ โดยให้พฤติกรรมเป้าหมายครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย และให้เน้นกระบวนการ การประเมินสรุปผลส่วนนี้สำหรับพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย ควรใช้การทดสอบข้อเขียนและสอบปฏิบัติ^{๖๐}

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้กล่าวถึง หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการวัดผลและประเมินผล ดังนี้

๑. กำหนดนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ในเรื่อง
 - ๑) ประเภทของข้อสอบที่ใช้วัดผล
 - ๒) ระยะเวลาในการสอบจำนวนครั้งที่สอบและการเก็บคะแนนสอบแต่ละครั้ง
 - ๓) มาตรฐานในการสอบวัดผล
 - ๔) การเตรียมแบบฟอร์ม สำหรับรายงานผลการสอบแก่ผู้ปกครอง
๒. จัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการสอบ เช่น เครื่องพิมพ์เครื่อง

อัดสำเนา ตลอดจนเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก

๓. พยายามส่งเสริมครูอาจารย์ให้มีความรู้ทางการวัดผลและประเมินผลโดยการจัดการฝึกอบรม การประชุมปฏิบัติการ ในด้านเทคนิคการออกข้อสอบ การให้คะแนนการประเมินผลข้อสอบ ตลอดจนการรายงานผลการสอบ

๔. การจัดตารางสอบ ห้องสอบ ระเบียบในการสอบและการคุมสอบ

๕. ควรมีการประเมินผลการสอน หากมีการบกพร่องจะได้หาทางแก้ไขต่อไปหรือเสนอแนวทางในการนำไปปรับใช้ในครั้งต่อไป^{๖๑}

วิสิทธิ์ ปัดกันภัย ได้กล่าวว่า การวัดผลการประเมินผล คือการวัดคุณสมบัติของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นการวัดในด้านปริมาณ หรือคุณภาพก็ได้ การวัดด้านปริมาณ ได้แก่ การวัดความยาว วัดความกว้าง ความสูง น้ำหนัก ปริมาตร ความถี่ ความเร็ว ส่วนด้านคุณภาพ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์

^{๖๐}สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, คู่มือปฏิบัติงานตามระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ.๒๕๓๔, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ลาดพร้าว, ๒๕๓๖), หน้า ๑๑๔ – ๑๑๖.

^{๖๑}ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ, (กรุงเทพมหานคร : สหมิตรออฟเซต, ๒๕๓๕), หน้า ๒๐๐-๒๐๑.

ทางการเรียนระดับเซเว่นปีญญา พฤติกรรม เจตคติ หรือ เป็นกระบวนการที่รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการประเมินค่า และตัดสินใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ยังบกพร่อง จำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติม สิ่งเหล่านี้เป็นข้อมูลแนวทางให้โรงเรียนได้นำมาประกอบการพิจารณาเพื่อพัฒนา ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น^{๖๓}

อังกา บุญช่วย ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนและบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนต่อการวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนการสอนมีองค์ประกอบที่สำคัญ ๓ ประการ คือ จุดมุ่งหมายของการเรียน การจัดกิจกรรมและการวัดผลและประเมินผล ซึ่งเป็นกิจกรรมเพื่อทราบว่า การเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ดังนั้น การวัดผลและประเมินผล นับได้ว่าเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญยิ่งเพราะจะทำให้ทราบถึงผลการเรียนรู้ของนักเรียนว่ามีประสิทธิผลและบรรลุตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ ซึ่งปกติจะมีจุดมุ่งหมาย ๒ ประการ คือ ประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน ผู้บริหารมีหน้าที่และความรับผิดชอบในด้านการวัดผลและประเมินผล ดังนี้

๑. กำหนดนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล เช่น ประเภทของข้อสอบที่ใช้วัดผล ระยะเวลาที่ใช้ในการสอน มาตรฐานในการสอบวัดผลการเรียนแบบรายงานผลแก่ผู้ปกครอง เป็นต้น

๒. จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการสอน เช่น เครื่องพิมพ์ดีด เครื่องโรเนียว ตลอดจนเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก

๓. พยายามส่งเสริมครูผู้สอนให้มีความรู้ทางการวัดผลและประเมินผล โดยการจัดฝึกอบรม ประชุมสัมมนา เป็นต้น

๔. จัดตารางสอบ ห้องสอบ และระเบียบในการสอบและคุมสอบเจ้าหน้าที่ได้ทราบ

๕. จัดให้มีการประเมินผลเครื่องมือวัดผลประเมินผล เพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ^{๖๔}

^{๖๓}วิสิษฐ์ ปิดกันภัย, “ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองระยอง”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๔๖, หน้า ๒๘.

^{๖๔}อังกา บุญช่วย, การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮาส์, ๒๕๓๗), หน้า ๑๔๑ – ๑๔๒.

สรุปได้ว่า การวัดผลประเมินผลหมายถึงการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลที่ได้จากการเรียนการสอน โดยมีเครื่องมือในการวัดผลทำให้ทราบระดับคุณภาพของผู้เรียนว่าถึงจุดหมายของหลักสูตรหรือไม่ เพื่อที่จะได้นำผลที่ได้จากการวัดและประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น กันด้วยการจัดการประชุมอบรมทางวิชาการ คือ กิจกรรมที่ผู้บริหารจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนและการทำงานของครูให้เกิดประสิทธิภาพสูงขึ้น ครูมีความจำเป็นต้องแสวงหาและได้รับความรู้ใหม่ๆ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ๆ

๒.๒ หลักการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาหรือโรงเรียน โรงเรียนจะดีหรือไม่ดี ขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการทั้งสิ้น ดังนั้นในการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีหลักการในการบริหารงานด้านนี้อย่างมีประสิทธิภาพ งานวิชาการมีขอบข่ายกว้างขวางมากในการบริหารงานแต่ละอย่างจึงมีเทคนิคและหลักการที่แตกต่างกันไป ในรายละเอียดของงานแต่หลักการสำคัญที่ควรนำไปปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการ โดย ดังนี้

กิติมา ปรีดีดิลก ได้กล่าวสรุปถึงหลักการบริหารงานวิชาการไว้ว่า

๑. จัดทำแผนงานวิชาการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือนโยบายหลัก
๒. การบริหารงานวิชาการมุ่งความร่วมมือกันทำงาน
๓. ควรจะกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติ
๔. ควรส่งเสริมผู้ร่วมงานให้ปรับปรุงตนเองด้านวิชาการ
๕. ริเริ่มสร้างสรรค์ในการปรับปรุงงานวิชาการ
๖. ผู้บริหารควรใช้เทคนิคการส่งเสริมคนอื่นมากกว่าการสอนคนอื่น
๗. มีการให้ขวัญ กำลังใจในการทำงาน
๘. ควรมีคณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการ
๙. ให้ครูเข้าใจวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของการสอนทุกวิชาที่รับผิดชอบ
๑๐. ติดตามและประเมินผลงาน ^{๖๕}

ซุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ ได้กล่าวถึง หลักการบริหารงานวิชาการที่สำคัญๆ ดังนี้

๑. หลักการพัฒนาคุณภาพ (Quality Management) เป็นการบริหารเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ องค์ประกอบของคุณภาพที่เป็นตัวชี้วัดคือผลผลิต และเป็นกระบวนการ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคลากรและผู้รับบริการ ได้รับความพึงพอใจ พัฒนาศักยภาพเป็นที่ยอมรับของ

^{๖๕}กิติมา ปรีดีดิลก, การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร : อักษราพิพัฒน์, ๒๕๓๒), หน้า ๔๘ - ๔๙.

สังคมในระดับสากลมากขึ้น โดยอาศัยกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินผล

๒. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) การปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการบริหารได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ โดยหลักการมีส่วนร่วม การเสนอแนะและการพัฒนาในงานวิชาการ ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย จึงอาจดำเนินการในรูปของคณะกรรมการวิชาการ โดยมีเป้าหมายนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพได้มากขึ้น การมีส่วนร่วมต้องเริ่มจาก การร่วมคิดร่วมทำ และร่วมประเมินผล

๓. หลักการ ๓ องค์ประกอบ(๓-E) ได้แก่ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ประหยัด

๑) หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การปฏิบัติตามแผนที่ที่กำหนดไว้ เป็นไปตามขั้นตอนและกระบวนการ มีปัญหาและอุปสรรคขณะดำเนินการ ก็สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ การมีประสิทธิภาพเน้นไปที่กระบวนการ(Process) การใช้กลยุทธ์และเทคนิควิธีการต่างๆ ที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุด

๒) หลักประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ได้ผลผลิต(Outcome) ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ความสามารถ มีทักษะเพิ่มขึ้น รวมทั้งการคำนึงถึงประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ อย่างไรก็ตาม มักใช้คำสองคำนี้ควบคู่กันคือมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๓) หลักประหยัด (Economy) หมายถึง การใช้เวลาน้อย การลงทุนน้อย การใช้แรงงานหรือกำลังน้อย โดยไม่ต้องพึ่งทรัพยากรการบริหาร แต่ได้ผลผลิตตามที่คาดหวัง ดังนั้นการลงทุนทางวิชาการจึงต้องคำนึงถึงหลักความประหยัดด้วยเช่นกัน ^{๖๖}

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้กล่าวว่า หลักการบริหารงานวิชาการไว้ ดังนี้

๑. หลักแห่งประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การได้มีผลผลิตเพิ่มขึ้นโดยไม่เพิ่มการลงทุน นั่นคือ นักเรียน นักศึกษาสามารถสำเร็จการศึกษาตามกำหนดของหลักสูตรโดยไม่ลาออกกลางคัน เรียนเกินเวลาและเข้าเกินกำหนด

๒. หลักแห่งประสิทธิผล (Effectiveness) ผลผลิตได้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ นั่นคือ นักเรียน นักศึกษามีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ ความสามารถ ทักษะคุณภาพ ^{๖๗}

^{๖๖} ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, การบริหารวิชาการ, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษาล้านกวีวิทยบริการ : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี, ๒๕๔๖), หน้า ๒.

^{๖๗} ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพมหานคร, ๒๕๓๒), หน้า ๒๑.

สรุปได้ว่า ความสำเร็จของสถานศึกษาขึ้นอยู่กับการนำหลักการบริหารงานวิชาการคือ หลักการพัฒนาคุณภาพ หลักการมีส่วนร่วม หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักประหยัด หลักความเป็นวิชาการ นำไปปฏิบัติเพื่อคุณภาพของเป้าหมายคือผู้เรียนเป็นหลัก ตลอดจนบุคลากร ซึ่งเป็นผู้มีส่วนสำคัญในกระบวนการบริหาร โดยเน้นการมีส่วนร่วมในการบริหารให้การส่งเสริมสนับสนุน และดูแลเอาใจ ด้วยความยุติธรรมและเสมอภาค

๒.๒.๑ ความหมายการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาตามที่พระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) ๒๕๔๕ มุ่งให้อำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้ได้มากที่สุด ให้สถานศึกษาดำเนินการโดยอิสระ คล่องตัว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ โดยมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายเรื่องการบริหารงานวิชาการไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เจริญงอกงามในทุกด้าน เมื่อเติบโตขึ้นจะได้เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม ^{๖๘}

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยมีกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ^{๖๙}

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมในงานวิชาการ ซึ่งเป็นภารกิจหลักให้เกิดการปรับปรุง พัฒนาและเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนหรือผู้รับบริการ ^{๗๐}

^{๖๘}สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, การบริหารงานวิชาการ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ลาดพร้าว, ๒๕๔๑), หน้า ๘๔.

^{๖๙}ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, ๒๕๔๑), หน้า ๒.

^{๗๐}ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, การบริหารวิชาการ, พิมพ์ครั้งที่ ๒ (ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษาสำนักวิทยบริการ : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี, ๒๕๔๖), หน้า ๒.

จันทรานี สวงนาม ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ^{๑๑}

ประกอบ กุญโฑธิ ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นศิลปะการใช้อำนาจและการใช้ทรัพยากรในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ในการดำเนินงานปรับปรุงพัฒนากิจกรรมทุกอย่าง ที่ส่งผลต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนของครูและนักเรียน ให้มีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน^{๑๒}

เลิศณรงค์ พูนเกิดมะเร็ง ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการจะเป็นงานที่เกี่ยวกับการพัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้ว การบริหารงานวิชาการยังรวมถึงการอบรมศีลธรรม จรรยาความประพฤติของนักเรียนให้เป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อไป^{๑๓}

สรุปความว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการปฏิบัติกิจกรรมในสถานศึกษา ที่เกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูและนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพเป็นคนเก่ง ดี มีความสุขและมีคุณธรรม

๒.๒.๒ ความสำคัญการบริหารงานวิชาการ

ผู้บริหารโรงเรียนต้องดำเนินการในโรงเรียนมี ๖ งาน คือ งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุด ส่วนงานอื่นๆ เป็นเพียงส่วนประกอบหรือปัจจัยที่ส่งเสริมงานวิชาการให้มีคุณภาพ

^{๑๑}จันทรานี สวงนาม, **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : บั๊กพอยท์, ๒๕๔๕), หน้า ๑๔๕.

^{๑๒}ประกอบ กุญโฑธิ, “การศึกษาสภาพและปัญหาของการบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา”, **วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต.**, ภาควิชาการบริหารการศึกษา, (คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา), ๒๕๔๕, หน้า ๑๒.

^{๑๓}เลิศณรงค์ พูนเกิดมะเร็ง, “การศึกษากระบวนการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา”, **วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต.**, ภาควิชาการบริหารการศึกษา, (คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา, ๒๕๔๖), หน้า ๓๔.

จุดมุ่งหมายของงานวิชาการอยู่ที่การพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพมีความรู้ มีจริยธรรม งานวิชาการไม่ใช่งานที่เพียงแต่ทำให้นักเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้เท่านั้น แต่จะต้องมีความสามารถปรับตัวในสังคมและเป็นพลเมืองที่ดี ซึ่งงานวิชาการของโรงเรียนมีความสำคัญ ดังนี้

ฉัตรชัย อรุณนันท์ ได้กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการว่าเป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการสอนโดยตรง โดยครอบคลุมถึงการใช้หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลการศึกษา งานวิชาการดังกล่าวนี้ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบเป็นอันดับแรก เพราะภารกิจของสถานศึกษา คือ การให้บริการทางวิชาการผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่เป็นผู้นำทางวิชาการโดยทำงานร่วมกับครู ให้คำแนะนำในด้านการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ^{๑๔}

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้กล่าวถึงความสำคัญงานวิชาการว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานทางด้านวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา ^{๑๕}

อุทัย บุญประเสริฐ ได้กล่าวถึงความสำคัญงานวิชาการว่า งานวิชาการเป็นงานหลักเป็นงานที่ใหญ่ที่สุดในระบบ เป็นงานที่เป็นหัวใจของสถานศึกษา และมีหลักสูตรซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการ ที่จะตอบสนองและสนับสนุนงานวิชาการให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ^{๑๖}

อำภา บุญช่วย ได้กล่าวถึงความสำคัญงานวิชาการว่า งานวิชาการเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษาทุกระดับ ไม่ว่าจะในระดับมหาวิทยาลัยหรือระดับสถานศึกษา การที่จะดูว่าสถาบันใดมีมาตรฐานก็มักจะเอาผลงานทางวิชาการเป็นสำคัญ งานวิชาการจะสัมฤทธิ์ผลเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้บริหารว่าจะเอาจริงเอาจังกับการบริหารงานวิชาการเพียงใด ^{๑๗}

^{๑๔}ฉัตรชัย อรุณนันท์, *หลักการบริหารการศึกษา*, (พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพิษณุโลก, ๒๕๒๕), หน้า ๑๕๖.

^{๑๕}ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, *การบริหารงานวิชาการ*, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๓), หน้า ๑.

^{๑๖}อุทัย บุญประเสริฐ, *การศึกษาและแนวทางการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๔๐), หน้า ๒๕.

^{๑๗}อำภา บุญช่วย, *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน*, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์, ๒๕๓๗), หน้า ๑.

เอกชัย กี่สุขพันธ์ ได้กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักที่มีความสำคัญมากที่สุด ใน การบริหารงานของโรงเรียน เพราะโรงเรียนต้องรับผิดชอบในการพิจารณาเด็กนักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะคติ ตลอดจนค่านิยมต่างๆ ให้เป็นไปในแนวทางที่สังคมต้องการ ^{๓๘}

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ ได้กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุดของโรงเรียน เพราะ จะเป็นเครื่องชี้ถึงความเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าของโรงเรียนด้านอื่นเป็นแต่งงานเสริมเท่านั้น ^{๓๙}

บุญส่ง พุทธิรักษ์พงศ์ ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญเป็นอันดับแรก โดยมุ่งหวังให้ประโยชน์เกิดแก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และเพื่อใช้เป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จให้เห็นถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา ของสถานศึกษานั้น ^{๔๐}

ความคิดเกี่ยวกับความสำคัญของงานวิชาการ ดังกล่าวข้างต้น พอจะสรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้ ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษา เป็นผู้ที่มิบทบาทและหน้าที่สำคัญยิ่งในงานวิชาการ ถ้าบุคลากรทุกคนมีความตระหนัก มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการศึกษาและจุดมุ่งหมาย ของการเรียนการสอนที่รับผิดชอบแล้ว ย่อมเป็นการง่ายที่จะทำให้งานวิชาการนั้นบรรลุและ นำความสำเร็จมาสู่สถานศึกษา ดังนั้นจุดประสงค์ของหลักสูตร วิธีสอนกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดผลจึงเป็นกระบวนการต่อเนื่องทางวิชาการอย่างหนึ่งที่จะทำให้ให้นักเรียนมีประสิทธิผล ที่ต้องการ

๒.๒.๓ กระบวนการบริหารงานวิชาการ

บริหารอย่างไรก็ตามจะต้องมีการบริหารโดยใช้กระบวนการที่เหมาะสมการบริหารงานวิชาการก็เช่นเดียวกัน จะมีประสิทธิภาพได้ขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญถึงแม้จะมีผู้ช่วย ฝ่ายวิชาการทำงานทางด้านนี้อยู่แล้วก็ตาม ผู้บริหารโรงเรียนควรจะเป็นผู้ที่ตื่นตัวในการบริหารงาน วิชาการจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องงานวิชาการ ตลอดจนเข้าใจความสำคัญวัตถุประสงค์ กระบวนการในการบริหารงานวิชาการ เพื่อเป็นผู้นำให้บุคลากรในโรงเรียนร่วมมือกันปฏิบัติงาน

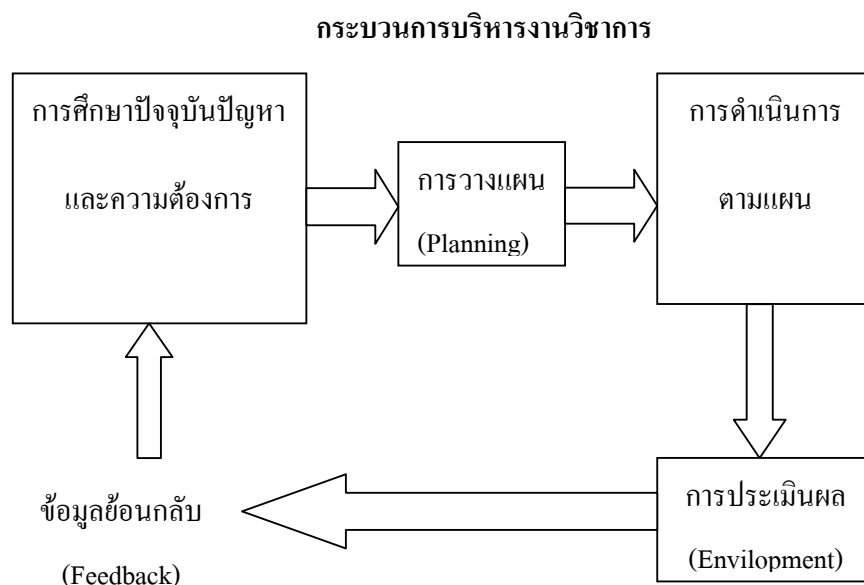
^{๓๘}เอกชัย กี่สุขพันธ์, **หลักการบริหารทั่วไป**, (กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๘), หน้า ๘๒.

^{๓๙}วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์, **หลักการนิเทศการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : อาร์ตกราฟฟิค, ๒๕๓๘), หน้า ๖๕.

^{๔๐}บุญส่ง พุทธิรักษ์พงศ์, “การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการสอนในโรงเรียน- ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่”, **วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย**, ภาควิชาการบริหารการศึกษา, (คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๕), หน้า ๑๔.

ให้บรรลุจุดหมาย การบริหารงานวิชาการจะมีประสิทธิภาพจะต้องใช้กระบวนการบริหาร ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

อำภา บุญช่วย ได้แสดงความคิดเห็นเสนอแนะ กระบวนการบริหารงานวิชาการสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมหรือมัธยมศึกษาไว้ ๔ ขั้นตอน ดังแสดงในแผนภูมิที่ ๒.๑

แผนภูมิที่ ๒.๑ กระบวนการบริหารงานวิชาการ

ขั้นตอนที่ ๑ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การศึกษาสภาพปัจจุบันอาจทำได้ในเรื่องดังต่อไปนี้

๑. ข้อมูลต่างๆ ของโรงเรียน เช่น
 - ๑) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - ๒) ยอดรวมแสดงผลการสอบรายปี
 - ๓) สถิติการมาเรียนของนักเรียน
 - ๔) จำนวนอัตรากำลัง
 - ๕) สื่อการเรียนการสอน
 - ๖) การนิเทศภายใน

๗) การสอนซ่อมเสริม

๘) โครงการต่างๆ

๒. ข้อมูล กำหนดที่ต้องยึดเป็นแนวทาง เช่น

๑) หลักสูตร เอกสารหลักสูตร หนังสือแบบเรียน

๒) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การประเมินผลการเรียน

๓) นโยบายกระทรวง กรม หน่วยงานต้นสังกัด เป็นต้น ส่วนวิธีการศึกษาอาจทำได้โดยสำรวจ บันทึกรายการ ศึกษาวิจัย ใช้สื่อหรือเครื่องมือ เช่น เครื่องมือประเมินคุณภาพที่หน่วยงานจัดการศึกษาโดยการสัมมนา

ขั้นตอนที่ ๒ การวางแผนล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ รอบคอบ มีขั้นตอน จะทำให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่น ผู้บริหารต้องจัดให้มีการวางแผนงานโดยปฏิบัติ ดังนี้

๑. การจัดทำแผนงาน และโครงการวิชาการประจำปี เพื่อให้การวางแผนงานสำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและรับผิดชอบการปฏิบัติงาน ตั้งแต่ต้น เพื่อทุกคนจะได้มีความสำนึกในความเป็นเจ้าของหน่วยงาน และจะได้ให้ความร่วมมือ ด้วยดี เมื่อกำหนดแผนงานเสร็จแล้วก็จัดทำโครงการสนับสนุนแผนงานวิชาการให้ครอบคลุมงานต่อไป ดังนี้

๑) การกำหนดเป้าหมาย และวางแผนงานวิชาการ

๒) จัดหาและส่งเสริมการใช้สื่อการเรียนการสอน

๓) การวางแผนการสอน

๔) การจัดแบ่งกลุ่มนักเรียน

๕) การนิเทศการสอน

๖) ห้องสมุด

๗) การวัดและประเมินผล

๘) พัฒนาการสอนในกลุ่มประสบการณ์หรือแผนการเรียนต่างๆ

๙) การสอนซ่อมเสริม

๑๐) การใช้ทรัพยากรในชุมชนเพื่อการเรียนการสอน

๑๑) รายงานผลการเรียน เป็นต้น

๒. การจัดปฏิทินปฏิบัติงาน ในรอบปีการศึกษาหนึ่งๆ มีกิจกรรมหลายอย่าง ที่โรงเรียนต้องปฏิบัติ การจัดให้มีการปฏิบัติงานให้ชัดเจนว่าวันใด เดือนใด จะประกอบกิจกรรมอะไร ทั้งนี้เพื่อเป็นเครื่องเตือนความจำของผู้รับผิดชอบให้ปฏิบัติงานให้เสร็จตามเวลา

๓. การจัดทำแผนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนควรจะควบคุม ติดตามการปฏิบัติการสอนของครู ให้เป็นไปตามเนื้อหาและกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในคู่มือและแผนการสอน

๔. การจัดทำตารางสอนผู้บริหารโรงเรียนควรมอบให้ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการและคณะทำงานเป็นผู้จัดทำโดยผู้บริหารคอยควบคุมดูแลให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การจัดทำตารางสอน

๕. การจัดครูเข้าสอน ผู้บริหารโรงเรียนควรคำนึงถึงความต้องการและความถนัดของครู เช่น ครูสอน ป. ๑ ควรเป็นผู้ที่เข้าใจเด็กวัยนี้เป็นอย่างดี รู้ความต้องการและความสามารถของนักเรียน

๖. การจัดนักเรียนเข้าชั้นเรียน ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดนักเรียนเข้าชั้นเรียน

ขั้นตอนที่ ๓ การดำเนินการตามแผน ขั้นตอนนี้ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการตามแผนงานวิชาการ ดังนี้

๑. ตรวจสอบเตรียมการสอนหรือบันทึกการสอน

๒. ให้ครูเข้าปฏิบัติการสอนตรงตามเวลา

๓. ควบคุม กำกับ ติดตาม และนิเทศให้ครูดำเนินการเรียนการสอนให้เป็นไปตามแผนการสอนหรือคู่มือครู

๔. จัดครูเข้าสอนแทนในกรณีครูไม่มาปฏิบัติการสอน

๕. ควบคุม ดูแล ให้ครูจัดสอนซ่อมเสริมนักเรียน

๖. สนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๗. ควบคุม ติดตาม ให้ครูที่รับผิดชอบงานและโครงการเป็นไปตามปฏิทินปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินผลงานวิชาการเป็นสิ่งจำเป็นเพราะจะทำให้ทราบว่าการดำเนินงานมีประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ จะได้หาทางปรับปรุงให้ดีขึ้น

๑. การประเมินผลการเรียนของนักเรียนมีแนวปฏิบัติ เช่น

๑) จัดหาเครื่องมือประเมินผลทุกชนิด เพื่อให้ครูสะดวกในการใช้

๒) ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการเรียน เพื่อจะได้แนะนำช่วยเหลือและให้การนิเทศในลักษณะต่างๆ

๓) รับฟังปัญหาในการประเมินผลการเรียน เพื่อจะได้แนะนำช่วยเหลือ และให้การนิเทศในลักษณะต่างๆ

๔) จัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนเพื่อให้ครูใช้สอนซ่อมเสริม

๕) ประสานสัมพันธ์กับทางผู้ปกครองนักเรียน เพื่อรายงานความก้าวหน้า ของนักเรียนและเพื่อหาทางร่วมมือกันพัฒนาเด็ก

๖) ประเมินผลความก้าวหน้าทางวิชาการของโรงเรียน แล้วนำผลมาเปรียบเทียบกับปีก่อนเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นตลอดเวลา

๒. การประเมินผลโครงการวิชาการของโรงเรียนมีแนวปฏิบัติ เช่น

๑) เป็นผู้ริเริ่มและส่งเสริมการจัดทำโครงการวิชาการของโรงเรียน

๒) พิจารณาและประเมินความสำคัญของโครงการร่วมกันกับครู

๓) ติดตามและช่วยเหลือการดำเนินการตามโครงการ

๔) ให้ขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานของโครงการ

๕) เป็นผู้ประเมินหรือแต่งตั้งคณะทำงานประเมินผลโครงการ

๖) เป็นผู้ตรวจสอบและตัดสินใจในการปรับปรุงการปฏิบัติงานหรือจัดทำโครงการต่อเนื่อง

๓. การประเมินผลการทำงานของครูมีแนวปฏิบัติ เช่น

๑) สังเกตพฤติกรรมการสอนของครู

๒) ตรวจสอบการปฏิบัติงานของครูโดยวิธีการต่างๆ เช่น สังเกตความก้าวหน้าของเด็ก ตรวจสอบจากผลงานของเด็ก

๓) รับฟังข้อมูลจากผู้ปกครองเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครู

๔) จัดประชุมประเมินผลงานของครู

๕) สรุปผลการประเมินการทำงานโครงการวิชาการที่ได้รับมอบหมาย

๖) ทำการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน^{๕๐}

๒.๓ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารการศึกษา

๒.๓.๑ ปัญหาการบริหารการศึกษา

ปัญหาอุปสรรคของการบริหารและการจัดการศึกษาในที่นี้จะกล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคของการจัดการศึกษา โดยอาศัยการสรุปและสังเคราะห์จากรายงานการประเมินผลในด้าน คือด้านการบังคับใช้กฎหมายปฏิรูปการศึกษา ด้านการปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งโดยภาพรวมและเขตพื้นที่การศึกษา ด้านการปฏิรูปการเรียนรู้และการประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน รายงานประเมินผลเหล่านี้ จัดทำโดยทีมนักวิชาการชุดต่างๆภายใต้การสนับสนุนของ

^{๕๐} อัมภา บุญช่วย, การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๗), หน้า ๑๐ – ๑๔.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ผู้เขียนได้เลือกประเด็นข้อสรุปด้านปัญหาและอุปสรรคซึ่งผู้เขียนเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญที่เราต้องตระหนักและพยายามปฏิรูปการศึกษาให้ดีขึ้น มาใช้เป็นแนวทางในการนำเสนอและขยายความ ดังต่อไปนี้คือ

ก. การประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายปฏิรูปการศึกษา สำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา สำนักเลขาธิการสภาการศึกษาได้ทำรายงานผลการประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาในรอบปี ๒๕๔๘ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการจัดประชุมสัมมนา ได้ประเด็นสำคัญที่ผู้เขียนเห็นว่ายังใช้อธิบายสภาวะการจัดการศึกษาในช่วง ๒๕๔๘-๒๕๕๐ ได้อยู่ เนื่องจากระบบการศึกษาไทยขึ้นอยู่กับระบบราชการที่ใหญ่โตทะเยอทะยานเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นนั้นได้ช้ามาก

๑. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาที่กฎหมายระบุว่ารัฐต้องจัดให้เปล่าอย่างมีคุณภาพ ๑๒ ปีอย่างทั่วถึง กลุ่มตัวอย่างร้อยละ ๗๘.๕ เห็นว่ายังดำเนินการไม่ทั่วถึง ผลการดำเนินงานมีคุณภาพร้อยละ ๗๐.๕ และในเรื่องอัตราค่าจ้างครูอาจารย์ที่ได้รับการจัดสรรจากส่วนกลาง ตลอดจนคุณวุฒิกฎ พบว่าร้อยละ ๘๒.๖๒ เห็นว่าอัตราค่าจ้างครูที่ได้รับการจัดสรรจากส่วนกลางนั้นยังไม่สอดคล้องกับปริมาณงาน จำนวนนักเรียนและชั้นเรียนที่ต้องรับผิดชอบ ด้านการจัดบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย พบว่า ร้อยละ ๓๖.๘ ของกลุ่มตัวอย่างไม่พบการเก็บค่าใช้จ่าย และร้อยละ ๖๓.๒ พบว่ามีการเก็บค่าใช้จ่าย โดยเก็บเป็นค่าเรียนคอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ ค่าไฟฟ้าสำหรับห้องคอมพิวเตอร์ และห้องปฏิบัติการภาษาอังกฤษ ค่าจ้างครูสอนพิเศษในวิชาเอกเหนือจากหลักสูตรอื่นๆ ค่ากิจกรรมการเรียนการสอนพิเศษ ค่าอุปกรณ์กีฬา และค่าบำรุง

๒. สิทธิและโอกาสในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้ที่มีความสามารถพิเศษนโยบายการจัดการศึกษาให้แก่ผู้พิการ ได้ทั่วถึง พบว่าการดำเนินงานสามารถจัดได้อย่างทั่วถึงร้อยละ ๖๕.๘ ยังไม่ทั่วถึง ๓๔.๒ โรงเรียนส่วนใหญ่จัดการศึกษาให้ผู้พิการเฉพาะในระบบโรงเรียน ส่วนการจัดการศึกษาเพื่อให้เอื้อกับผู้เรียนที่ด้อยโอกาสเป็นพิเศษ ยังมีการดำเนินการน้อยมาก

๓. การศึกษาภาคบังคับ การแจ้งให้ผู้ปกครองให้ได้ทราบล่วงหน้าก่อนเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี พบว่ามีการดำเนินการแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ปกครองของเด็กทราบก่อนเข้าเรียนในสถานศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี ร้อยละ ๗๕.๔ และไม่ได้แจ้ง ๒๔.๖ สาเหตุเนื่องจากการกำหนดเขตพื้นที่ความรับผิดชอบระหว่างสำนักงานพื้นที่การศึกษาที่บอกรับปกครองท้องถิ่นเฉพาะ โรงเรียนใหญ่ๆ ในพื้นที่เขตเมืองยังไม่ชัดเจน และเห็นว่าการแจ้งและไม่แจ้งมีผลไม่ต่างกัน การแจ้งเป็นภาระของเขตพื้นที่การศึกษา

๔. การเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าสถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุดมีร้อยละ ๖๑.๓ และร้อยละ ๔๐.๑๗ มีความเห็นว่าสถานศึกษาบางแห่งเท่านั้น ที่ยึดผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด โดยสรุปผลการดำเนินงานในหมวดซึ่งกำหนดให้มีการเรียนการสอนต้องยึดผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ทั้งทางด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม การส่งเสริม สนับสนุนสื่อเทคโนโลยีเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ ตลอดจนการส่งเสริมสนับสนุนและกำกับในเขตพื้นที่การศึกษา ยังดำเนินการอยู่ในระดับร้อยละ ๕๐-๖๐ เท่านั้น

๕. บทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพื้นที่การศึกษา มีผู้เห็นว่าหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาที่กำหนดใน กฎกระทรวงนี้เหมาะสมดีแล้ว ร้อยละ ๗๐.๕ และยังไม่เหมาะสมร้อยละ ๒๙.๕ อย่างไรก็ตามส่วนใหญ่เห็นว่าควรสรรหาให้ได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิและกลุ่มวิชาชีพอย่างแท้จริง และการเลือกประธานกรรมการ ควรให้กรรมการเลือกกันเอง คณะกรรมการพื้นที่การศึกษาที่ได้มักไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะบทบาทในการพัฒนาการศึกษา และมักสรรหาได้จากกลุ่มข้าราชการด้วยกันเอง ผู้แทนกลุ่มต่างๆ มักมีลักษณะกระจุกไม่กระจาย ควรให้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนได้ชัดเจน ขั้นตอนและวิธีการสรรหาควรโปร่งใส บริสุทธิ์ยุติธรรม ปราศจากการแทรกแซงจากภายนอก

๖. บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาร้อยละ ๖๖.๓ เห็นว่าหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหากรรมการสถานศึกษาเหมาะสมดีแล้ว อย่างไรก็ตามการสรรหากรรมการสถานศึกษามักจะได้กรรมการที่ขาดความรู้ความเข้าใจด้านการศึกษา และไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา หลายโรงเรียนสรรหาคณะกรรมการโดยการเชิญบุคคลมาสมัครเนื่องจากผู้แทนตามกฎหมายนั้นหายาก กรรมการบางโรงเรียนมีการกิจส่วนตัวมากไม่มีเวลาให้กับพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน การกำหนดคุณสมบัติกรรมการแบบเฉพาะเจาะจงเกินไปทำให้สรรหาได้ยาก เสนอให้ปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาโดยให้โรงเรียนมีส่วนร่วม และควรให้มีการฝึกอบรมกรรมการสถานศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ให้เห็นความสำคัญและสามารถสละเวลามาปฏิบัติหน้าที่ได้เต็มที่ ควรจัดทำคู่มือแนวทางการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครู/อาจารย์ในสถานศึกษา นอกจากนี้ กรรมการสถานศึกษาควรได้รับการสนับสนุนค่าตอบแทนตามสมควร

สรุปแนวคิดของปัญหาการประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายปฏิรูปการศึกษา ยังไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างเต็มที่ จะด้วยความแตกต่างของแต่ละพื้นที่ ความรับผิดชอบของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ซึ่งเป็นปัญหาที่จะต้องแก้ไขด้วยกระบวนการที่แตกต่างกัน สิ่งที่สำคัญคือการร่วมมือกันในทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ข. การประเมินด้านการบริหารการจัดการศึกษา ปัญหาที่ยังคงอยู่คือ

๑. ยังไม่มีการตระหนักถึงความสำคัญการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กเล็กอย่างมีคุณภาพ ทั้งที่การศึกษาวัยนี้สำคัญที่สุด เพราะสมองของเด็กเล็กพัฒนามากที่สุด และเป็นการวางรากฐานที่จะช่วยให้เด็กในช่วงอายุต่อไปเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในช่วงปี ๒๕๔๘-๒๕๕๐ แม้จะสามารถจัดได้เป็นสัดส่วนต่อประชากรในวัยเดียวกันสูงขึ้นกว่าปี ๒๕๔๗-๒๕๔๘ แต่ก็มีปัญหาเรื่องครู/พี่เลี้ยงที่สอนระดับปฐมวัยส่วนใหญ่มักใช้ครูอัตราจ้างที่มีคุณวุฒิต่ำ ไม่ได้จบการศึกษาและหรือได้รับการฝึกอบรมเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยมา รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษามักไม่ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาก่อนประถมศึกษาเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้ว่าหลายแห่ง จัดครูที่มีคุณภาพต่ำสุดเท่าที่มีอยู่ เช่น สุขภาพไม่ดี สูงอายุ เบี่ยงเบนทางเพศ ครูอัตราจ้าง มาสอนเด็กอนุบาล เพราะครูประจำการไม่ชอบสอน เนื่องจากงานดูแลเด็กเล็กเป็นงานที่ต้องใช้เวลาและความเอาใจใส่มาก และเพราะผู้บริหารครูส่วนหนึ่งคิดเอาง่ายๆว่าเด็กเล็กยังโง่งอยู่ ให้ใครมาสอนก็ได้ ซึ่งเป็นการเข้าใจผิด และการใช้ครูที่ขาดประสบการณ์ความรู้และวุฒิภาวะทางอารมณ์ต่ำ จะมีผลกระทบต่อการวางรากฐานไปตลอดชีวิต

๒. เด็กในวัยเรียนอายุ ๖-๑๔ ปี ยังไม่สามารถเข้าเรียนการศึกษาภาคบังคับได้ครบทุกคน ซึ่งสาเหตุแรกเนื่องจากผู้ปกครองบางคนละเลยไม่ส่งบุตรหลานเข้าเรียน และไม่มีการติดตามว่าเป็นเรื่องที่ทำผิดกฎหมายที่ว่าพ่อแม่ต้องส่งเด็กทุกคนให้เรียนการศึกษาภาคบังคับในฐานะพลเมืองของรัฐ สาเหตุต่อมาคือเกิดจากการออกกลางคันของเด็ก เนื่องจากปัญหาทางเศรษฐกิจ การย้ายตามครอบครัวไปประกอบอาชีพอื่นๆแล้วไม่สามารถเข้าเรียนในโรงเรียนได้ ระบบการส่งต่อเด็กระหว่างโรงเรียนยังไม่มีประสิทธิภาพ หรือมีระเบียบการรับนักเรียนที่อยู่ยาก นอกจากนี้ยังมีสาเหตุเนื่องจากการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนยังไม่ตอบสนองความต้องการของเด็กด้อยโอกาสและยากจน มีปัญหาเด็กเร่ร่อนที่ไม่ได้เข้าเรียน ฯลฯ นอกจากกลุ่มเด็กวัยที่ควรได้เรียนภาคบังคับจะไม่ได้เรียนจำนวนมากพอสมควรแล้ว เด็กอายุ ๑๕-๑๗ ปี ที่ไม่ได้เข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือออกกลางคันก็ยังมีสัดส่วนสูงด้วยเช่นกัน

๓. ผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลายยังนิยมเรียนประเภทสามัญศึกษามากกว่าสายอาชีวศึกษาส่งผลให้สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาเพิ่มได้ไม่มาก ซึ่งหากไม่มีการดำเนินการแก้ไขอย่างจริงจัง จะส่งผลให้เกิดการขาดแคลนแรงงานระดับกลางเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

๔. ปัญหาสถานศึกษาอาชีวะส่วนใหญ่อยู่ในเมือง ไม่กระจายตัวไปในชนบท ทำให้เด็กในชนบทไม่สามารถเรียนได้ เนื่องจากการเดินทางเข้ามาเรียนในตัวเมืองทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่าย

สูง รวมทั้งสถานศึกษาอาชีวเองก็ยังมีปัญหาภาพพจน์ว่า เด็กเกร ซอปลัดกัน ไม่ค่อยมีคุณภาพทำให้ ผู้ปกครองที่มีค่านิยมอยากให้ลูกทำงานนั่งโต๊ะมากกว่างานช่างหรืองานแรงงานอยู่แล้วไม่นิยมส่ง ลูกเข้าเรียนในอาชีวศึกษา ทั้งหมดนี้ทำจำนวนและสัดส่วนของผู้เรียนอาชีวะเพิ่มได้น้อย

๕. การส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทั้งเด็กมีปัญหา เด็ก ปัญญาเลิศ ยังดำเนินการได้ไม่มากเท่าที่ควร ถึงแม้ว่ารัฐจะเขียนไว้ในนโยบายว่าให้ความสำคัญมาก ขึ้นก็ตาม เนื่องจากยังไม่เห็นหน่วยงานที่รับผิดชอบที่มีองค์ความรู้และงบประมาณพอเพียง ไม่มีการ ดำรวจจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างแท้จริง ขาดองค์ความรู้ในการจัดการ ขาดเครื่องมือใน การคัดกรอง ขาดบุคลากรที่มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการสอน และการประสานเชื่อม โยงระหว่าง หน่วยงาน

๖. การจัดทำกฎหมายเพื่อให้บุคคลและสถาบันทางสังคมต่างๆมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับ ยังดำเนินการล่าช้า ไม่มีการรณรงค์เรื่อง ความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาให้คนภายนอกสนใจ ทำให้การมีส่วนร่วมของบุคคลและ สถาบันเหล่านี้ยังมีน้อย ทั้งเมื่อมีบุคคลภายนอกมาขออนุญาตจัดตั้งศูนย์การเรียน หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องก็ยังไม่ค่อยเข้าใจเกี่ยวกับหลักการการจัดการศึกษาและการจัดทำแผนการจัดการศึกษาโดย บุคคลภายนอก ทำให้การดำเนินการล่าช้า

๗. การขยายการรับนักเรียนนักศึกษาในระดับและสาขาต่างๆเป็นไปตามความประสงค์ และความพร้อมของสถานศึกษาต่างๆ เช่น โรงเรียนประถมศึกษาอยากขยายโอกาสในการรับ นักเรียนชั้นประถมปลายเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมต้น สถาบันอาชีวะอยากขยายเป็นปวส.และปริญญา ตรีสถาบันอุดมศึกษามีครูอาจารย์ด้านไหนมากหรือคิดว่าสาขาไหนมีคนนิยมเรียนมาก ก็จะขยาย สาขานั้นๆ ไม่ได้มีการประชุมวางแผนร่วมกันเพื่อที่สถาบันแต่ละแห่งจะผลิตด้านที่ตนชำนาญให้มี คุณภาพมากกว่าจะเน้นปริมาณ สถาบันการศึกษาของรัฐไม่ควรขยายตัวทางปริมาณมากไป น่าจะ เปิดทางให้สถาบันเอกชนบ้าง รวมทั้งควรมีการพิจารณาในระดับประเทศว่าควรขยายการรับ นักเรียนนักศึกษาในด้านที่ยังขาดแคลนด้านไหนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ ยังขาด ความร่วมมือในการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างสถาบันการศึกษา สถานศึกษา ทั้งของรัฐและ เอกชน ในทุกระดับการศึกษา

๘. ยังขาดการปรับระบบการบริหารจัดการอาชีวะศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนให้มี ความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ

๙. การจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ขาดการจัดระบบและจัดหมวดหมู่แหล่งเรียนรู้ และ หน่วยงานที่ดำเนินการมีลักษณะต่างหน่วยงานต่างทำ ห้องสมุดในสถานศึกษาในระบบและสถาบัน ต่างๆยังไม่เปิดกว้างให้ประชาชนทั่วไปเข้ารับการบริการอย่างกว้างขวาง

๑๐. สถานศึกษาในระบบยังไม่ได้รับการสนับสนุนและแรงจูงใจที่เพียงพอจากรัฐในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผู้บริหารและครูคิดอยู่ในกรอบการทำงานตามภาระหน้าที่ขั้นต่ำในระบบ มากกว่าจะคิดถึงเป้าหมายในวงกว้างว่าสถานศึกษาที่ได้อยู่แล้วอาจช่วยให้บริการประชาชนมีการศึกษาเพิ่มมากขึ้นได้ เหตุผลหนึ่งคือภาระงานการศึกษาในระบบก็มีมากอยู่แล้ว แต่เหตุผลใหญ่คือผู้บริหารและครูคิดในกรอบข้าราชการมากกว่าคิดในแง่ นักพัฒนา/นักปฏิรูปการศึกษาเพื่อคนทั้งหมด

๑๑. การกำหนดคุณลักษณะ การดำเนินงานเทียบผลการศึกษาให้ผู้เรียนที่มีประสบการณ์เรียนนอกระบบ ตามอัธยาศัย หรือย้ายมาจากที่อื่น เป็นไปค่อนข้างล่าช้า เพราะเป็นเรื่องใหม่และนักบริหารครูอาจารย์คิดอยู่ในกรอบเก่ามากเกินไป สถาบันบางแห่งรวมทั้งสถาบันอุดมศึกษาไม่ประสงค์จะรับเทียบโอนให้ผู้เรียนที่มีประสบการณ์หรือย้ายมาจากที่อื่น เพราะต้องการให้ตั้งต้นลงทะเบียนเรียนใหม่ที่สถาบันของตนเอง ทำให้การจัดการศึกษาไม่คล่องตัวยืดหยุ่นในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง

สรุปประเด็นปัญหาการประเมินด้านการบริหารการจัดการศึกษา ยังไม่มีการตระหนักถึงความสำคัญการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กเล็กอย่างมีคุณภาพ ทั้งที่การศึกษาขั้นพื้นฐานสำคัญที่สุด ยังไม่สามารถเข้าเรียนการศึกษาภาคบังคับได้ครบทุกคน ซึ่งสาเหตุแรกเนื่องจากผู้ปกครองบางคนละเลยไม่ส่งบุตรหลานเข้าเรียน และไม่มีการติดตามว่าเป็นเรื่องที่ทำให้ผิดกฎหมาย ค่านิยมในการศึกษา และการไม่กระจายตัวของสถานศึกษาที่ยังติดอยู่แต่ในเมือง โอกาสในการเข้าถึงการศึกษาของเด็กยังไม่เท่าเทียมกันควรมีการพิจารณาในระดับประเทศว่าควรขยายการรับนักเรียนนักศึกษาด้านที่ยังขาดแคลนด้านไหนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ ยังขาดความร่วมมือในการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างสถาบันการศึกษา สถานศึกษา ทั้งของรัฐและเอกชนอย่างจริงจัง

ค. ปัญหาด้านการบริหารจัดการของเขตพื้นที่การศึกษา

แนวคิดในการปฏิรูปการศึกษาด้านบริหารจัดการแนวคิดหนึ่งที่ได้นำไปใช้แล้วคือ เปลี่ยนจากการบริหารแบบกระจายงานไปสู่สำนักงานประจำจังหวัดและอำเภอ (โดยแยกเป็นหน่วยที่ดูแลประถมและหน่วยที่ดูแลมัธยม) เป็นเขตการศึกษา ๑๗๕ เขตที่ดูแลทั้งประถมมัธยมและการศึกษาอื่นๆแทน การเปลี่ยนแปลงแนวทางการบริหารดังกล่าว มีผลดีผลเสียอย่างไร น่าจะพิจารณาได้จาก การติดตามประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.) ที่มี ๑๗๕ แห่งทั่วประเทศเมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณ ๒๕๔๘ ที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ทำไว้ ดังต่อไปนี้ สำนักงาน สพท. ที่มีความพร้อมในการบริหารจัดการและช่วยเหลือให้บริการ

สถานศึกษาได้ในระดับที่พึงพอใจมี ๘๑ เขต มีความพร้อมพอสมควร ๖๔ เขต ต้องการความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน ๒๘ เขต และต้องมีการเปลี่ยนแปลง ๒ เขต

สรุปแนวคิดด้านการบริหารจัดการของเขตพื้นที่การศึกษา เป็นแนวคิดที่ได้นำไปใช้แล้ว แต่ผลที่ได้ยังมีความแตกต่างกันอันเป็นสภาพในแต่ละพื้นที่ที่มีสภาพปัญหาที่แตกต่างกัน แต่ก็ถือว่าส่วนใหญ่มีความพร้อมในการบริหารจัดการและช่วยเหลือให้บริการสถานศึกษาในระดับที่น่าพอใจ

ง. ปัญหาและอุปสรรคของการบริหารแบบเขตพื้นที่การศึกษาที่สำคัญคือ

๑. จำนวนบุคลากรในแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.) มีความแตกต่างกันมาก ทั้งที่ภารกิจเหมือนกัน บุคลากรจะนิยมไปอยู่ที่ สพท.เขต ๑ ในตัวจังหวัด ทำให้เขต ๑ มักมีบุคลากรเกินกรอบอัตราที่กำหนด ส่วนเขตอื่นๆจะมีจำนวนบุคลากรน้อย ไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาดแคลนศึกษานิเทศก์ที่สามารถนิเทศโรงเรียนมัธยมศึกษาได้ ทำให้สพท.เขตอื่นๆ นอกจากเขต ๑ ดำเนินงานตามภารกิจได้ไม่สมบูรณ์

๒. ข้าราชการ กพ. ใน สพท. ขาดโอกาสในทุกเรื่อง และไม่ได้รับการพัฒนา ทำให้ขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน

๓. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.) ๑๗๕ แห่ง มีบริบทที่ต่างกัน บางเขตมีโรงเรียนที่ต้องดูแลมาก ทำให้ดูแลได้ไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลจากสำนักงานเขต ทำให้การประสานงานและการติดต่อสื่อสารล่าช้า ผู้บริหารและครูต้องเสียเวลาและเสียค่าใช้จ่ายมาก (ปัญหานี้ได้มีผู้เสนอให้เพิ่มเขตพื้นที่การศึกษาเป็น ๒๕๕ เขต)

๔. การแบ่งบทบาทอำนาจหน้าที่ระหว่างสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งหน่วยงานส่วนกลางยังขาดความชัดเจน โดยยังคงมีการบังคับบัญชาจากส่วนกลาง มีการสั่งการมาก ซึ่งขัดกับหลักการกระจายอำนาจ และหนังสือสั่งการส่วนใหญ่จะเป็นหนังสือด่วนที่สุดจากส่วนกลางให้ สพท.ส่งต่อ ไปให้โรงเรียน โดยที่ทั้ง สพท.และโรงเรียนไม่มีโอกาสบริหารจัดการเอง

๕. การยุบเลิกหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ ในระดับจังหวัดและอำเภอและจัดตั้งเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทำให้การเชื่อมโยงประสานงานกับหน่วยงานอื่นในระดับจังหวัดและอำเภอในการนำนโยบายของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติค่อนข้างมีปัญหา

๖. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ไม่ใช่เขต ๑ ที่อยู่นอกตัวจังหวัดมักไม่มีความพร้อมทั้งในเรื่องอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และบุคลากร โดยเฉพาะในจังหวัดที่มี ๑ เขตขึ้นไป ทำให้สำนักงานเขตนอกตัวจังหวัดปฏิบัติงานได้ไม่เต็มที่ และไม่สามารถให้บริการแก่สถานศึกษาและครูในพื้นที่อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

๗. วัฒนธรรมองค์กรเดิมซึ่งบุคลากรส่วนหนึ่งที่เคยอยู่กับกรมสามัญศึกษาและส่วนหนึ่งเคยอยู่สำนักงานประถมศึกษายังคงติดกับผู้บริหาร สพท. ทำให้วัฒนธรรมองค์กรของแต่ละ สพท. ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน (เนื่องจากบุคลากรจากสำนักประถมมีมากกว่า จึงมักได้ตำแหน่งบริหารและทำให้บุคลากรจากกรมสามัญศึกษาอี้อัดและเรียกร้องให้มีการเพิ่มเขตเพื่อดูแลมัธยมศึกษาโดยตรง)

๘. กรรมการเขตพื้นที่การศึกษาไม่มีบทบาท เนื่องจากมีการประชุมน้อยมาก ผู้อำนวยการเขตพื้นที่ซึ่งเป็นเลขานุการคณะกรรมการเป็นผู้กำหนดการประชุม บางแห่งประธานกรรมการเขตพื้นที่เป็นผู้ได้บังคับบัญชาของผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา จึงเกิดปัญหาในทางปฏิบัติงาน คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทเป็นเสมือนที่ปรึกษาเท่านั้น การตัดสินใจอยู่ที่ผู้บริหาร คณะกรรมการบางท่านยังไม่เข้าในบทบาทของตนเอง ขาดความพร้อมและศักยภาพ

๙. กฎหมายที่เกี่ยวข้องต่างๆ ออกมาล่าช้า ระเบียบการปฏิบัติต่างๆ ก็ไม่ชัดเจน ทำให้เขตพื้นที่ศึกษาดำเนินงานตามภารกิจได้ไม่สมบูรณ์ เช่น เรื่องการสนับสนุนส่งเสริมสถานศึกษารูปแบบต่างๆ

สรุปแนวคิดปัญหาในการดำเนินการบริหารแบบเขตพื้นที่การศึกษาที่สำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นว่า การกระจายอำนาจให้สถานศึกษานั้น ไม่ได้กระจายอำนาจอย่างแท้จริง สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการเรื่องวิชาการและบริหารทั่วไปเท่านั้น ส่วนเรื่องงบประมาณและการบริหารงานบุคลากรสถานศึกษาไม่มีอำนาจในการบริหารจัดการอย่างแท้จริง การสรรหา การคัดเลือก การพิจารณาความดีความชอบบุคลากร การลงโทษข้าราชการที่มีความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ยังขึ้นอยู่กับเขตพื้นที่การศึกษา โดยสถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการเสนอความต้องการหรือความเห็นขึ้นไป ส่วนการโอนโยกย้ายบุคลากรภายในเป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งอยู่ในส่วนกลาง ทำให้บ่อยครั้งโรงเรียนไม่ได้บุคลากรตรงกับความต้องการของโรงเรียน ด้านงบประมาณ ถึงแม้จะมีกฎหมายเปิดโอกาสให้สถานศึกษาในการแสวงหารายได้เพื่อนำมาใช้จัดการศึกษาได้เอง และสถานศึกษามีอำนาจในการปกครองดูแลบำรุงรักษาใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา แต่เนื่องจากสถานศึกษายังเป็นหน่วยงานราชการ จึงต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ คำสั่งของสำนักนายกรัฐมนตรี และกระทรวงการคลัง รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่นเดียวกับหน่วยงานทางราชการอื่นๆ ทำให้ไม่มีความคล่องตัวในทางปฏิบัติ รวมทั้งผู้อำนวยการผู้สึกยุ่งยากและเสี่ยงที่จะดำเนินการแบบใหม่ที่แตกต่างกันไปจากแบบเดิมสถานศึกษา โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็ก ขาดความพร้อมที่จะบริหารการเงินและบุคลากรได้ด้วยตนเอง เนื่องจากบุคลากรมีน้อย และมีความรู้ความเข้าใจยังไม่ชัดเจน

เกี่ยวกับกฎระเบียบต่างๆทั้งด้านการเงิน การพัสดุ การบัญชี และการดำเนินการทางกฎหมาย รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษาเองถึงแม้จะได้รับการถ่ายทอดความรู้มาบ้าง แต่ก็ยังมีอีกเป็นจำนวนมากที่ไม่ทราบว่ามีอำนาจบริหารจัดการในเรื่องต่างๆได้มากนักน้อยเพียงใด

จ. การประเมินด้านการปฏิรูปการเรียนรู้

การปฏิรูปการบริหารจัดการศึกษามีเป้าหมายจะให้ผู้บริหาร ครูอาจารย์ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและช่วยปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีคุณภาพขึ้น ดังนั้นการประเมินด้านกระบวนการเรียนรู้และผลกระทบต่อผู้เรียน จึงเป็นเรื่องสำคัญ การติดตามประเมินผลด้านการปฏิรูปการเรียนรู้ของการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ ได้ข้อสรุปที่น่านำมาอธิบายขยายความต่อคือ

๑. หลักสูตร หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒๕๔๔ ที่ใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดการศึกษาและจัดทำหลักสูตรโดยสถานศึกษา มีปัญหาด้านครูไม่มั่นใจวิธีการจัดทำหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ เนื่องจากเป็นเรื่องใหม่ ครูไม่เคยดำเนินการมาก่อน ประกอบกับวิทยากรที่ไปให้ความรู้แก่ครูมีหลากหลายแนวคิด ทำให้ครูเกิดความสับสนในการดำเนินการ การจัดทำสื่อการสอน เนื้อหาในกลุ่มสาระที่มีมากเกินไป ควรมีการดำเนินการแก้ไขให้มีที่เล็งที่มีความชำนาญ และมีความเข้าใจกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในแต่ละท้องถิ่นอย่างแท้จริง เป็นผู้ให้คำแนะนำ และช่วยเหลือเพื่อให้ครูสามารถดำเนินการได้ และอาจจะตกลงเพื่อร่วมกันทำหลักสูตรท้องถิ่นกันในระดับจังหวัดและภูมิภาค ไม่ใช่ให้แต่ละสถานศึกษาทำหลักสูตรเอง ซึ่งมักใช้วิธีลอกเลียนกัน

๒. การจัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีปัญหาการขาดแคลนครู โรงเรียนมีครูไม่ครบชั้น ครูสอนไม่ตรงตามวุฒิ สาขาที่ขาดแคลนได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ หน่วยงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการเกลี้ยครูจากโรงเรียนที่มีครูเกินไปช่วยสอน และอนุมัติให้จ้างครูช่วยสอน หรือขอความช่วยเหลือจากสถาบันอุดมศึกษาให้นักศึกษามาช่วยสอน โดยมีการเทียบโอนหน่วยกิตการเรียนได้ ส่วนในระดับอุดมศึกษา และอาชีวศึกษา ยังขาดการเน้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริงในสถานประกอบการ เป็นปัญหาในด้านความร่วมมือของสถานประกอบการ ซึ่งต้องเร่งขอความช่วยเหลือกันต่อไป ควรมีโครงการที่มีการสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อส่งเสริมให้ให้มีการประสานความช่วยเหลือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับโรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก ในลักษณะของการส่งอาจารย์จากมหาวิทยาลัยมาช่วยเป็นที่เล็งให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการแก่ครูในโรงเรียนอย่างทั่วถึง เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ได้น้อยกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ อันเนื่องจากข้อจำกัดด้านอัตราค่าจ้าง และสถานที่ตั้งห่างไกล

๓. การวัดประเมินผลผู้เรียนและรับเข้าเรียนต่อ ปัญหาที่พบในทุกระดับและประเภท การศึกษา คือ การปรับเปลี่ยนวิธีการวัดประเมินผลผู้เรียนควรได้รับประเมินผลในหลายด้าน เช่น ความประพฤติ การทำกิจกรรม ควบคู่ไปกับการทดสอบความรู้ ซึ่งครูส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรม เรื่องการประเมินผลแบบใหม่ไปแล้ว แต่ยังมีปัญหาในการนำไปปฏิบัติ ดังนั้น คงต้องสนับสนุน ส่งเสริมครูในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและควรมีการติดตามผลการดำเนินงานเป็นระยะๆ นอกจากนี้ควรมีการทบทวนแบบฟอร์มต่างๆที่กำหนดให้สถานศึกษาจัดทำรายละเอียดเพื่อเป็น เอกสารแสดงผลการเรียนรู้ของนักเรียนซึ่งมีมากเกินไป การส่งเสริมการประเมินผลผู้เรียนแบบใหม่ ต้องทำควบคู่ไปกับการประเมินผลเพื่อรับผู้เรียนไปเรียนต่อในระดับสูงขึ้น โดยควรพิจารณา จากการประเมินผลหลายด้านมากกว่าการวัด โดยคะแนนการสอบ ให้สอดคล้องกันกับการ ประเมินผลแนวใหม่

๔. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ICT เพื่อการเรียนรู้ นักเรียนในระดับประถมศึกษา ยังได้รับการพัฒนาด้านการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศน้อยกว่านักเรียนในระดับมัธยม และอุดมศึกษามาก จึงควรมีแรงดำเนินการเพื่อให้นักเรียนประถมศึกษา โดยเฉพาะ โรงเรียนที่อยู่ ห่างไกลได้รับโอกาสในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้เช่นเดียวกับนักเรียนในเมือง ด้วย

๕. การพัฒนาครูคณาจารย์ มีปัญหาทางด้านงบประมาณการสนับสนุนครู และการ ขาดการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการผลิตครูทั้งในทางวิชาการและจิตวิทยาการสอน การขาด งบประมาณสำหรับส่งเสริมให้ครูได้ทำงานวิจัย และขาดการปรับปรุงกฎระเบียบต่างๆ เพื่อ สนับสนุนการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และช่วยให้ครูอาจารย์มีโอกาสขอ ตำแหน่งทางวิชาการเพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพ ควรเร่งพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจที่ ถูกต้องเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ เนื่องจากที่ผ่านมาแม้ว่าครูจะได้รับการอบรมบ่อยครั้ง แต่ครู จำนวนหนึ่งก็ยังปฏิบัติไม่ได้ และบางส่วนยังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อน นอกจากนี้ ควรส่งเสริมและ พัฒนาครูประจำการให้มีความรู้ความสามารถทางด้านวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และภาษาอังกฤษ รวมถึงวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ ควบคู่ไปกับการเร่งพัฒนาครูวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์รุ่นใหม่ที่มีคุณภาพทดแทนครูเก่า ซึ่งที่ผ่านมาถึงจะมีโครงการ โดยเฉพาะก็ยังผลิต ครูวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ได้น้อยมาก

๖. การขาดแคลนครูอาจารย์ ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีปัญหาการขาดแคลนครู ก่อนข้างมากทั้งที่ขาดอยู่แล้วและมีผู้เกษียณโดยทางราชการตัดอัตราการให้บรรจุข้าราชการใหม่ และถูกจ้างทำให้มีครูใหม่มาทดแทนไม่เพียงพอ ส่วนในระดับอุดมศึกษา มีคณาจารย์ที่มีตำแหน่ง ทางวิชาการ เช่น ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ รวมทั้งที่มีวุฒิปริญญาเอกเกษียณอายุเป็นจำนวน

มาก ในขณะที่ทุนการศึกษาต่อในระดับสูงมีค่อนข้างน้อย ดังนั้น จึงควรมีมาตรการทดแทน อัตรากำลังที่ขาดแคลนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เช่น การจ้างครูอัตราจ้างในระยะสั้น ส่วนในระยะยาว ควรมีอัตรารองรับครูอาจารย์ในสาขาที่ขาดแคลน รวมทั้งมีการบรรจุครูอาจารย์ ทดแทน อัตราก่อนเกษียณหรือลาออกในแต่ละปีเป็นกรณีต่างหากจากระบบราชการ โดยรวม ซึ่งปฏิบัติตาม นโยบายมุ่งลดอัตรากำลังข้าราชการทั้งประเทศลง เพราะงานการศึกษาเป็นงานที่ต้องใช้บุคลากร โดยตรงและปัญหาครูอาจารย์ขาดแคลนเป็นปัญหาจริง ที่มีผลเสียหายร้ายแรงอย่างเห็นได้ชัดกว่า งานราชการในกระทรวงอื่นๆ ที่อาจปรับตัวได้ดี

สรุปแนวคิดปัญหาอุปสรรคการประเมินด้านการปฏิรูปการเรียนรู้ ด้านการจัดทำ หลักสูตรโดยสถานศึกษา มีปัญหาด้านครูไม่มั่นใจวิธีการการจัดทำหลักสูตรและการนำหลักสูตร ไปใช้ เนื่องจากเป็นเรื่องใหม่ ครูไม่เคยดำเนินการมาก่อน ประกอบกับวิทยากรที่ไปให้ความรู้แก่ครู มีหลากหลายแนวคิดทำให้เกิดการสับสน ปัญหาการขาดแคลนครู โรงเรียนมีครูไม่ครบชั้น ครูสอน ไม่ตรงตามวุฒิ การวัดประเมินผลผู้เรียนและรับเข้าเรียนต่อ ปัญหาที่พบในทุกระดับและประเภท การศึกษา คือ การปรับเปลี่ยนวิธีการวัดประเมินผลผู้เรียนควรได้รับประเมินผลในหลายด้าน เช่น ความประพฤติ การทำกิจกรรม ควบคู่ไปกับการทดสอบความรู้ ซึ่งครูส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรม เรื่องการประเมินผลแบบใหม่ไปแล้ว แต่ยังมีปัญหาในการนำไปปฏิบัติ การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ ICT เพื่อการเรียนรู้ นักเรียนในระดับประถมศึกษายังได้รับการพัฒนาด้านการใช้ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศน้อยมาก ด้านการพัฒนาครูผู้สอน มีปัญหาทางด้าน งบประมาณการสนับสนุนครู และการขาดการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการผลิตครูทั้งในทาง วิชาการและจิตวิทยาการสอน การขาดงบประมาณสำหรับส่งเสริมให้ครูได้ทำงานวิจัย และขาดการ ปรับปรุงกฎระเบียบต่างๆ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

๒.๓.๒ แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

แนวคิดการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาองค์กรร่วม"อังกฤษ" หนึ่งในประเทศมหาอำนาจที่ได้ ชื่อว่ามีระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยสะท้อนให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรมจากมหาวิทยาลัยชั้นนำ ของโลกจำนวนไม่น้อยล้วนมีที่ตั้งอยู่ในอังกฤษ จากแนวคิดของรัฐบาลอังกฤษ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ที่ต้องการพัฒนาระบบการศึกษาให้มีมาตรฐานที่สูงขึ้น จึงทำให้ภาคเอกชนได้ก่อตั้ง TDA (Training and Development Agency for Schools) ซึ่งเป็นหน่วยงานฝึกและพัฒนาบุคลากรใน สถานศึกษา เป้าประสงค์ของหน่วยงานดังกล่าว คือ การจัดระบบการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีความ เป็นธุรกิจโดยมีการวางแผนเชิงกลยุทธ์ มองจุดอ่อนจุดแข็ง และมีการวางแผนว่าสถานศึกษา ควรมีการพัฒนาในทิศทางใด มีการวางแผนด้านการเงิน ทั้งการตรวจสอบด้านงบประมาณ มองหา ลู่ทางการหารายได้ที่หลากหลายขึ้น นอกเหนือจากค่าธรรมเนียมทางการศึกษา ด้านบุคลากรมี

การจัดระบบในการคัดเลือกบุคลากร การหมุนเวียน ตลอดจนการจัดการทรัพยากรมนุษย์ การจัดการด้านทรัพย์สินของสถานศึกษา โดยเฉพาะด้านอาคารสถานที่ และพื้นที่โรงเรียน การนำระบบ ICT (Information and Communication Technology) มาใช้ในการจัดระบบข้อมูลของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ตลอดจนมีการนำหลักการตลาดมาประยุกต์ใช้ ไม่ว่าจะเป็นการประชาสัมพันธ์สถานศึกษา การสร้างภาพลักษณ์ รวมทั้งการสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยเน้นการสอนในภาคปฏิบัติ โดยเฉพาะสายอาชีพ ควรมีการสร้างความร่วมมือ เพื่อให้ นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกประสบการณ์จริงจากองค์กรภายนอก

การพัฒนากระบวนการศึกษา สิ่งที่ทำเป็นอย่างยิ่ง คงหนีไม่พ้น "ครู" ซึ่งทาง TDA ได้มีการวางแผนพัฒนาให้มีการผลิต "ครูในอุดมคติ" ที่นอกจากจะต้องมีสัมพันธภาพที่ดีกับเด็กแล้ว ยังควรเป็นบุคคลที่มีความยุติธรรม มีความน่าเคารพเชื่อถือ และเป็นกำลังใจให้เด็กในการเรียนรู้ และแก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิต โดยครูจะต้องทุ่มเทแรงกายแรงใจในการเพิ่มเติมองค์ความรู้ตลอดเวลา และประพฤติตนเป็น "ต้นแบบ" ของการคิดดี ทำดี พูดดี สิ่งที่เราไม่ได้สำหรับครู คงหนีไม่พ้นการพัฒนาสุขภาพของตนเอง โดยเฉพาะการรู้จักสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการสอนในรูปแบบใหม่ๆ เปิดใจให้กว้างพร้อมที่จะรับฟังเสียงวิพากษ์วิจารณ์ และนำคำวิจารณ์เหล่านั้นไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการสอนให้ดียิ่งขึ้นเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เด็ก ในส่วนของการอบรมสั่งสอนเด็กจะให้ได้ผลนั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชนที่อยู่แวดล้อมตัวเด็ก เพื่อให้เด็กมีสภาพความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับพัฒนาการ โดยวิธีการเรียนแบบมีส่วนร่วม (Collaborative Learning) ถือเป็นวิธีที่สามารถพัฒนาความรู้ ทักษะในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทำงานร่วมกับผู้อื่น การสอนในลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับแนวคิดจากสหรัฐอเมริกา Harvard Family Research Project (HFRP) ได้ริเริ่มแนวคิดการเรียนการสอนแบบใหม่เรียกว่า "Complementary Learning" ภายใต้อุดมการณ์ที่ว่า "เด็กและเยาวชนจะประสบความสำเร็จในชีวิตและการทำงานได้ต้องได้รับการสนับสนุนการเรียนรู้ (Learning Supports) จากทุกๆ สิ่งรอบตัว" จากความเชื่อนี้สถานศึกษาต้องเชื่อมโยง และทำงานให้สอดคล้องกับแหล่งส่งเสริมการเรียนรู้นอกสถานศึกษาอื่นๆ โดยคำนึงถึงผลลัพธ์การเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ตัวอย่างการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กที่มีใช้มาจากโรงเรียน เช่น โปรแกรมการศึกษาปฐมวัย ครอบครัว รวมทั้งสื่อมวลชน หลักการสำคัญของ Complementary Learning คือ ทั้งโรงเรียน และแหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียนมีความสำคัญยิ่งต่อการเรียนรู้และความสำเร็จของเด็ก ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว ชุมชน ตลอดจนโอกาสการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการ จากห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ และสื่อมวลชน ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนระหว่างวันได้ทั้งสิ้น และสามารถนำไปสู่การพัฒนาทางการศึกษาอย่างยั่งยืนและมี

ประสิทธิผลยิ่งขึ้น หากการจัดหรือออกแบบโปรแกรมกิจกรรมนอกโรงเรียนเป็นไปอย่างมีคุณภาพสูงแล้ว กิจกรรมนอกโรงเรียนต่างๆ นี้จะช่วยพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพของเยาวชนได้ เนื่องจากเยาวชนได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย เยาวชนได้รับการดูแลไม่ให้เข้าไปมีส่วนร่วมกับกิจกรรมที่ผิด เยาวชนได้รับการสอนสิ่งทั้งในเรื่องทั่วไป ทักษะเฉพาะทาง ความเชื่อและพฤติกรรม เยาวชนได้รับโอกาสเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน นอกจากนี้ "โอกาสและบริบทการเรียนรู้ต้องเติมเต็มต่อกัน" ซึ่งเป็นหลักการสำคัญอีกประการหนึ่งของแนวคิดดังกล่าวนี้ ซึ่งหมายถึง บริบทต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็กๆ ต้องเติมเต็มต่อกันและสอดคล้องกันเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์อันหนึ่งอันเดียวกันในตัวเด็ก ศาสตร์ด้านจิตวิทยาพัฒนาการ ครุศึกษา และศาสตร์แขนงอื่นๆ ชี้ให้เห็นว่า บริบทมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของเด็กและบริบทเหล่านี้ต่างมีผลซึ่งกันและกันด้วย

สรุปแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนคือ การกำหนดกลยุทธ์การเรียนรู้ของเด็กต้องไม่ดำเนินการแบบแยกส่วน แต่ต้องดำเนินการในรูปผสมผสานและบูรณาการ ซึ่งความสำเร็จในการนำแนวคิด "Complementary Learning" ไปใช้ต้องมีความมุ่งมั่น กลยุทธ์เป้าหมายการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ และเป้าหมายร่วมกัน มองระบบการบริหารจัดการโรงเรียน และระบบการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมของประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างอังกฤษ และสหรัฐอเมริกา แล้วหันมามองระบบศึกษาไทยแล้วก็คงต้องพูดตรงๆ ว่า "การศึกษาไทยยังมีช่องว่างที่ต้องเติมเต็ม" โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบการอบรมสั่งสอนเยาวชนไทยในขณะนี้ที่คล้ายจะเป็นการโยนภาระในการดูแลเยาวชนให้สถานศึกษาเป็นส่วนใหญ่ แม้หน้าที่อบรมสั่งสอนเด็ก และเยาวชนจะเป็นภาระหน้าที่หลักที่ครูบาอาจารย์ต้องรับผิดชอบ แต่การปลูกฝังเด็กให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน และรักที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) เพื่อให้เป็นเด็กไทยที่มีศักยภาพเหมาะกับโลกยุค KM (Knowledge Management) ซึ่งเป็นยุคแห่งการจัดการองค์ความรู้ และการเรียนรู้ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือทั้งจากครู พ่อแม่ผู้ปกครอง สื่อมวลชน และสถาบันต่างๆ ของสังคม

๒.๔ ทฤษฎีการบริหารงานวิชาการ

ซุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ จำเป็นต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์มาประยุกต์ใช้ ให้เหมาะสมกับธรรมชาติขององค์การ ผู้บริหารต้องสร้างทักษะในการบริหาร เพื่อพัฒนาองค์การให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

ในการบริหารงานวิชาการ ทฤษฎีการบริหารของ Henri Fayol สามารถนำมาใช้ในการบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมุ่งเน้นให้ความสำคัญในการบริหารจัดการ Henri Fayol เป็นชาวฝรั่งเศสและเป็นผู้นำคนหนึ่งในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหาร ฟาโยล ทำงานอยู่ในโรงงานแร่และโลหะ เขาได้รับความสำเร็จอย่างงดงามในการบริหารงาน ฟาโยล ได้ช่วยกอบกู้สถานการณ์อันสิ้นหวังของบริษัท จนทำให้มีผลกำไรงดงาม แนวคิดของ ฟาโยล อยู่ที่การแสวงหากฎเกณฑ์ในการบริหารงานที่มีลักษณะเป็นสากล ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักบริหารที่ต้องมีภาระหน้าที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบ ต่อองค์การ ฟาโยล ได้เสนอองค์ประกอบขั้นมูลฐานของการบริหารไว้ ดังนี้

๑. การวางแผน (To plan)
๒. การจัดองค์การ (To organize)
๓. การบังคับบัญชา (To command)
๔. การประสานงาน (To coordinate)
๕. การควบคุม (To control)

นอกจากนี้ ฟาโยล ยังได้เสนอหลักการสำหรับผู้บริหารที่ควรนำไปใช้ ในการบริหารงานอีก ๔ ประการ ดังนี้

๑. ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบต่อผลงานที่อยู่ในขอบข่ายความรับผิดชอบของตน แม้ว่าภาระหน้าที่นั้นจะได้มอบหมายให้แก่ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติจัดทำก็ตาม ข้อพึงระลึกในการมอบหมายงาน คือ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบจะต้องได้สัดส่วนกัน

๒. เอกภาพในการบริหารงานเป็นสิ่งจำเป็นที่นักบริหารจะต้องสนใจ และจัดให้มีขึ้นในหน่วยงานของตน หน่วยงานใดที่ขาดเอกภาพในการบังคับบัญชาจะเกิด ความยุ่งยากสับสนในการปฏิบัติงาน

๓. การบริหารงานขององค์การจะต้องจัด ให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน เพื่อบรรลุเป้าหมายหลักขององค์การ แม้ว่าองค์การนั้นมีหลายหน่วยงานก็ตาม แต่วัตถุประสงค์หลักขั้นพื้นฐานขององค์การย่อมตรงกัน และนักบริหารต้องจัดให้ หน่วยงานทุกหน่วยที่อยู่ในความรับผิดชอบปฏิบัติสนองวัตถุประสงค์หลักของ องค์การเสมอ

๔. นักบริหารจะต้องเสาะแสวงหา วิธีการที่จะอำนวยประโยชน์และประหยัดต่อการบริหารฟายล ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับ Gangplanks อันเป็นแนวบริหารที่จะช่วยลดขั้นตอนการทำงานให้สั้นเข้า การติดต่อรายงานให้การดำเนินงานไปตามสายการบังคับบัญชา บางกรณีเป็นสิ่งที่ไร้ประโยชน์ สิ้นเปลืองและก่อให้เกิดความชักช้าในการปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอนี้น่าสนใจอันเกิดจากแนวคิดของ ฟายล คือ หลักการเกี่ยวกับการบริหาร ๑๔ ประการ ที่ผู้บริหารควรเอาใจใส่ได้แก่

๑. การแบ่งแยกการทำงาน (Divison of work)
๒. อำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงาน (Authority)
๓. วินัยจรรยา (Discipline)
๔. เอกภาพในการควบคุม (Unity of command)
๕. เอกภาพในการอำนวยการ (Unity of direction)
๖. ประโยชน์ส่วนตนต้องรองจากประโยชน์ขององค์การ
(Sumordina of individual to general interest)
๗. ผลประโยชน์ตอบแทน (Remuneration)
๘. การรวมอำนาจมาไว้ในส่วนกลาง (Centralization)
๙. สายการบังคับบัญชา (Chain of command)
๑๐. คำสั่งและระเบียบข้อบังคับ (Order and regulation)
๑๑. ความเสมอภาค (Equity)
๑๒. ความมั่นคงในการทำงาน (Stability of personnel)
๑๓. ความดำริริเริ่มในการงาน (Initiative)
๑๔. ความยึดมั่นและร่วมแรงร่วมใจ (Esprit de corps)

ข้อที่น่าสังเกต จากทฤษฎีและหลักเกณฑ์การจัดการของ ฟายล จะมุ่งแสวงหาวิธีการที่ดีที่สุดในการบริหารที่จะมีลักษณะเป็นสากล สามารถนำไปใช้ได้ทุกองค์การ ฟายล มุ่งเน้นผู้ปฏิบัติงานในระดับผู้บังคับบัญชาเป็นส่วนใหญ่

ทฤษฎีการบริหารของ ฟายล มีความเหมาะสมกับการบริหารงานวิชาการ ดังนี้ ในการบริหารงานวิชาการ มีขั้นตอนหรือกระบวนการในการบริหารงานที่มุ่ง ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ ฟายลได้กำหนดขั้นตอนในการบริหารงานที่เหมาะสมกับการบริหารงานวิชาการไว้ ๕ ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การการบังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุม ดังนี้

๑. การวางแผน เป็นกระบวนการที่สำคัญในการบริหาร เป็นภาระหน้าที่และเป็นการใช้ศิลปะของภาวะผู้นำที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง ดังนั้นในการบริหารงานวิชาการจึงจำเป็นต้องทราบถึงหลักสำคัญในการวางแผน เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานให้ได้ผลยิ่งขึ้น

๒. การจัดองค์การ เป็นกระบวนการที่จัดตั้งขึ้นเพื่อความสัมพันธขององค์ประกอบต่างๆ ที่จะสามารถทำให้องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งประกอบด้วย คน (people) หน้าที่การงาน (Function) และปัจจัยทางกายภาพต่างๆ (Physical Factors) ขององค์การ หรือการบริหารงานวิชาการ

๓. การบังคับบัญชา เป็นการบริหารงานวิชาการตามอำนาจหน้าที่ ตามระเบียบแบบแผน วิธีการและมาตรฐานการปฏิบัติงานที่กำหนดขึ้น โดยอาศัยศิลปะการเป็นผู้นำ หลักมนุษยสัมพันธ์ของผู้บังคับบัญชาต่อผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา

๔. การประสานงาน เป็นเรื่องของการร่วมมือในการบริหารงานวิชาการ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการระงับใจที่สำคัญ ดังนั้น การประสานงานจึงเป็นการประสานใจที่มีส่วนสำคัญ ในการส่งผลให้การบริหารงานวิชาการบรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้

๕. การควบคุม เป็นการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงาน และความก้าวหน้าในการบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลง การพัฒนางาน และผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน เพื่อแก้ไข ปรับปรุง และเป็นข้อมูลในการพัฒนางานต่อไป^{๔๒}

จากที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า ทฤษฎีการบริหารของ ฟาโยล ซึ่งเป็นกระบวนการในการวางแผนการจัดองค์การ การบังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุม มีความเหมาะสมในการบริหารงานวิชาการอย่างยิ่ง เป็นวิธีการบริหารงานวิชาการที่เป็นสากล มีขั้นตอนหรือกระบวนการบริหารงานที่ต่อเนื่อง สามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลนำไปสู่การพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการขององค์การในที่สุด

^{๔๒} ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, การบริหารวิชาการ, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษาสำนักวิทยบริการ : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี, ๒๕๔๖), หน้า ๒๕.

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการรวบรวมแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้นำมาปรับเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ดังนี้

ภัทรพร ชัดสี ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต ๒ ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีสภาพปัญหาเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านกระบวนการเรียนรู้ตามลำดับ^{๗๓}

สมาพร วงษ์ศรีแก้ว ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็กโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านโปนทองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต ๒ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนบ้านโปนทอง ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กก่อนการปรับปรุงพัฒนามีปัญหาในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด หลังจากการปรับปรุงพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการปฏิบัติจริงแล้ว มีผลให้ได้กระบวนการปฏิบัติงานที่ทำให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพมากขึ้น คือ กระบวนการสำรวจสภาพปัญหาและกระบวนการหากลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา โดยยึดหลักความพอประมาณของเศรษฐกิจพอเพียง กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการสังเกต ตรวจสอบ และการประเมินผล การใช้กระบวนการพัฒนาดังกล่าว ทำให้การปฏิบัติงานการปรับปรุงพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด^{๗๔}

^{๗๓}ภัทรพร ชัดสี, “สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูนเขต๒”, **สารนิพนธ์ กศ.ม.**, (สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนครสวรรค์, ๒๕๕๒), หน้า ๘๗.

^{๗๔}สมาพร วงษ์ศรีแก้ว, “การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็กโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านโปนทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคายเขต ๒”, **วิทยานิพนธ์กศ.ม.**, (สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๑), หน้า ๘๕.

สิริลักษณ์ แพรพรม ได้ทำการศึกษาวิจัย การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต ๒ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับปานกลาง ๒.ครูเพศชายและครูเพศหญิงมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็กไม่แตกต่างกัน ๓. ครูมีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กต่างกัน ^{๔๕}

ทับทิม ปาเงิน ได้ทำการศึกษาวิจัย แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ทั้ง ๕ งานพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้อยู่ในระดับปานกลางแนวทางการพัฒนา คือ ควรมีการจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ด้านการเรียนการสอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางแนวทางการพัฒนา คือ ควรแนะนำให้ครูได้แก้ปัญหการเรียนรู้แก่นักเรียนโดยวิธีการสอนซ่อมเสริมให้ผู้เรียนและจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลางแนวทางการพัฒนาคือ ควรจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมทันต่อความต้องการและควรกระตุ้นให้ครูได้ผลิตและจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยเพื่อประกอบการเรียนการสอน ด้านวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับปานกลางแนวทางการพัฒนา คือ ควรส่งเสริมให้มีความรู้ในด้านการวัดผลและประเมินผลและควรกำหนดแนวทางในการวัดและประเมินผล ระหว่างภาคเรียน ปลายภาคเรียนและตลอดภาคเรียนได้อย่างเหมาะสม ด้านงานนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางแนวทางการพัฒนา คือ ควรจัดทำแบบบันทึกการนิเทศการสอนได้อย่างชัดเจน และควรมีการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาอย่างหลากหลายวิธี ครูผู้สอนให้ความร่วมมือและยอมรับผลการนิเทศภายใน ^{๔๖}

^{๔๕}สิริลักษณ์ แพรพรม, “การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต ๒”, **วิทยานิพนธ์**, (สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, ๒๕๕๐), หน้า ๘๐.

^{๔๖}ทับทิม ปาเงิน, “แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็กใน อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย”, **วิทยานิพนธ์** (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, ๒๕๕๒), หน้า ๖๕.

สมนึก มุขิตา ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพชรบูรณ์ เขต ๑ ทั้ง ๖ ด้านพบว่า ด้านผู้บริหาร ปัจจัยที่ส่งเสริมคือมีความทุ่มเทและเสียสละ มีวิสัยทัศน์ และความรับผิดชอบในการทำงาน ในส่วนที่เป็นอุปสรรคด้านคุณธรรมจริยธรรมการส่งเสริมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง มีวินัยในการใช้เงิน ด้านครูผู้สอนปัจจัยส่งเสริมความเอาใจใส่ผู้เรียนทุกคน ความประพฤติและบุคลิกภาพ ทศนคติต่อวิชาชีพครู ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรการจัดทำแผนการเรียนรู้อาจมีความรับผิดชอบการอุทิศตนในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างจริงจัง ในส่วนด้านหลักสูตร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และด้านชุมชน สรุปคือ มีการร่วมมือกันวางแผนอย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนอย่างแท้จริง ^{๘๓}

ทิพย์ร นันทพันธ์ ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก ^{๘๔}

วัฒนา มโนจิตร ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานวิชาการมีการปฏิบัติในระดับมากทุกด้าน สำหรับปัญหาการบริหารงานวิชาการพบว่า หลักสูตรที่ใช้ไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และงบประมาณ มีน้อยไม่เพียงพอต่อการนำมาพัฒนาการเรียนการสอน ^{๘๕}

อัมพร พุ่งเฟื่อง ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองเชียงราย ได้

^{๘๓}สมนึก มุขิตา, “ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑”, วิทยานิพนธ์ค.ม., (สาขาวิชาการบริหารการศึกษามัธยมศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, ๒๕๕๐), หน้า ๖๗.

^{๘๔}ทิพย์ร นันทพันธ์, “การบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต., (สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์, ๒๕๔๕), บทคัดย่อ.

^{๘๕}วัฒนา มโนจิตร, “การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต., (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๐), บทคัดย่อ.

มีการกำหนดเป้าหมายและวางแผนไว้ชัดเจน มีความพร้อมในเรื่องหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนการสอนตรงตามหลักสูตร มีสิ่งอำนวยความสะดวกในเรื่องวัสดุการเรียนการสอน ตลอดจนส่งเสริมการนำไปใช้ มีห้องสมุดเป็นสัดส่วน และได้รับการสนับสนุนหนังสืออย่างเพียงพอ มีกิจกรรมการนิเทศเพื่อช่วยปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนของครู รวมทั้งมีการวัดผลประเมินผลสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาของหลักสูตร นอกจากนี้ยังมีผู้นำเสนอปัญหาบางประการคือ ครูมีภาระงานหลายด้าน หรือสอนหลายวิชา ห้องสมุดขาดเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ โดยเฉพาะ ปัญหาเหล่านี้ได้เสนอแนะให้ใช้วิธีการประชุมเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาดังกล่าว^{๕๐}

วิไลกิน เสาวกุล ได้ศึกษาและเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองพล จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองพล จังหวัดขอนแก่น ตามความคิดเห็นของผู้กำหนดนโยบายและผู้ปฏิบัติโดยส่วนรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงตามลำดับคือ ด้านการจัดบริการห้องสมุด ด้านการนิเทศการเรียนการสอน ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการวางแผนงานวิชาการและด้านการจัดการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาจำแนกตัวแปรตามสภาพตำแหน่ง พบว่า ทั้งผู้กำหนดนโยบายและผู้ปฏิบัติมีปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลางทั้งในส่วนรวมและเป็นรายด้าน^{๕๑}

ปิยะชัย ตู่ยสิมา ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองพล จังหวัดขอนแก่น เขตการศึกษา ๑๐ ในการดำเนินงานวิชาการ ๕ ด้านคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน ด้านการจัดบริการห้องสมุด ด้านการนิเทศการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล ผลการศึกษาพบว่า พนักงานครูเทศบาลมีปัญหาการดำเนินงานวิชาการโรงเรียนโดยรวมและเป็นรายด้านทั้ง ๕ ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงจากข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การส่งเสริมการใช้แหล่งความรู้ที่หลากหลาย และเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตของผู้เรียนมีน้อย งบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพื่อจัดซื้อสื่อและเทคโนโลยีทางการสอนไม่เพียงพอ โรงเรียนมีวัสดุครุภัณฑ์ หนังสือ และ

^{๕๐} อัมพร พุ่งเฟื่อง, “การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองเชิงทราย”, **วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต.**, (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๑), บทคัดย่อ.

^{๕๑} วิไลกิน เสาวกุล, “ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองพล จังหวัดขอนแก่น”, **วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต.**, (มหาวิทยาลัยสารคาม, ๒๕๔๒), บทคัดย่อ.

สิ่งพิมพ์ต่างๆ ไว้บริการไม่เพียงพอ ขาดการส่งเสริมให้ครูยอมรับการนิเทศ จากครูโรงเรียนเดียวกันและขาดการวิเคราะห์ผลการประเมินผลงานวิชาการ เพื่อนำไปใช้^{๕๒}

จรัญ ชันทะสีมา ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการ ที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการบริหารงานวิชาการ และการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับดีมาก โดยในการดำเนินการบริหารงานวิชาการ มีการดำเนินภายในระดับมากในด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการเรียนการสอน ด้านห้องสมุด ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงานทางวิชาการ และด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ ส่วนด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียน มีการดำเนินการระดับปานกลาง^{๕๓}

แสน รุ่งเรือง ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีศึกษาอำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูวิชาการ มีความคิดเห็นว่า ด้านการบริหารและการจัดการสามารถปฏิบัติได้อยู่ในระดับสูง ส่วนด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและ ด้านวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถปฏิบัติได้อยู่ในระดับปานกลาง^{๕๔}

จริน แก้วอินแสง ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ ของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูฝ่ายปฏิบัติการสอนมีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกระหว่างผู้บริหารและครูพบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ส่วนครู

^{๕๒} ปิยะชัย ต๋อยสีมา, “ปัญหาการดำเนินงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองพล จังหวัดขอนแก่น เขตการศึกษา ๑๐”, *วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต.*, (วิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๓), บทคัดย่อ.

^{๕๓}จรัญ ชันทะสีมา, “การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน”, *วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต.*, (สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์, ๒๕๔๔), บทคัดย่อ.

^{๕๔}แสน รุ่งเรือง, “การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีศึกษาอำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์”, *วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต.*, (สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์, ๒๕๔๔), บทคัดย่อ.

ฝ่ายปฏิบัติการสอน มีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง^{๕๕}

สำหรับการเตรียมการและการดำเนินการเพื่อการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ โดยศึกษาทั้งระบบผู้บริหารให้ความสนใจในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน มีการอบรมบุคลากรในโรงเรียน และจัดสภาพแวดล้อมและองค์ประกอบอื่นๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในโรงเรียน ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีการวางแผนร่วมกันพานักเรียนออกศึกษาแหล่งเรียนรู้จริง แต่การปฏิบัติยังทำได้น้อยครั้งเพราะขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ การจัดทำวิจัยในชั้นเรียนมีผลงานออกมาบ้าง แต่มีจำนวนน้อย เพราะขาดการนิเทศติดตามอย่างจริงจัง ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และผู้ปกครองทราบว่า ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในกิจกรรมของโรงเรียนเป็นอย่างดีในโรงเรียนทุกขนาด แต่การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโรงเรียนมีเป็นจำนวนน้อย ด้วยทางโรงเรียนมีกิจกรรมให้เข้าร่วมน้อย ด้านการประกันคุณภาพการจัดการศึกษา ทุกโรงเรียนมีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในและผู้บริหารโรงเรียนพร้อมที่จะรับการประเมิน โดยองค์กรภายนอก

ไกร ไทยกกล้า ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดแพร่ พบว่า การกิจและการบริหารงานด้านวิชาการที่เป็นจริงในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการดำเนินการเรียนการสอนและด้านการนิเทศการศึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอาคารสถานที่นั้น โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง มีการบริหารอยู่ในระดับกลาง แต่โรงเรียนขนาดเล็กมีการบริหารอยู่ในระดับน้อย และสำหรับด้านกิจกรรมนักเรียน โรงเรียนทุกขนาดมีการบริหารอยู่ในระดับน้อย^{๕๖}

วัฒนา สุวรรณไตรย์ ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่มีมากที่สุดคือ งบประมาณไม่เพียงพอ การส่งหนังสือล่าช้า ส่วนเรื่องที่เป็นปัญหาน้อยได้แก่ การจัดครูเข้าสอนประจำชั้นหรือสอนประจำวิชา

^{๕๕} จรินทร์ แก้วอินแสง, “การบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ ของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดน่าน”, วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต., (สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์, ๒๕๔๕), บทคัดย่อ.

^{๕๖} ไกร ไทยกกล้า, “การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดแพร่” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชาบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๔), หน้าจ.

และสภาพของชุมชนไม่อำนวยให้โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ อุปสรรคที่สำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดปัญหาการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ ขาดงบประมาณสนับสนุน ครูไม่ครบชั้นและนักเรียนยากจน^{๙๗}

สนิท เจ้าสุทธิ ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ปัญหาที่โรงเรียนประถมศึกษา ประสบปัญหาในระดับสูงคือ ขาดครูสอนในบางกลุ่มประสบการณ์ ครูไม่เปลี่ยน พฤติกรรมการสอน ครูไม่รู้วิธีวิเคราะห์ข้อสอบ ไม่มีครูดำเนินการห้องสมุดโดยตรง จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีมากเกินไป หนังสือเรียนและหนังสือแบบฝึกหัดไม่เพียงพอและส่งถึงโรงเรียนล่าช้า ขาดการผลิตเอกสารประกอบหลักสูตรและการนิเทศจากภายนอกไม่ต่อเนื่อง^{๙๘}

ชลอ มงคลการุณย์ ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า มีปัญหาคือ การจัดสรรงบประมาณ ยังไม่สอดคล้องกับสภาพความต้องการที่จำเป็นของแต่ละกลุ่มประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบและหนังสือค้นคว้าไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนและครู นักเรียนไม่สามารถนำผลที่ได้จากการจัดการเรียนการสอนของครูไปใช้ปฏิบัติในชีวิตจริงได้ ครูมีภาระในการสอนมากไม่มีเวลาผลิตและเตรียมสื่อการสอน ชุมชนยังไม่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของโรงเรียน งบประมาณมีจำกัดไม่เพียงพอในการจัดหาหนังสือสำหรับศึกษาค้นคว้าของครูและนักเรียน ขาดการวางแผนการปฏิบัติงานด้านการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ ไม่มีการวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อนำมาปรับปรุงและทำคลังข้อสอบ^{๙๙}

^{๙๗} วัฒนา สุวรรณไตรย์, “ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร”, *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*, ภาควิชาประถมศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๔), หน้า ๑๑๐ - ๑๑๓.

^{๙๘} สนิท เจ้าสุทธิ, “ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด”, *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*, สาขาวิชาการศึกษา, (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๒๖), หน้า ๑๑๔ - ๑๒๓.

^{๙๙} ชลอ มงคลการุณย์, “ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร”, *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*, ภาควิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๐), หน้า จ.

แมคคาร์ธี (McCathy) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐนิวเจอร์ซีย์ จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาและครู ผลงานการวิจัยพบว่า กลุ่มครูมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับผู้บริหารโรงเรียน และผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการเกี่ยวกับบทบาทในการปฏิบัติงานด้านวิชาการ เรื่องการสังเกตการสอน การวัดผลประเมินผลการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารงานวิชาการ และความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริหารงานวิชาการ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีความคิดเห็นตรงกันว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทมีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ในการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด^{๑๑๑}

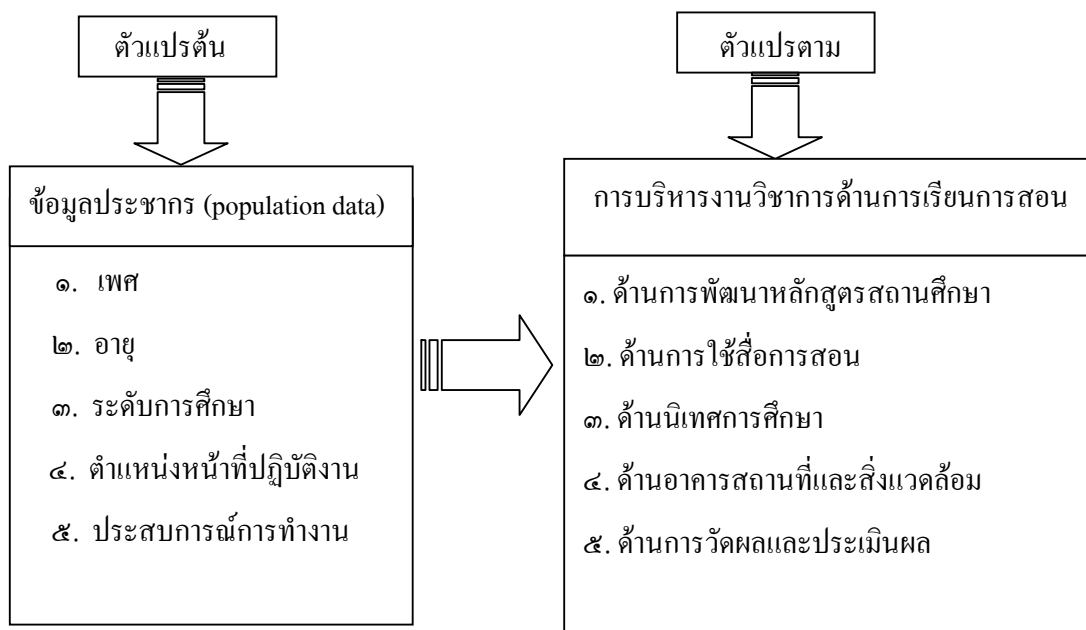
บราวน์ (Brown) ได้สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ในมลรัฐทางภาคเหนือของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามควบคู่ไปกับการสัมภาษณ์ เพื่อต้องการทราบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงบทบาทและความรับผิดชอบของครูใหญ่อย่างไร ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็น ดังนี้๑) ครูใหญ่ควรช่วยเหลือครูได้มีส่วนร่วม ในการดำเนินการของโรงเรียนและการพัฒนาเด็กนักเรียนในทุกด้าน ตลอดระยะเวลาที่เด็กกำลังเรียนอยู่ในโรงเรียน ๒) ครูใหญ่ควรเปิดโอกาสให้ชุมชน และบุคลากรภายในโรงเรียนได้รู้เห็น รับทราบการปฏิบัติงานของครูใหญ่ ๓.) ครูใหญ่ควรมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน โดยปฏิบัติงานร่วมกับครูและนักเรียนในชั้นเรียน ๔.) นวัตกรรมและเทคโนโลยี มีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูใหญ่ จากการเป็นผู้สั่งการมาเป็นผู้ประสานงาน และมีการทำงานเป็นคณะมากยิ่งขึ้น^{๑๑๒}

^{๑๑๑}McCathy, Water M. "The Role of the Secondary School Principals in New Jersey", **Dissertation Abstracts International**. (2) : 705 – A ; August, 1971, p. 32.

^{๑๑๒}Brown, Royal T. "Changing Roles and Responsibilities of the Elementary School Principals", **Dissertation Abstracts International**. 5 (4) : October, 1974.

๒.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดไว้ โดยมุ่งศึกษาการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรีจำแนกเป็น ๕ ด้าน ดังรายละเอียดในแผนภูมิที่ ๒.๒ ดังนี้

แผนภูมิที่ ๒.๒ แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยดำเนินการวิจัย ดังนี้

- ๓.๑ ประชากร
- ๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๕ วิธีการนำเสนอและรายงานผลการวิจัย

๓.๑ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ปีการศึกษา ๒๕๕๔ จำนวนประชากรทั้งหมด ๑๒๒ คน โดยเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน ๑๘ คน ครูผู้สอนในโรงเรียน จำนวน ๑๐๔ คน โดยการเลือกประชากรเป็นผู้บริหารและครูผู้สอน เป็นหน่วยศึกษาทั้งหมด ดังรายละเอียดตามตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ แสดงประชากรในการศึกษา

ชื่อโรงเรียนประถมขนาดเล็ก	ครูผู้สอน	ผู้บริหาร
๑. โรงเรียนบ้านหนองปรือ	๔	๑
๒. โรงเรียนวัดปากกิโล	๕	๑
๓. โรงเรียนบ้านพุด	๔	๑
๔. โรงเรียนบ้านท่าตาเสือ	๔	๑
๕. โรงเรียนบ้านหนองซอน	๕	๑
๖. โรงเรียนบ้านท่ามะเค็ด	๕	๑

ตารางที่ ๓.๑ แสดงประชากรในการศึกษา (ต่อ)

ชื่อโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก	ครูผู้สอน	ผู้บริหาร
๗. โรงเรียนบ้านหินลาด	๕	๑
๘. โรงเรียนบ้านพุเตย	๕	๑
๙. โรงเรียนบ้านยางโทน	๓	๑
๑๐. โรงเรียนบ้านทุ่งเรือ โกลน	๕	๑
๑๑. โรงเรียนบ้านเขาพัง	๔	๑
๑๒. โรงเรียนบ้านวังกระแจะ	๔	๑
๑๓. โรงเรียนบ้านหลุงก้ง	๔	๑
๑๔. โรงเรียนบ้านช่องแคบ	๕	๑
๑๕. โรงเรียนบ้านพุ่มวัง-พุง	๔	๑
๑๖. โรงเรียนบ้านถ้ำดาวดิ่งสี่	๕	๑
๑๗. โรงเรียนวัดใหม่ดงสัก	๕	๑
๑๘. โรงเรียนบ้านแก่งประหลอม	๖	๑
รวม	๑๐๔	+ ๑๘ = ๑๒๒

๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเพื่อศึกษา การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี โดยมีขั้นตอน ลักษณะและการตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

๓.๒.๑ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

- ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน จากเอกสารและผลงานการวิจัยที่เคยมีผู้ดำเนินการวิจัยเอาไว้
- กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา

๔. สร้างเครื่องมือแล้วนำเสนอร่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๕. นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จแล้วไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับประชากรที่จะดำเนินการวิจัยเพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

๖. ปรับปรุงแก้ไข

๗. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๒ ลักษณะของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี ๒ ชนิดดังนี้

๑. แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ ตอนดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคลมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) สอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ตำแหน่งหน้าที่ปฏิบัติงาน จำนวน ๕ ข้อ

ตอนที่ ๒ การดำเนินงานการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วน ประมาณค่า ๕ ระดับ ซึ่งมีเนื้อหา ๕ ด้าน จำนวน ๔๐ ข้อ คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ๗ ข้อ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ๕ ข้อ ด้านนิเทศการศึกษา ๕ ข้อ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ๑๐ ข้อ ด้านการวัดผลและประเมินผล ๕ ข้อ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาว่ามีการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนในแต่ละด้านมากน้อยเพียงใดโดยการกำหนดค่าแปลความหมายดังนี้

- ๕ หมายถึง ท่านได้ปฏิบัติตามมากที่สุด
- ๔ หมายถึง ท่านได้ปฏิบัติตามมาก
- ๓ หมายถึง ท่านได้ปฏิบัติตามปานกลาง
- ๒ หมายถึง ท่านได้ปฏิบัติตามน้อย
- ๑ หมายถึง ท่านได้ปฏิบัติตามน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามปลายเปิดข้อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน ทั้ง ๕ ด้าน

๒. แบบสัมภาษณ์ (In-depth Interview) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน ประกอบด้วยแนวทางการดำเนินการ ๕ ด้าน โดยการเชิญผู้บริหารที่มีประสบการณ์ ๕ ปี ในการบริหารสถานศึกษา จำนวน ๕ คน และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอน ๑๐ ปี จำนวน ๕ คน ในการให้ข้อมูลแบบสัมภาษณ์เชิงลึกในด้านของ

ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ทั้ง ๕ ด้าน

๓.๒.๓ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือ
 ๒. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ นำเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องการศึกษาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมสำหรับผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามจำนวน ๕ ท่าน ประกอบด้วย

๑) พระครูปลัดमारุต วรมงคลโต,ศศ. อาจารย์ประจำภาควิชา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒) ผศ. ดร. สมศักดิ์ บุญปู้ อาจารย์ประจำภาควิชาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓) ผศ. ดร. ชวาล ศิริวัฒน์ อาจารย์ประจำภาควิชา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔) ดร. ศุภิพร เสวตพงษ์ อาจารย์ประจำสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

๕) ดร. นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ อาจารย์ประจำวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม กรุงเทพมหานคร

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถาม รูปแบบของแบบสอบถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ ๐.๕ ถึง ๑.๐ มีบางข้อที่ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า ๐.๕ จึงต้องปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

๓.หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ๓๐ ชุด เพื่อหาความเชื่อมั่นด้วย

วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach Alpha)^๑ ได้ค่าความเชื่อมั่น ๐.๘๔๔

๔. นำแบบสอบถามที่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขเสร็จแล้ว เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิจัยครั้งต่อไป

๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรเป้าหมาย ซึ่งได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้แบบสอบถามและแบบบันทึกการสัมภาษณ์เชิงลึก ด้วยตนเอง

๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ ๑ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ จัดระเบียบข้อมูล ลงรหัสและวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดมุ่งหมายที่ผู้วิจัยตั้งไว้ ดังนี้

๑. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยวิธีการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

๒. วิเคราะห์แบบสอบถามการดำเนินงานด้านการเรียนการสอน ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ทั้ง ๕ ด้าน ด้วยวิธีการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วแปลผลตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ ๕ ระดับ

ขั้นตอนที่ ๒ นำข้อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กทั้ง ๕ ด้าน

๓. วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอ ไทรโยค จังหวัด กาญจนบุรี

^๑ สีน พันธุ์พินิจ, เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทจูนพับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๑๕๑.

๓.๕ วิธีการนำเสนอและรายงานผลการวิจัย

๑. สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม นำเสนอโดยใช้ตารางประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

๒. ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งเป็นข้อมูลมาตราส่วนประเมินค่า นำเสนอในรูปแบบ ของตารางประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

บทที่ ๔

ผลการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน ๑๒๒ ฉบับ เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป โดยแบ่งข้อมูลออกเป็น ๔ ส่วน ดังนี้

๑. สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ (Percentage)

๒. ความคิดเห็นในการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ทั้ง ๕ ด้าน จำนวน ๔๐ ข้อโดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

๓. ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการพัฒนา การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ทั้ง ๕ ด้าน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

๔. วิเคราะห์ข้อมูลบทสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน ๕ คนและครูผู้สอน จำนวน ๕ คน ด้านปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการพัฒนา การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ทั้ง ๕ ด้าน

๔.๑ สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จากประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑๒๒ คน จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ จำนวนและร้อยละของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	๔๖	๓๗.๗
หญิง	๗๖	๖๒.๓
รวม	๑๒๒	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน ส่วนใหญ่เป็นหญิง จำนวน ๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๓ เป็นชาย จำนวน ๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๗

ตารางที่ ๔.๒ จำนวนและร้อยละของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
๑. น้อยกว่า๓๑ปี	๓๑	๒๕.๔
๒. ๓๑-๔๐ปี	๕๓	๔๓.๔
๓. ๔๑-๕๐ปี	๑๘	๑๔.๗
๔. ๕๑ปีขึ้นไป	๒๐	๑๖.๕
รวม	๑๒๒	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน ส่วนใหญ่มีอายุ ๓๑-๔๐ ปี จำนวน ๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๔ รองลงมาได้แก่อายุน้อยกว่า ๓๑ ปี จำนวน ๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๔ อายุ ๕๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๔ และอายุ ๔๑-๕๐ ปี จำนวน ๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๘ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ จำนวนและร้อยละของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาตรี	๘๘	๗๒.๑
ปริญญาโท	๓๔	๒๗.๙
รวม	๑๒๒	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน ๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๑ รองลงมาคือ ปริญญาโท จำนวน ๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๙ ตามลำดับ

หน้าที่การปฏิบัติงาน	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหารสถานศึกษา	๑๘	๑๔.๘
ครูผู้สอน	๑๐๔	๘๕.๒

รวม

๑๒๒

๑๐๐

ตารางที่ ๔.๔ จำนวนและร้อยละของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามหน้าที่การปฏิบัติงาน

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน ส่วนใหญ่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงาน เป็นครูผู้สอน จำนวน ๑๐๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๒ รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน ๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๘ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕ จำนวนและร้อยละของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์

ประสบการณ์	จำนวน	ร้อยละ
๑.น้อยกว่า๕ปี	๒๕	๒๓.๘
๒.๕-๑๐ปี	๔๗	๓๘.๕
๓.๑๑-๑๕ปี	๘	๖.๖
๔.๑๖ ปีขึ้นไป	๓๘	๓๑.๑
รวม	๑๒๒	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ ๕-๑๐ ปี จำนวน ๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๕ รองลงมาได้แก่ผู้มีประสบการณ์ ๑๖ ปีขึ้นไป จำนวน ๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๑ ประสบการณ์น้อยกว่า ๕ ปี จำนวน ๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๘ และประสบการณ์ ๑๑-๑๕ ปี จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๖ ตามลำดับ

๔.๒ ความคิดเห็นในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน
โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการ ด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี โดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการใช้สื่อการสอน ด้านนิเทศการศึกษา ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และด้านการวัดผลประเมินผล ดังที่ปรากฏใน ตารางที่ ๔.๖ – ๔.๑๑ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี โดยรวม

การบริหารงานวิชาการ	μ	σ	การแปลผล
๑. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	๔.๔๓	๐.๓๓	มาก
๒. ด้านการใช้สื่อการสอน	๔.๑๕	๐.๓๔	มาก
๓. ด้านนิเทศการศึกษา	๔.๐๗	๐.๔๘	มาก
๔. ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	๔.๐๕	๐.๔๕	มาก
๕. ด้านการวัดผลและประเมินผล	๔.๒๕	๐.๔๒	มาก
รวม	๔.๒๑	๐.๓๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = ๔.๒๑$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = ๔.๔๓$) ด้านการวัดผลประเมินผล ($\mu = ๔.๒๕$) ด้านการใช้สื่อการสอน ($\mu = ๔.๑๕$) ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ($\mu = ๔.๐๕$) และ ด้านนิเทศการศึกษา ($\mu = ๔.๐๗$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๗ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการ ด้านการเรียนการสอน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัด กาญจนบุรี ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	μ	σ	การแปลผล
๑. โรงเรียนได้จัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และ สาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์	๔.๕๓	๐.๕๐	มากที่สุด
๒. โรงเรียนนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียน การสอนอย่างเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน	๔.๕๒	๐.๕๓	มากที่สุด
๓. ผู้บริหาร บุคลากรและครู มีความรู้ด้านหลักสูตรอย่าง ชัดเจน	๔.๓๔	๐.๕๔	มาก
๔. โรงเรียนได้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมิน สถานภาพในสถาน ศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย ในการพัฒนาหลักสูตร	๔.๕๓	๐.๕๓	มากที่สุด
๕. โรงเรียนได้เน้นทิศติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาและ ปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย	๔.๑๖	๐.๔๕	มาก
๖. โรงเรียนได้ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาตาม แผนปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ	๔.๔๑	๐.๕๕	มาก

๗. โรงเรียนเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนเจ้าหน้าที่ และนักเรียน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร	๔.๕๑	๐.๖๕	มากที่สุด
รวม	๔.๔๓	๐.๓๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอ ไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = ๔.๔๓$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดมี ๔ ข้อ คือ โรงเรียนได้จัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตร สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ($\mu = ๔.๕๓$) กับ โรงเรียนได้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพในสถาน ศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย ในการพัฒนาหลักสูตร($\mu = ๔.๕๓$) โรงเรียนนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน ($\mu = ๔.๕๒$) โรงเรียนเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนเจ้าหน้าที่ และนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ($\mu = ๔.๕๑$) ส่วนค่าเฉลี่ยในระดับมาก มี ๓ ข้อ โรงเรียนได้ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาตามแผนปฏิบัติการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ($\mu = ๔.๔๑$) ผู้บริหาร บุคลากรและครู มีความรู้ด้านหลักสูตรอย่างชัดเจน ($\mu = ๔.๓๔$) และข้อที่ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ โรงเรียนได้ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาตามแผนปฏิบัติการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ($\mu = ๔.๑๖$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๘ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการใช้สื่อการสอนโดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

๒. ด้านการใช้สื่อการสอน	μ	σ	แปลผล
๘. ครูประดิษฐ์สื่อการเรียนการสอนใช้เอง	๔.๐๔	๐.๕๘	มาก

๕. ครูเลือกสื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับเทคนิค และ วิธีการสอน	๔.๓๒	๐.๖๒	มาก
๑๐. ครูเลือกสื่อเหมาะสมกับวัย และความใส่ใจของผู้เรียน	๔.๒๕	๐.๕๖	มาก
๑๑. ครูใช้สื่อการเรียนการสอนตามธรรมชาติที่มีอยู่	๔.๐๕	๐.๕๒	มาก

ตารางที่ ๔.๘ (ต่อ)

๒. ด้านการใช้สื่อการสอน	μ	σ	แปลผล
๑๒. โรงเรียนสนับสนุนให้ครูเห็นความสำคัญและ ประโยชน์ ของการใช้สื่อการเรียนการสอน	๔.๖๕	๐.๕๗	มากที่สุด
๑๓. ครูใช้สื่อประเภทอุปกรณ์ เช่น เครื่องฉาย เครื่องเสียง	๓.๖๘	๐.๕๘	มาก
๑๔. โรงเรียนให้การสนับสนุนด้านสื่อวัตกรรมและ เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนการสอน	๔.๒๒	๐.๔๕	มาก
๑๕. ครูใช้สื่อประเภทประสบการณ์จริง	๔.๒๘	๐.๔๕	มาก
๑๖. โรงเรียนติดตามประเมินผลในการใช้สื่อประกอบการ เรียนการสอน	๔.๒๖	๐.๖๐	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	๔.๑๕	๐.๓๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ อำเภอยะโฮก จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการใช้สื่อการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = ๔.๑๕$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือโรงเรียนสนับสนุนให้ครูเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการใช้สื่อการเรียนการสอน ($\mu = ๔.๖๕$) และข้อที่ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นระดับมากที่สุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ครูเลือกสื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับเทคนิค และวิธีการสอน ($\mu = ๔.๓๒$) ครูใช้สื่อประเภทประสบการณ์จริง ($\mu = ๔.๒๘$) โรงเรียนติดตามประเมินผลในการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน ($\mu = ๔.๒๖$)

ครูเลือกสื่อเหมาะสมกับวัย และความใส่ใจของผู้เรียน ($\mu = ๔.๒๕$) โรงเรียนให้การสนับสนุนด้านสื่อนวัตกรรมและ เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนการสอน ($\mu = ๔.๒๒$) ครูใช้สื่อการเรียนการสอนตามธรรมชาติที่มีอยู่ ($\mu = ๔.๐๕$) ครูประดิษฐ์สื่อการเรียนการสอนใช้เอง ($\mu = ๔.๐๔$) และข้อที่ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ครูใช้สื่อประเภทอุปกรณ์ เช่น เครื่องฉาย เครื่องเสียง ($\mu = ๓.๖๘$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการนิเทศการศึกษาโดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

๓. ด้านการนิเทศการศึกษา	μ	σ	แปลผล
๑๗. โรงเรียนมีการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา	๔.๒๓	๐.๗๑	มาก
๑๘. โรงเรียนมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศการเรียนการสอน มาบรรยายในโรงเรียน	๓.๗๐	๐.๘๒	มาก
๑๙. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูผู้สอนเข้าร่วมฟังการนิเทศจากหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ	๔.๒๐	๐.๗๗	มาก
๒๐. โรงเรียนมีการนิเทศการเรียนการสอนภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง	๔.๒๓	๐.๕๒	มาก
๒๑. โรงเรียนมีการจัดนิเทศการเรียนการสอนระหว่างครูและนักเรียน	๔.๑๒	๐.๗๕	มาก
๒๒. ส่งเสริมให้ครูผู้สอน และนักเรียน ได้เข้าฟังการบรรยาย อภิปราย หรือชมการสาธิต เพื่อเพิ่มความรู้ ที่หน่วยงานอื่น ๆ จัดขึ้น	๔.๒๐	๐.๖๘	มาก
๒๓. โรงเรียนมีบุคลากรผู้ชำนาญด้านการนิเทศการศึกษาเพียงพอ	๓.๗๐	๐.๕๔	มาก
๒๔. ส่งเสริมให้ครูผู้สอน แลกเปลี่ยนเข้าไปสังเกตการเรียนการสอนในชั้นเรียนซึ่งกันและกัน	๔.๐๕	๐.๗๒	มาก

๒๕. โรงเรียนมีการวัดผลและประเมินผลกระบวนการนิเทศงาน วิชาการภายในโรงเรียน	๔.๒๐	๐.๕๗	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	๔.๐๗	๐.๔๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการนิเทศการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = ๔.๐๗$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ โรงเรียนมีการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา ($\mu = ๔.๒๓$) โรงเรียนมีการนิเทศการเรียนการสอนภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ($\mu = ๔.๒๓$) โรงเรียนส่งเสริมให้ครูผู้สอนเข้าร่วมฟังการนิเทศจากหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ ($\mu = ๔.๒๐$) ส่งเสริมให้ครูผู้สอน และนักเรียน ได้เข้าฟังการบรรยายอภิปราย หรือชมการสาธิต เพื่อเพิ่มความรู้ ที่หน่วยงานอื่น ๆ จัดขึ้น ($\mu = ๔.๒๐$) โรงเรียนมีการวัดผลและประเมินผลกระบวนการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ($\mu = ๔.๒๐$) โรงเรียนมีการจัดนิเทศการเรียนการสอนระหว่างครูและนักเรียน ($\mu = ๔.๑๒$) ส่งเสริมให้ครูผู้สอนแลกเปลี่ยนเข้าไปสังเกตการเรียนการสอนในชั้นเรียนซึ่งกันและกัน ($\mu = ๔.๐๕$) โรงเรียนมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศการเรียนการสอนมาบรรยายในโรงเรียน ($\mu = ๓.๗๐$) และข้อที่ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ โรงเรียนมีบุคลากรผู้ชำนาญด้านการนิเทศการศึกษาเพียงพอ ($\mu = ๓.๗๐$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๐ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

๔. ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	μ	σ	แปลผล
๒๖. ครูจัดสถานที่ให้เหมาะกับกิจกรรมการเรียนการสอน	๔.๒๕	๐.๖๖	มาก

๒๗. ครูจัดสถานที่ให้เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นสำคัญ	๔.๒๕	๐.๕๖	มาก
๒๘. ครูจัดสภาพแวดล้อม และองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	๔.๑๕	๐.๕๐	มาก
๒๙. ครูสร้างบรรยากาศ ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน	๔.๒๐	๐.๕๔	มาก

ตารางที่ ๔.๑๐ (ต่อ)

๔. ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	μ		แปลผล
๓๐. ครูให้นักเรียนมีส่วนร่วมต่อการเลือกและจัดสถานที่เรียน	๔.๐๖	๐.๕๐	มาก
๓๑. ครูเปลี่ยนห้องเรียนตามความเหมาะสม ในแต่ละวิชา	๓.๘๓	๑.๑๐	มาก
๓๒. อาคารสถานที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน	๓.๘๔	๐.๘๓	มาก
๓๓. ใช้สถานที่นอกโรงเรียนในการเรียนรู้ เช่น ชุมชน วัด ภูมิปัญญาท้องถิ่น	๔.๒๘	๐.๖๓	มาก
๓๔. โรงเรียนมีอาคารสถานที่ที่มีแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอเช่น ห้องสมุด ห้องโสตศึกษา เป็นต้น	๓.๕๔	๑.๐๐	มาก
๓๕. โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษามีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน	๔.๐๒	๐.๕๒	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	๔.๐๕	๐.๔๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัด

กาญจนบุรี ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับมาก($\mu = ๔.๐๕$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ครูจัดสถานที่ให้เหมาะกับกิจกรรมการเรียนการสอน ($\mu = ๔.๒๕$) ใช้สถานที่นอกโรงเรียนในการเรียนรู้ เช่น ชุมชน วัด ภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\mu = ๔.๒๘$) ครูจัดสถานที่ให้เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\mu = ๔.๒๕$) ครูสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน ($\mu = ๔.๒๐$) ครูจัดสภาพแวดล้อม และองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ($\mu = ๔.๑๕$) ครูให้นักเรียนมีส่วนร่วมต่อการเลือก และจัดสถานที่เรียน ($\mu = ๔.๐๖$) โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษามีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน ($\mu = ๔.๐๒$) โรงเรียนมีอาคารสถานที่มีแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอเช่น ห้องสมุด ห้องโสตศึกษา เป็นต้น ($\mu = ๓.๕๔$) อาคารสถานที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน ($\mu = ๓.๘๔$) และข้อที่ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ครูเปลี่ยนห้องเรียนตามความเหมาะสม ในแต่ละวิชา ($\mu = ๓.๘๓$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการ ด้านการเรียนการสอน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กอำเภอไทรโยคจังหวัดกาญจนบุรี ด้านการวัดผลและประเมินผลโดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

๕. ด้านการวัดผลและประเมินผล	μ	σ	แปลผล
๓๖. ครูวัดผลโดยเน้นความเข้าใจ และการนำไปใช้	๔.๓๖	๐.๖๐	มาก
๓๗. ครูวัดผล และประเมินผลด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย	๔.๑๗	๐.๕๒	มาก
๓๘. ครูใช้วิธีการประเมินผลอย่างหลากหลายวิธี	๔.๒๕	๐.๕๘	มาก
๓๙. ครูประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง	๔.๒๕	๐.๕๓	มาก
๔๐. ครูนำผลการวัดและประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง	๔.๓๕	๐.๔๘	มาก
รวม	๔.๒๕	๐.๔๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการวัดผลและประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = ๔.๒๕$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ครูนำผลการวัดและประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ($\mu = ๔.๓๕$) ครูวัดผลโดยเน้นความเข้าใจ และการนำไปใช้ ($\mu = ๔.๓๖$) ครูใช้วิธีการประเมินผลอย่างหลากหลายวิธี ($\mu = ๔.๒๕$) ครูประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง ($\mu = ๔.๒๕$) และข้อที่ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ครูวัดผล และประเมินผลด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ($\mu = ๔.๑๓$) ตามลำดับ

๔.๓ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการพัฒนา การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ทั้ง ๕ ด้าน

๔.๓.๑ ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ทั้ง ๕ ด้าน ดังผลการวิเคราะห์ในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหา และอุปสรรคในการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำนวนและค่าร้อยละ

(N=๑๒๒)			
ข้อที่	ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	จำนวน	ค่าร้อยละ
๑	ขาดบุคลากรที่มีความเข้าใจในหลักสูตรสถานศึกษา	๕	๓.๓๓
๒	การมีส่วนร่วมของชุมชนน้อย ไม่เห็นความสำคัญของหลักสูตร	๓	๕.๓๓
๓	มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรบ่อย ขาดความต่อเนื่อง	๓	๕.๓๓
๔	ขาดผู้เชี่ยวชาญที่จะให้คำแนะนำการจัดทำหลักสูตร	๕	๔.๐๕
๕	หลักสูตรมีเนื้อหาหนักยากต่อการเรียนให้ครบ	๕	๔.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๓ การวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการใช้

สื่อการสอน จำนวนและค่าร้อยละ

(N=๑๒๒)

ข้อที่	ด้านการใช้สื่อการสอน	จำนวน	ค่าร้อยละ
๑	งบประมาณในการจัดหาสื่อ อุปกรณ์มีน้อย	๑๕	๑๒.๒๕
๒	ครูมีหน้าที่รับผิดชอบมาก ไม่มีเวลาเตรียมการสอน	๑๔	๑๑.๔๕
๓	ขาดความรู้ความเข้าใจสื่อที่มีความทันสมัยด้านเทคโนโลยี	๑๒	๙.๘๓
๔	ขาดความรู้ในการพัฒนาผลิตสื่อใช้เอง	๑๐	๘.๑๕
๕	ขาดการสนับสนุนส่งเสริมให้ผลิตสื่อในการสอน	๕	๔.๑๓

ตารางที่ ๔.๑๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการนิเทศการศึกษา จำนวนและค่าร้อยละ

(N=๑๒๒)

ข้อที่	ด้านนิเทศการศึกษา	จำนวน	ค่าร้อยละ
๑	ขาดการวางแผนการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ	๗	๕.๗๓
๒	การนิเทศไม่บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้	๕	๔.๐๕
๓	ศึกษานิเทศก์ มาเยี่ยมทางโรงเรียนน้อย	๔	๓.๒๗
๔	ไม่ได้นิเทศตามสภาพจริง	๓	๒.๔๕
๕	มีการนิเทศน้อยมาก	๒	๑.๖๓

ตารางที่ ๔.๑๕ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม จำนวนและค่าร้อยละ

(N=๑๒๒)

ข้อที่	ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	จำนวน	ค่าร้อยละ
๑	งบประมาณที่จะมาก่อสร้างน้อย	๒๐	๑๖.๓๕
๒	อาคารห้องเรียนเก่าชำรุดทรุดโทรม	๑๘	๑๔.๗๕
๓	อาคารเรียนห้องเรียนไม่เพียงพอ ต้องเรียนรวมกัน	๑๑	๙.๐๑
๔	งบประมาณจากชุมชนมีน้อยมากเพราะชุมชนก็ยังไม่พัฒนา	๗	๕.๗๓

๕	ห้องปฏิบัติการเฉพาะวิชาเช่น ห้องคอมพิวเตอร์ ห้อง วิทยาศาสตร์ไม่มี	๕	๔.๐๕
---	--	---	------

ตารางที่ ๔.๑๖ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการวัดผลและประเมินผล จำนวนและค่าร้อยละ

(N=๑๒๒)			
ข้อที่	ด้านการวัดผลและประเมินผล	จำนวน	ค่าร้อยละ
๑	ใช้วิธีการและเครื่องมือวัดผลไม่หลากหลาย	๑๐	๘.๑๕
๒	ครูผู้สอนขาดความรู้การวัดผลประเมินผล	๑๐	๘.๑๕
๓	การวัดผลและประเมินผลไม่เป็นไปตามสภาพจริงและเหมาะสมกับเด็ก	๕	๔.๐๕
๔	การวัดผลและประเมินผลไม่ได้นำมาปรับปรุงด้านการสอน	๓	๒.๔๕
๕	การวัดผลและประเมินผลไม่หลากหลาย	๓	๒.๔๕

๔.๓.๒ แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ ๔.๑๗ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำนวนและค่าร้อยละ

(N=๑๒๒)			
ข้อที่	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	จำนวน	ค่าร้อยละ
๑	จัดหาผู้เชี่ยวชาญแนะนำการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	๕	๔.๐๕
๒	อบรมพัฒนาหลักสูตรแก่บุคลากรในโรงเรียน	๕	๔.๐๕

๓	ชี้แจงให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าใจหลักสูตรเพื่อการพัฒนาาร่วมกัน	๔	๓.๒๗
๔	ควรมีการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหาของท้องถิ่นมาเป็นข้อมูล	๓	๒.๔๕
๕	ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่น	๓	๒.๔๕
๖	ปรับลดเนื้อหาให้เหมาะสมกับท้องถิ่น	๓	๒.๔๕

ตารางที่ ๔.๑๘ การวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการใช้สื่อการสอน จำนวนและค่าร้อยละ

(N=๑๒๒)

ข้อที่	ด้านการใช้สื่อการสอน	จำนวน	ค่าร้อยละ
๑	หน่วยงานต้นสังกัดสนับสนุนงบประมาณด้านสื่อสมัยใหม่	๒๐	๑๖.๓๕
๒	ควรมีผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้บุคลากรในการผลิตและใช้สื่อ	๑๐	๘.๑๕
๓	โรงเรียนให้ความสำคัญกับการใช้สื่อการสอน	๑๐	๘.๑๕
๔	ส่งเสริมให้ครูผู้สอนผลิตสื่อใช้เอง	๘	๖.๕๕
๕	ประเมินผลการใช้สื่อเพื่อการพัฒนาสื่อการสอนให้เหมาะสม	๘	๖.๕๕

ตารางที่ ๔.๑๙ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ด้านนิเทศการศึกษา จำนวนและค่าร้อยละ

(N=๑๒๒)

ข้อที่	ด้านนิเทศการศึกษา	จำนวน	ค่าร้อยละ
๑	มีการวางแผนการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา	๘	๖.๕๕
๒	ศึกษานิเทศก์ออกตรวจเยี่ยมตามโรงเรียนเป็นประจำ	๕	๔.๐๕
๓	ควรมีปฏิทินตารางเวลาการนิเทศของสถานศึกษาชัดเจน	๔	๓.๒๗
๔	แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน	๔	๓.๒๗
๕	ศึกษานิเทศก์ควรเสนอแนะแนวทางการบริหารวิชาการ	๔	๓.๒๗

ตารางที่ ๔.๒๐ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม จำนวนและค่าร้อยละ

(N=๑๒๒)

ข้อที่	ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	จำนวน	ค่าร้อยละ
๑	สนับสนุนด้านงบประมาณในการก่อสร้างและบำรุงอาคารจากต้นสังกัด, องค์การบริหารในชุมชน	๒๐	๑๖.๓๕
๒	จัดหาเงินทุนจากภายนอกผู้มีจิตศรัทธา	๑๐	๘.๑๕
๓	ได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีศักยภาพ	๑๐	๘.๑๕
๔	ควรจัดสภาพแวดล้อมโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้	๑๐	๘.๑๕
๕	ควรจัดบรรยากาศห้องเรียนให้เหมาะกับการเรียน	๑๐	๘.๑๕

ตารางที่ ๔.๒๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการวัดผลและประเมินผล จำนวนและค่าร้อยละ

(N=๑๒๒)

ข้อที่	ด้านการวัดผลและประเมินผล	จำนวน	ค่าร้อยละ
๑	มีการอบรมการพัฒนาการวัดผลประเมินผลด้วยเครื่องมือที่ทันสมัย	๘	๖.๕๕
๒	ควรมีเครื่องมือการวัดผลที่หลากหลาย	๘	๖.๕๕
๓	ควรมีการวัดผลและประเมินผลตามความเป็นจริงและเหมาะสมกับเด็ก	๔	๓.๒๗
๔	นำผลที่ได้ไปปรับปรุงอย่างจริงจัง	๔	๓.๒๗
๕	ควรมีการวัดผลและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง	๔	๓.๒๗

๔.๔ การสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

๔.๔.๑ ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เพื่อการศึกษาวิจัย จำนวน ๑๐ คน ดังรายนามดังนี้

๑. นายสุพจน์ สุดจิตต์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านดาวดิ่งส์
๒. นายสุเทพ ทิมฤกษ์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านท่าทุ่งนา
๓. นายชนะชัย แจ็งสว่าง ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านแก่งประหลอม
๔. นายละมุล บุชากุล ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านทุ่งก้างย่าง
๕. นายโยธิน หัวหาญ ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดใหม่ดงสัก
๖. นายสมคิด จ้อยศรีเกตุ ครูผู้สอน โรงเรียนบ้านแก่งประหลอม
๗. นางอนิสรา หลักศิลา ครูผู้สอน โรงเรียนบ้านทุ่งก้างย่าง
๘. นางวรรณมา แจ็งสว่าง ครูผู้สอน โรงเรียนบ้านดาวดิ่งส์
๙. นายจรรยา น้าสุวรรณ ครูผู้สอน โรงเรียนบ้านท่าทุ่งนา
๑๐. นางเพยาวี จันท์แจ็ง ครูผู้สอน โรงเรียนวัดใหม่ดงสัก

สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับปัญหางานวิชาการด้านการเรียนการสอน สามารถสรุปในแต่ละด้านดังนี้

- ก. ความคิดเห็นผู้บริหารกับปัญหาอุปสรรคด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
 ๑. ขาดความร่วมมือในการปฏิบัติงานสร้างหลักสูตรสถานศึกษาของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา
 ๒. ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องที่จะสร้างหลักสูตรสถานศึกษา
 ๓. หลักสูตรมีการปรับบ่อย บางครั้งยังทำความเข้าใจในหลักสูตรไม่ชัดเจนจึงทำให้เป็นปัญหาในด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
 ๔. นโยบายของ ส.พ.ฐ. เปลี่ยนแปลงบ่อย
 ๕. การประเมินผลการใช้หลักสูตร

๖. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนและภูมิ
ปัญหาท้องถิ่น

ข. ความคิดเห็นครูผู้สอนกับปัญหาอุปสรรคด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

๑. เป็นโรงเรียนขนาดเล็กครูมีน้อยทำให้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไม่
หลากหลาย

๒. ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องของหลักสูตรสถานศึกษา

๓. มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรบ่อยขาดความรู้ความชำนาญในหลักสูตร

๔. ผู้เชี่ยวชาญในการให้คำแนะนำในการจัดทำหลักสูตรมีน้อย

ก. ความคิดเห็นผู้บริหารกับแนวทางในการพัฒนาด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

๑. ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

๒. หลักสูตรสถานศึกษาควรมีสาระเกี่ยวกับการอนุรักษ์เอกลักษณ์ของชุมชนและ
ภูมิปัญหาท้องถิ่น

๓. จัดให้มีการอบรมผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

๔. ทำความเข้าใจในหลักสูตรสถานศึกษาให้ไปในทิศทางเดียวกัน

๕. เมื่อจัดทำเสร็จต้องนำไปใช้จริง

ข. ความคิดเห็นครูผู้สอนกับแนวทางในการพัฒนาด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

๑. ควรรวมกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ในสภาพพื้นที่และความเป็นอยู่ของชุมชน
ที่ใกล้เคียงกัน ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

๒. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาควรได้รับการร่วมมือจาก หลายๆฝ่ายที่มีส่วน
เกี่ยวข้องร่วมมือกันพัฒนา

๓. จัดให้มีการอบรมด้านการพัฒนาหลักสูตรแก่บุคลากรในโรงเรียน

ก. ความคิดเห็นผู้บริหารกับปัญหาอุปสรรคด้านการใช้สื่อการสอน

๑. ขาดงบประมาณในการจัดหาสื่อการสอน

๒. ขาดแคลนสื่อการสอนที่ทันสมัย

๓. ขาดความรู้ในการผลิตสื่อการสอนและการใช้สื่อการสอนต่าง ๆ
๔. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยไม่ใช้สื่อการเรียนการสอน

ข. ความคิดเห็นครูผู้สอนกับปัญหาอุปสรรคด้านการใช้สื่อการสอน

๑. ขาดงบประมาณในการจัดซื้อจัดหาสื่อที่ทันสมัย
๒. สื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ไม่หลากหลาย
๓. ขาดความรู้ในการผลิตสื่อการเรียนการสอน

ก. ความคิดเห็นผู้บริหารกับแนวทางในการพัฒนาด้านการใช้สื่อการสอน

๑. หาผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้บุคลากรในการผลิตสื่อการสอน
๒. ควรมีการจัดสรรสื่อการเรียนการสอนให้กับโรงเรียนโดยทำการสำรวจความต้องการของครูผู้สอนเพื่อลดภาระที่จะต้องมาผลิตสื่อของครู
๓. ควรให้บุคลากรผลิต และใช้สื่อการสอนอย่างจริงจัง
๔. ผลิตสื่อการเรียนการสอน พัฒนาสื่อสำเร็จรูปที่สามารถพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๕. สื่อการเรียนการสอนครูผู้สอนควรสร้างเองโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น

ข. ความคิดเห็นครูผู้สอนกับปัญหาอุปสรรคด้านการใช้สื่อการสอน

๑. ขาดงบประมาณในการจัดซื้อจัดหาสื่อที่ทันสมัย
๒. สื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ไม่หลากหลาย
๓. ขาดความรู้ในการผลิตสื่อการเรียนการสอน

ก. ความคิดเห็นผู้บริหารกับปัญหาอุปสรรคด้านการนิเทศการศึกษา

๑. บุคลากรยังไม่เข้าใจและเห็นความสำคัญของการนิเทศการศึกษา
๒. การนิเทศศึกษาไม่กระทำอย่างต่อเนื่อง
๓. เมื่อมีการนิเทศไปแล้วไม่มีการปฏิบัติตาม
๔. การนิเทศยังไม่ทั่วถึง
๕. มีการนิเทศน้อยมาก

ข. ความคิดเห็นครูผู้สอนกับปัญหาอุปสรรคด้านการนิเทศการศึกษา

๑. ศึกษานิเทศก์ไม่ค่อยมีเวลาไปเยี่ยมชมตามโรงเรียนทำให้มีการนิเทศน้อยมาก
๒. การนิเทศส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตามสภาพจริงของการศึกษา
๓. การนิเทศไม่บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้
๔. ขาดครูผู้มีความรู้ในด้านการนิเทศการศึกษา

ก. ความคิดเห็นผู้บริหารกับแนวทางในการพัฒนาด้านการนิเทศการศึกษา

๑. จัดทำปฏิทินหรือตารางการนิเทศการศึกษาชัดเจนเป็นระบบ
๒. การสร้างความรู้ความเข้าใจและให้บุคลากรครูเห็นความสำคัญมีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษา
๓. ลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวข้องของผู้นิเทศจะได้มีเวลานิเทศอย่างทั่วถึง

ข. ความคิดเห็นครูผู้สอนกับแนวทางในการพัฒนาด้านการนิเทศการศึกษา

๑. ศึกษานิเทศก์ออกตามโรงเรียนเป็นประจำ
๒. ควรมีปฏิทินเวลาการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา
๓. มีการจัดอบรมจากผู้เชี่ยวชาญในด้านการนิเทศการศึกษา
๔. นิเทศตามสภาพความเป็นจริงและนำผลการนิเทศมาปรับปรุงการเรียนการสอน

สอน

ก. ความคิดเห็นผู้บริหารกับปัญหาอุปสรรคด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

๑. งบประมาณน้อย จะพัฒนา อาคารและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมจึงทำได้ยาก
๒. อาคารเรียนมีสภาพเก่าทรุดโทรม ขาดงบประมาณในการซ่อมแซม
๓. อาคารไม่พอ ไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ข. ความคิดเห็นครูผู้สอนกับปัญหาอุปสรรคด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

๑. ห้องเรียนอาคารเรียนไม่พอต้องเรียนร่วมชั้นกัน
๒. ห้องปฏิบัติการในการเรียนการสอนไม่มี เช่น ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องวิทยาศาสตร์
๓. อาคารเรียนชำรุดทรุดโทรมเพราะเก่ามาก
๔. ขาดงบประมาณในการก่อสร้างอาคารและปรับสิ่งแวดล้อม

ก. ความคิดเห็นผู้บริหารกับแนวทางในการพัฒนาด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

๑. จัดสรรงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน
๒. ทุกภาคส่วนร่วมกันพัฒนา สร้างเครือข่ายทางการศึกษา

ข. ความคิดเห็นครูผู้สอนกับแนวทางในการพัฒนาด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

๑. หน่วยงานต้นสังกัดจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อความต้องการของโรงเรียน
๒. จัดหาเงินทุนจากภายนอกเพื่อการพัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม
๓. ได้รับการช่วยเหลือจากโรงเรียนในเครือข่ายที่มีความพร้อมมากกว่า

ก. ความคิดเห็นผู้บริหารกับปัญหาอุปสรรคด้านวัดผลและประเมินผล

๑. ครูขาดความรู้ด้านวัดผลประเมินผล เครื่องมือวัดไม่ได้มาตรฐาน
๒. เครื่องมือวัดผลไม่หลากหลาย ทำให้การวัดผลไม่เที่ยงตรง
๓. การวัดผลไม่ครอบคลุมทุกด้าน (พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย)
๔. ขาดความมั่นใจในวิธีการปฏิบัติของการวัดผลประเมินผลสภาพจริง
๕. เอกสารเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลผู้เรียนในสถานศึกษาต้องจัดทำเป็นจำนวนมากแต่ไม่มีแบบฟอร์มที่สะดวกต่อการกรอกหรือดำเนินการทำให้ครูต้องมีการเพิ่มขึ้น

ข. ความคิดเห็นครูผู้สอนกับปัญหาอุปสรรคด้านวัดผลและประเมินผล

๑. ครูขาดความรู้ในด้านการวัดผลและประเมินผล
๒. เครื่องมือในการวัดผลไม่ได้มาตรฐาน ขาดการแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ
๓. การวัดผลและประเมินผลไม่เป็นไปตามสภาพความเป็นจริง
๔. มีการวัดผลประเมินผลแต่ไม่ได้นำมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

ก. ความคิดเห็นผู้บริหารกับแนวทางในการพัฒนาด้านวัดผลและประเมินผล

๑. จัดทำเครื่องมือที่ใช้วัดผลและประเมินผลให้ครอบคลุมทุกด้าน
๒. มีการอบรมพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผลให้กับครูอย่างชัดเจนมีแบบแผน
๓. ควรมีการวัดผลผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและวัดผลควบคู่กับการจัดการเรียนรู้

๔. วัดสภาพที่แท้จริงและนำผลที่ได้ไปปรับปรุงการสอน

๕. ศึกษาจากคู่มือการวัดผลและประเมินผลให้เข้าใจ เมื่อมีข้อสงสัยควรรถามผู้รู้
เช่น ศิษยานิเทศก์ ครูฝ่ายวิชาการ ผู้อำนวยการสถานศึกษา

ข. ความคิดเห็นครูผู้สอนกับแนวทางในการพัฒนาด้านการวัดผลและประเมินผล

๑. จัดให้มีการอบรม เพื่อเพิ่มความรู้ในการสร้างเครื่องมือวัดผล

๒. ศึกษาโครงสร้างของหลักสูตรให้เข้าใจเพื่อเป็นแนวทางในการวัดผลและ
ประเมินผล

๓. วัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุงการเรียนการ
สอน

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน โรงเรียนประถมศึกษาขนาด เล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการเรียนการสอน ปัญหาอุปสรรคในการบริหารและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ด้านการเรียนการสอน ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กรออำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี โดยดำเนินการด้วยวิธีวิจัย เชิงสำรวจ (Survey Research) กับประชากรที่มีหน้าที่ในการบริหารในโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน ๑๒๒ คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ ๐.๘๔๔ วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าความถี่ ร้อย ละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสามารถสรุป อภิปรายผลและมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๗๖ คน คิดเป็น ร้อยละ ๖๓.๓ เป็นเพศชาย จำนวน ๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๗

ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่มีอายุ ๓๑ - ๔๐ ปี จำนวน ๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๔ รองลงมาได้แก่อายุน้อยกว่า ๓๑ ปี จำนวน ๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๔ อายุ ๕๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๔ และอายุ ๔๑-๕๐ ปี จำนวน ๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๘ ตามลำดับ

ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน ๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๑ รองลงมาคือ ปริญญาโท จำนวน ๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๙ ตามลำดับ

ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงาน เป็น ครูผู้สอน จำนวน ๑๐๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๒ รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน ๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๘ ตามลำดับ

ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่มีประสบการณ์ ๕-๑๐ ปี จำนวน ๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๕ รองลงมาได้แก่ผู้มีประสบการณ์ ๑๖ ปีขึ้นไป จำนวน ๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๑ ประสบการณ์น้อยกว่า ๕ ปี จำนวน ๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๘ และประสบการณ์ ๑๑-๑๕ ปี จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๖ ตามลำดับ

๕.๑.๒ ความคิดเห็นในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดมี ๔ ข้อ คือ โรงเรียนได้จัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตร สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ กับ โรงเรียนได้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพในสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย ในการพัฒนาหลักสูตร โรงเรียนนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน โรงเรียนเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนเจ้าหน้าที่ และนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ส่วนข้ออื่นๆ ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ด้านการใช้สื่อการสอน พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการใช้สื่อการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ๓ ข้อ โรงเรียนสนับสนุนให้ครูเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการใช้สื่อการเรียนการสอน ส่วนข้ออื่นๆ ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการนิเทศการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ โรงเรียนมีการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา ส่วนข้ออื่นๆ ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย

ข้อพบว่าผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ครูจัดสถานที่ให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนข้ออื่นๆ ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการวัดผลและประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูนำผลการวัดและประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ส่วนข้ออื่นๆ ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ

๕.๑.๓ ความคิดเห็นและข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนให้ข้อเสนอแนะปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรีทั้ง ๕ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

๑) **ปัญหาอุปสรรคด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา** ขาดความร่วมมือในการปฏิบัติงานสร้างหลักสูตรสถานศึกษาของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา, ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องที่จะสร้างหลักสูตรสถานศึกษา, หลักสูตรมีการปรับบ่อย บางครั้งยังทำความเข้าใจในหลักสูตรไม่ชัดเจนจึงทำให้เป็นปัญหาในด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา, นโยบายของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเปลี่ยนแปลงบ่อย, การประเมินผลการใช้หลักสูตร, การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น, เป็นโรงเรียนขนาดเล็กครูมีน้อยทำให้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไม่หลากหลาย, มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรบ่อยขาดความรู้ความชำนาญ, ผู้เชี่ยวชาญในการให้คำแนะนำในการจัดทำหลักสูตรมีน้อย

๒) **แนวทางในการพัฒนา**ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา, หลักสูตรสถานศึกษาควรมีสาระเกี่ยวกับการอนุรักษ์เอกลักษณ์ของชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น, จัดให้มีการอบรมผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา, ทำความเข้าใจในหลักสูตรสถานศึกษาให้ไปในทิศทางเดียวกัน, เมื่อจัดทำเสร็จต้องนำไปใช้จริงปัญหาอุปสรรคด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา, ควรรวมกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ในสภาพพื้นที่และความเป็นอยู่ของชุมชนที่ใกล้เคียงกัน ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา, การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาควรได้รับการร่วมมือจาก หลายๆฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมมือกันพัฒนา, จัดให้มีการอบรมด้านการพัฒนาหลักสูตรแก่บุคลากรในโรงเรียน

๒. ด้านการใช้สื่อการสอน

๑) ปัญหาอุปสรรคด้านการใช้สื่อการสอน ขาดงบประมาณในการจัดหาสื่อการสอน, ขาดแคลนสื่อการสอนที่ทันสมัย, ครูขาดความรู้ในการผลิตสื่อการสอนและการใช้สื่อการสอนต่าง ๆ, ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยไม่ใช้สื่อการเรียนการสอน, ขาดงบประมาณในการจัดซื้อจัดหาสื่อที่ทันสมัย, สื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ไม่หลากหลาย, ขาดความรู้ในการผลิตสื่อการเรียนการสอน

๒) แนวทางในการพัฒนาด้านการใช้สื่อการสอน ให้ผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้บุคลากรในการผลิตสื่อการสอน, ควรมีการจัดสรรสื่อการเรียนการสอนให้กับโรงเรียนโดยทำการสำรวจความต้องการของครูผู้สอนเพื่อลดภาระที่จะต้องมาผลิตสื่อของครู, ควรให้บุคลากรผลิตและใช้สื่อการสอนอย่างจริงจัง, ผลิตสื่อการเรียนการสอน พัฒนาสื่อสำเร็จรูปที่สามารถพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ, สื่อการเรียนการสอนครูผู้สอนควรสร้างเองโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น, สนับสนุนงบประมาณในการผลิตสื่อการเรียนการสอนจากต้นสังกัด, อบรมพัฒนาความรู้ในการใช้สื่อการสอน และผลิตสื่อการสอนจากผู้เชี่ยวชาญ, ส่งเสริมให้ครูเห็นความสำคัญในการใช้สื่อการเรียนการสอน

๓. ด้านการนิเทศการศึกษา

๑) ปัญหาอุปสรรคด้านการนิเทศการศึกษา บุคลากรยังไม่เข้าใจและเห็นความสำคัญของการนิเทศการศึกษา, การนิเทศการศึกษาไม่กระทำอย่างต่อเนื่อง, เมื่อมีการนิเทศไปแล้วไม่มีการปฏิบัติตาม, การนิเทศยังไม่ทั่วถึง, มีการนิเทศน้อยมาก, ศิษยานิเทศก์ไม่ค่อยมีเวลาไปเยี่ยมชมโรงเรียนทำให้มีการนิเทศน้อยมาก, การนิเทศส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตามสภาพจริงของการศึกษา, การนิเทศไม่บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้, ขาดครูผู้มีความรู้ในด้านการนิเทศการศึกษา

๒) แนวทางในการพัฒนาด้านการนิเทศการศึกษา จัดทำปฏิทินหรือตารางการนิเทศการศึกษาชัดเจนเป็นระบบ, การสร้างความรู้ความเข้าใจและให้บุคลากรครูเห็นความสำคัญมีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษา, ลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวข้องของผู้นิเทศจะได้มีเวลานิเทศอย่างทั่วถึง, ศิษยานิเทศก์ออกตามโรงเรียนเป็นประจำ, ควรมีปฏิทินเวลาการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา, มีการจัดอบรมจากผู้เชี่ยวชาญในด้านการนิเทศการศึกษา, นิเทศตามสภาพความเป็นจริงและนำผลการนิเทศมาปรับปรุงการเรียนการสอน

๔. ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

๑) ปัญหาอุปสรรคด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม งบประมาณน้อย จะพัฒนา อาคารและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมจึงทำได้ยาก, อาคารเรียนมีสภาพเก่าทรุดโทรม ขาดงบประมาณในการซ่อมแซม, อาคารไม่พอ ไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน, ห้องเรียน

อาคารเรียนไม่พอต้องเรียนร่วมชั้นกัน, ห้องปฏิบัติการในการเรียนการสอนไม่มี เช่น ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องวิทยาศาสตร์, อาคารเรียนชำรุดทรุดโทรมเพราะเก่ามาก, ขาดงบประมาณในการก่อสร้างอาคารและปรับสิ่งแวดล้อม

๒) แนวทางการพัฒนาด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม จัดสรรงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน, ทุกภาคส่วนร่วมกันพัฒนา สร้างเครือข่ายทางการศึกษา, หน่วยงานต้นสังกัดจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อความต้องการของโรงเรียน, จัดหาเงินทุนจากภายนอกเพื่อการพัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม, ได้รับการช่วยเหลือจากโรงเรียนในเครือข่ายที่มีความพร้อมมากกว่า

๕. ด้านวัดผลและประเมินผล

๑) ปัญหาอุปสรรคด้านวัดผลและประเมินผล ครูขาดความรู้ด้านวัดผลประเมินผล เครื่องมือวัดไม่ได้มาตรฐาน, เครื่องมือวัดผลไม่หลากหลาย ทำให้การวัดผลไม่เที่ยงตรง, การวัดผลไม่ครอบคลุมทุกด้าน (พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย), ขาดความมั่นใจในวิธีการปฏิบัติของการวัดผลประเมินผลสภาพจริง, เอกสารเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลผู้เรียนในสถานศึกษาต้องจัดทำเป็นจำนวนมากแต่ไม่มีแบบฟอร์มที่สะดวกต่อการกรอกหรือดำเนินการทำให้ครูต้องมีการะเพิ่มขึ้น, ครูขาดความรู้ในด้านการวัดผลและประเมินผล, เครื่องมือในการวัดผลไม่ได้มาตรฐาน ขาดการแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ, การวัดผลและประเมินผลไม่เป็นไปตามสภาพความเป็นจริง, มีการวัดผลประเมินผลแต่ไม่ได้นำมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

๒) แนวทางการพัฒนาด้านวัดผลและประเมินผล จัดทำเครื่องมือที่ใช้วัดผลและประเมินผลให้ครอบคลุมทุกด้าน, มีการอบรมพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผลให้กับครูอย่างชัดเจนมีแบบแผน, ควรมีการวัดผลผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและวัดผลควบคู่กับการจัดการเรียนรู้, วัดสภาพที่แท้จริงและนำผลที่ได้ไปปรับปรุงการสอน, ศึกษาจากคู่มือการวัดผลและประเมินผลให้เข้าใจ เมื่อมีข้อสงสัยควรถามผู้รู้ เช่น ศึกษานิเทศก์ ครูฝ่ายวิชาการ ผู้อำนวยการสถานศึกษา, จัดให้มีการอบรม เพื่อเพิ่มความรู้ในการสร้างเครื่องมือวัดผล, ศึกษาโครงสร้างของหลักสูตรให้เข้าใจเพื่อเป็นแนวทางในการวัดผลและประเมินผล, วัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุงการเรียนการสอน

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน โรงเรียนประถมศึกษานานาชาติ อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งน่าจะสอดคล้องกับความเป็นจริงทั้งนี้เนื่องจาก มีการ

ส่งเสริมให้ครูทุกคนสอดแทรกการส่งเสริมการเรียนรู้แก่นักเรียน และส่งเสริม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติและสนองความต้องการของผู้เรียน

จากผลการวิจัยการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ โรงเรียนได้จัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย แสน รุ่งเรือง ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีศึกษาอำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูวิชาการ มีความคิดเห็นว่าการบริหารและการจัดการสามารถปฏิบัติได้ อยู่ในระดับมาก

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ทิพย์ร นันทพันธ์ ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครู สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย อัมพร พุ่งเฟื่อง ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเทศบาลเมืองเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาลเมืองเชียงราย ได้มีการกำหนดเป้าหมายและวางแผนไว้ชัดเจน มีความพร้อมในเรื่องหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนการสอนตรงตามหลักสูตร มีสิ่งอำนวยความสะดวกในเรื่องวัสดุการเรียนการสอน ตลอดจนส่งเสริมการนำไปใช้ มีห้องสมุดเป็นสัดส่วน และได้รับการสนับสนุนหนังสืออย่างเพียงพอ มีกิจกรรมการนิเทศเพื่อช่วยปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนของครู รวมทั้งมีการวัดผลประเมินผลสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาของหลักสูตร นอกจากนี้ยังมีผู้นำเสนอปัญหาบางประการคือ ครูมีภาระงานหลายด้าน หรือสอนหลายวิชา ห้องสมุดขาดเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์โดยเฉพาะ ปัญหาเหล่านี้ได้เสนอแนะให้ใช้วิธีการประชุมเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาดังกล่าว

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยปิยะชัย ต่วยลิมา ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองพล จังหวัดขอนแก่น เขตการศึกษา ๑๐ ใน ๕ ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน ด้านการจัดบริการห้องสมุด ด้านการนิเทศการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล ผลการศึกษาพบว่า พนักงานครู

โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองพล จังหวัดขอนแก่น มีปัญหาการดำเนินงานวิชาการ โรงเรียนโดยรวมและเป็นรายด้านทั้ง ๕ ด้าน การส่งเสริมการใช้แหล่งความรู้ที่หลากหลาย และ เชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตของผู้เรียนมีน้อย งบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพื่อจัดซื้อสื่อและ เทคโนโลยีทางการสอนไม่เพียงพอ โรงเรียนมีวัสดุ ครุภัณฑ์ หนังสือ และสิ่งพิมพ์ต่างๆ ไว้บริการ ไม่เพียงพอ ขาดการส่งเสริมให้ครูยอมรับการนิเทศ จากครูโรงเรียนเดียวกันและขาดการวิเคราะห์ ผลการประเมินผลงานวิชาการเพื่อนำไปใช้ในโรงเรียน

จากผลการวิจัยการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน โรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านอาคารสถานที่และ สิ่งแวดล้อม ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยจรูญ ชันทะ สีมา ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการ ที่ส่งผล ต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่า

๑. การดำเนินการบริหารงานวิชาการ และการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก โดยการดำเนินการบริหารงานวิชาการ มีการดำเนินภายในระดับมาก ด้านหลักสูตรและการนำ หลักสูตรไปใช้ ด้านการเรียนการสอน ด้านห้องสมุด ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวางแผนและ กำหนดวิธีการดำเนินงานทางวิชาการ และด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ ส่วนด้านวัสดุ ประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและการประเมินผลการเรียน มีการ ดำเนินการระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย สิริลักษณ์ แพรพรหม ได้ทำการศึกษาวิจัย การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต ๒ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียน ขนาดเล็กอยู่ในระดับปานกลาง

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยจรูญ แก้วอินแสง ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการให้ สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ ของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูฝ่ายปฏิบัติการสอนมีความคิดเห็น ต่อสภาพการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนประถมศึกษายู่ในระดับมาก เมื่อแยก ระหว่างผู้บริหารและครูพบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก ส่วนครูฝ่ายปฏิบัติการสอนมีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติการบริหาร งานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับการเตรียมการและการดำเนินการเพื่อการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ โดยศึกษาทั้งระบบผู้บริหารให้ความสนใจ

ในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน มีการอบรมบุคลากรในโรงเรียน และจัดสภาพแวดล้อมและองค์ประกอบอื่นๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในโรงเรียน ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีการวางแผนร่วมกันพานักเรียนออกทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้จริง แต่การปฏิบัติยังทำได้น้อยครั้งเพราะขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ

การจัดทำวิจัยในชั้นเรียนมีผลงานออกมาบ้าง แต่มีจำนวนน้อย เพราะขาดการนิเทศติดตามอย่างจริงจัง ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และผู้ปกครองพบว่า ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในกิจกรรมของโรงเรียนเป็นอย่างดีในโรงเรียนทุกขนาด แต่การเข้ามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมีความร่วมมือเป็นส่วนน้อย โดยทางโรงเรียนมีกิจกรรมให้เข้ามีส่วนร่วมน้อย ด้านการประกันคุณภาพทุกโรงเรียนมีการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน และผู้บริหารโรงเรียนพร้อมที่จะรับการประเมินผลจากองค์กรภายนอก

ผลการวิจัยในด้านปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรีผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมของปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้ง ๕ ด้าน มีปัญหาในด้านความรู้ความเข้าใจของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา งบประมาณในการส่งเสริมสนับสนุน การขาดบุคลากรครู ทำให้ครูต้องรับภาระงานมาก ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมมีการดำเนินการไปตามสภาพของงบประมาณที่มีน้อยงบประมาณที่จะสร้างอาคารใหม่ไม่มีจึงต้องซ่อมแซมอาคารที่มีอยู่ต่อไป ด้านการวัดผลและประเมินผลครูยังขาดความรู้ในการวัดผล การวัดผลจึงไม่หลากหลาย และไม่ปฏิบัติตามสภาพความเป็นจริง ผลที่ได้จึงไม่สามารถนำมาพัฒนาการสอนอย่างมีประสิทธิภาพได้

แนวทางการพัฒนา คือ ควรส่งเสริมให้มีความรู้ในด้าน การวัดผลและประเมินผลและควรกำหนดแนวทางในการวัดและประเมินผล ระหว่างภาคเรียน ปลายภาคเรียนและตลอดภาคเรียนได้อย่างเหมาะสม ด้านงานนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางแนวทางการพัฒนา คือ ควรจัดทำแบบบันทึกการนิเทศการสอนได้อย่างชัดเจน และควรมีการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาอย่างหลากหลายวิธี ครูผู้สอนให้ความร่วมมือและยอมรับผลการนิเทศภายในสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สมนึก มุขิตา** ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑ ทั้ง ๖ ด้านพบว่า ด้านผู้บริหาร ปัจจัยที่ส่งเสริมคือมีความทุ่มเทและเสียสละ มีวิสัยทัศน์ และความรับผิดชอบในการทำงาน ในส่วนที่เป็นอุปสรรคด้านคุณธรรมจริยธรรมการส่งเสริมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง มีวินัยในการใช้เงิน ด้านครูผู้สอนปัจจัยส่งเสริมความเอาใจใส่ผู้เรียนทุกคน ความประพฤติและบุคลิกภาพ ทัศนคติต่อวิชาชีพครู ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ความสามารถในการ

พัฒนาหลักสูตรการจัดทำแผนการเรียนรู้ความรับผิดชอบการอุทิศตนในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างจริงจัง ในส่วนด้านหลักสูตร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และด้านชุมชน สรุปคือมีการร่วมมือกันวางแผนอย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนอย่างแท้จริงสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สมพร วงษ์ศรีแก้ว** ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็กโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านโพหนองสังข์ ตำบลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต ๒ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนบ้านโพหนอง ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กก่อนการปรับปรุงพัฒนามีปัญหาในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด หลังจากการปรับปรุงพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการปฏิบัติจริงแล้ว มีผลให้ได้กระบวนการปฏิบัติงานที่ทำให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพมากขึ้น คือ กระบวนการสำรวจสภาพปัญหาและกระบวนการหากลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา โดยยึดหลักความพอประมาณของเศรษฐกิจพอเพียง กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการสังเกต ตรวจสอบ และการประเมินผล การใช้กระบวนการพัฒนาดังกล่าว ทำให้การปฏิบัติงานการปรับปรุงพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย **ทับทิม ปาเงิน** ได้ทำการศึกษาวิจัย แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ทั้ง ๕ งานพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ อยู่ในระดับปานกลางแนวทางการพัฒนา คือ ควรมีการจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ด้านการเรียนการสอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางแนวทางการพัฒนา คือ ควรแนะนำให้ครูได้แก้ปัญหาการเรียนแก่นักเรียน โดยวิธีการสอนซ่อมเสริมให้ผู้เรียนและจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ด้านวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลางแนวทางการพัฒนา คือ ควรจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมทันต่อความต้องการและควรกระตุ้นให้ครูได้ผลิตและจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยเพื่อประกอบการเรียนการสอน

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะที่ควรปรับปรุงจากผลการวิจัยและจากข้อคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม พอสรุปเป็นประเด็น ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ด้านงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ มีการส่งเสริมพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ สนับสนุนให้ครูผู้สอนได้ผลิตสื่อขึ้นใช้เอง และควรมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง มีการ

วิเคราะห์ปัญหาการใช้หลักสูตรและหาวิธีการแก้ไขปัญหาลักษณะต่อเนื่อง ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และส่งเสริมให้ครูพัฒนาเนื้อหาสาระของหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและความต้องการของนักเรียน เป็นไปด้วยดี ส่วนในเรื่องประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องยังคงต้องปรับปรุง ทางโรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูทุกคน ได้สอดแทรกการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมแก่นักเรียน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติและสนองความต้องการของผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียน รู้จักศึกษาหาความรู้ แสวงหาคำตอบและ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม รวมทั้งได้ทำการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้เป็นไปตามแผนการสอนที่กำหนดไว้เป็นสิ่งที่ทางโรงเรียนได้ดำเนินการค่อนข้างมีประสิทธิภาพ ยิ่งถ้าได้มีการส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนก็จะส่งผลดีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี

๒. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ได้มีการส่งเสริม การวางแผนจัดหาวัสดุและสื่อการเรียนการสอนเพื่อเอื้ออำนวยความสะดวก จัดซื้อ จัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนที่ทันสมัย จัดบริการด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ประกอบการเรียนการสอนให้เพียงพอกับความต้องการของครู ส่วนการจัดระบบการผลิต บำรุงรักษาและบริการสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน และการประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ยังต้องปรับปรุง

๓. ด้านงานนิเทศภายใน มีการส่งเสริมการจัดทำแฟ้มข้อมูลเพื่อรวบรวมผลการดำเนินงานและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายใน โรงเรียน วางแผนการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียน ประเมินผลการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งได้ส่งเสริมพัฒนาคณะครูให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องงานนิเทศภายใน โรงเรียน ส่วนการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนตามแผนและ โครงการที่กำหนด ยังไม่ค่อยเด่นชัดเท่าที่ควรมีการส่งเสริมให้ครูเข้าประชุมอบรมทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ วางแผนการประชุมอบรมทางวิชาการให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียน ประเมินผลการประชุมอบรมทางวิชาการและนำผลที่ได้มาปรับปรุง การดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน และที่สำคัญควรศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับงานวิชาการของโรงเรียนเป็นประจำเพื่อปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าเดิม

๔. ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ควรได้รับการสนับสนุนในด้านงบประมาณจากการประเมินสภาพความต้องการของโรงเรียนเพื่อการจัดการเรียนการสอนที่มี

ประสิทธิภาพการส่งเสริมนักเรียนให้มีนิสัยรักการอ่านสามารถใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าตามความสนใจ จัดให้มีแผนงาน/โครงการ ในการดำเนินงานห้องสมุดของโรงเรียนให้ได้มาตรฐานการให้บริการห้องสมุดไว้อย่างชัดเจน จัดให้มีคณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่เหมาะสม จัดหาวัสดุครุภัณฑ์สำหรับห้องสมุดให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน รวมทั้งมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการใช้ห้องสมุดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่วนการประเมินผลการดำเนินงานห้องสมุดและนำผลการประเมินมาพัฒนางานอยู่เสมอก็ควรดำเนินการเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง

๕. ด้านงานการวัดผลประเมินผล มีการส่งเสริมให้ครูใช้เครื่องมือและวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพที่แท้จริงของนักเรียน และยังสามารถวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของนักเรียนด้านต่างๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลวางแผนในการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน และควรจัดหาและบริการวัสดุอุปกรณ์ เพื่อใช้ในการจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลผู้เรียนอย่างเพียงพอ

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรมีการศึกษาคานิเทศการบริหารงานวิชาการระหว่างโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดกาญจนบุรี

๒. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการระหว่างโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดกาญจนบุรี

๓. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดกาญจนบุรี

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources)

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, ๒๕๓๕.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources)

(๑) หนังสือ :

กนกนันท์ วรรณภาส. ๒๕ ข้อที่ไม่ควรผิดพลาดของครูยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร : เอกเปอร์เนท,
๒๕๔๐.

กมล ภูประเสริฐ. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัท ทิปส์พับบลิชซิง จำกัด,
๒๕๔๔.

กรมวิชาการ. คู่มือการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรง
พิมพ์การศาสนา, ๒๕๓๖.

_____ .เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ คู่มือพัฒนาสื่อการ
เรียนรู้. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๔ ก.

_____ .แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,
๒๕๔๕ ก.

_____ .หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, ๒๕๔๕ ข.

_____ .คู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
คุรุสภา, ๒๕๒๑.

กระทรวงการคลัง. ประกาศเรื่อง สำนักงานในพื้นที่พิเศษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๗.
๑ ตุลาคม ๒๕๔๖.

กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด,
๒๕๕๒.

- _____ คู่มือบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงฯ, ๒๕๔๖.
- _____ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พศ.๒๕๔๕. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.), ๒๕๔๖.
- _____ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงฯ, ๒๕๔๒.
- กิดานันท์ มลิทอง. เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย. กรุงเทพมหานคร: เอดิชั่นเพรสโปรดักส์, ๒๕๔๐.
- กิติมา ปรีดีดิถ. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : อักษราพิพัฒน์, ๒๕๓๒.
- กุลชลิ คำชาย. ครุยุคใหม่ คิดใหม่ ทำใหม่ : บัญญัติ ๑๐ ประการ. กรุงเทพมหานคร : เอกเปอร์เนท, ๒๕๔๐.
- เกษม วัฒนชัย. การพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : อรุณการพิมพ์, ๒๕๔๖.
- ฉันท ชาติทอง. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑. กรุงเทพมหานคร : เพชรเกษมการพิมพ์, ๒๕๕๒.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. ทฤษฎีและแนวปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : นึกพอยท์, ๒๕๔๕.
- ฉัตรชัย อรุณนันท์ . หลักการบริหารการศึกษา. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๒๕.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. ระบบสื่อการสอน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐.
- ชาญชัย อาจนิสมาจาร. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, ๒๕๓๘.
- ชารี มณีศรี. การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : โสภณ, ๒๕๔๒.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. การบริหารและการนิเทศภายในโรงเรียน. สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, ๒๕๓๖.
- _____ การบริหารวิชาการ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, ๒๕๔๖.
- คุณหญิง พงศ์ศาสตร์. การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา การบริหารหลักสูตรและการนำไปใช้. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๓๕.

นิพนธ์ กินาวงศ์. หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ, ๒๕๓๓

นิพนธ์ ไทยพานิช. การนิเทศแบบคลินิก. กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองสาส์น, ๒๕๒๕.

บันลือ พฤษะวัน. การนิเทศภายในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๖.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๕๒.

ประสิทธิ์ บัวเยี่ยม. การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร. การศึกษาหลักสูตร พัฒนาการบริหารศาสนบัณฑิต พัฒนาสังคม พ.ศ.๒๕๔๐.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริม กรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๓.

_____ .การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๖.

_____ .การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพมหานคร, ๒๕๓๒.

_____ .การนิเทศการสอน. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ดี, ๒๕๓๖.

_____ .การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: สหมิตรออฟเซต, ๒๕๓๕.

ฝ่ายวิชาการ สำนักพิมพ์เดอะบุคส์. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕. กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองสาส์น การพิมพ์, ๒๕๔๕.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). พุทธวิธีการบริหาร. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). ฐานที่มั่นคงของชีวิตและสังคม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักพระพุทธรศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๕๐.

ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๕.

ไพโรจน์ มงคลสินธุ์. ประสิทธิภาพของการสอน. กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์, ๒๕๔๑.

ภารดี อนันต์นารี. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มนตรี จำกัด, ๒๕๕๒.

ยง วัชชวัลลภ. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ชัยศิริ, ๒๕๒๔.

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ ๒ สงขลา : บริษัท นำศิลป์โฆษณา จำกัด, ๒๕๓๔.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๕๐.

วรศุดา บุญยไวโรจน์. การวัดผลประเมินผลในหลักและแนวปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, ๒๕๒๖.

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : อาร์ตกราฟฟิค, ๒๕๓๘.

_____ . หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : พรสิ่ว, ๒๕๒๖.

วสิน กาญจนวณิชย์กุล. การวัดผลและการประเมินผลการศึกษา. คณะครุศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

วัลลภ กันทรัพย์. ข้อคิดเบื้องต้นในการสอนและการสอนที่เน้นกระบวนการ. กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๓๔.

วาสนา ชาวหา. สื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร : โอเดียสโตร์, ๒๕๓๓.

วิจิตร วรุตยงกูร. การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สามเจริญพานิช, ๒๕๔๓.

สังัด อุทรานันท์. การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : มิตรสยาม, ๒๕๓๐.

_____ . การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม). กรุงเทพมหานคร : วงเดือนการพิมพ์, ๒๕๓๐.

สิน พันธุ์พินิจ. เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์. (กรุงเทพมหานคร : บริษัททุนพิบลิชซิ่ง จำกัด, ๒๕๔๗)

สนอง เครื่องมากและวิสิฐ วงศ์จิตราทร. คู่มือสอบ ผอ.ปจ., ผช.ผอ.ปจ., หน.ปอ./ก., ผช.หน.ปอ./ก. อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่. นครสวรรค์ : วิสุทธิ์, ๒๕๓๓.

สวัสดิ์ สายประสิทธิ์, มงคล สำอาง และสมบูรณ์ วัฒนารพงศ์. คู่มือสอบและปฏิบัติราชการ ตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอ/กิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดและผู้ช่วยฯทุกตำแหน่ง. กรุงเทพมหานคร : มิตรสัมพันธ์กราฟฟิคอาร์ต, ๒๕๓๕.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร : สามเจริญพานิช, ๒๕๔๑.

_____ . คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : กองพัฒนาบุคลากร กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๒๖.

- คู่มือปฏิบัติงานตามระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ.๒๕๓๔. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ลาดพร้าว, ๒๕๓๖.
- การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ลาดพร้าว, ๒๕๔๑.
- คู่มือการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๓๔.
- ชุดฝึกอบรมศึกษานิเทศก์ สปจ. สปอ. /ก การนำหลักสูตรไปใช้, ๒๕๓๔.
- สำนักงาน. คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : กองพัฒนาบุคลากร กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๓๖
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. เอกสารประกอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ แนวทางการจัดการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๒.
- สำนักนายกรัฐมนตรื. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒). กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, ๒๕๔๕.
- สุนทร โคตรบรรเทา. หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ปัญญาชน, ๒๕๕๑.
- หวน พันธุ์พันธ์. การบริหารโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๘.
- อนันต์ เกตุวงศ์. การบริหารการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ ม.ธรรมศาสตร์, ๒๕๒๓.
- อัมพร ปิ่นศรี. วิชาบรรณารักษศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๑๒.
- อาคม จันทสุนทร. ชุดฝึกอบรมหลักสูตรเสริมสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา เรื่อง การวางแผนและการบริหารงานโรงเรียน. อุบลราชธานี : สำนักงานคณะกรรมการคุรุสภาจังหวัดอุบลราชธานี, ๒๕๓๗.
- อานาจ จันทร์แป้น. การพัฒนาหลักสูตรทฤษฎีสู่การปฏิบัติระดับโรงเรียน. เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๒.
- อัมภา บุญช่วย. การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์, ๒๕๓๗.
- อุทัย บุญประเสริฐ. การศึกษาและแนวทางการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๔๐.

เอกชัย กี่สุขพันธ์. **หลักการบริหารทั่วไป**. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๕.

(๒) **วิทยานิพนธ์ :**

ไกร ไทยกล้า. “การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดแพร่”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต**. ภาควิชาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๔.

จรัญ ชันทะสีมา. “การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน”. **วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์, ๒๕๔๔.

จริน แก้วอินแสง. “การบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ ของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอเมือง จังหวัดน่าน”. **วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์, ๒๕๔๕.

ชลอ มงคลการุณย์. “ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต**. ภาควิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๐.

ทับทิม ปาเงิน. “แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย”. **การศึกษาอิสระสาขาวิชาการบริหารการศึกษา**, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, ๒๕๕๒.

ทิพย์ร นันทพันธ์. “การบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๔๒ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์, ๒๕๔๕.

บุญส่ง พุทธิรักษ์พงศ์. “การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่”. **วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต** ภาควิชาการบริหารการศึกษา. (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๕).

ประกอบ กุฎโพธิ์. “การศึกษาสภาพและปัญหาของการบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา”. **วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหา**

- บัณฑิต.** ภาควิชาการบริหารการศึกษา.คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา, ๒๕๔๕.
- ปิยะชัย ต่วยสีมา. “ปัญหาการดำเนินงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองพลเขตการศึกษา ๑๐”. **วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต.** วิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๓.
- ภัทรพร ชัดสี. “สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต๒”. **สารนิพนธ์ กศ.ม สาขาการบริหารการศึกษา.** มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๒.
- ยินดี เงินสะอาด. “การศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาลในจังหวัดตรัง”. **วิทยานิพนธ์ กศ.ม.** สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, ๒๕๓๑.
- เลิศณรงค์ พูนเกิดมะเวียง. “การศึกษาระบวนการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา”. **วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา, ๒๕๔๖.**
- วัฒนา มโนจิตร์. “การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่”. **วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต.** มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๐.
- วัฒนา สุวรรณไตรย์. “ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร”. **วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.** ภาควิชาประถมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๔.
- วิไลกิน เสาวกุล. “ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองเมืองพลจังหวัดขอนแก่น”. **วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต.** มหาวิทยาลัยสารคาม, ๒๕๔๒.
- วิสิทธิ์ ปิดกันภัย. “ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองระยอง”. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.** สาขาวิชาบริหารการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๖.
- สนิท เจ้าสุทธิ. “ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด”. **วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.** สาขาวิชาการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๒๗.

สมคิด จูทอง. “ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา ๖”. **วิทยานิพนธ์บัณฑิตวิทยาลัยสาขาการบริหารการศึกษา**. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๘.

สมนึก มุขิตา. “ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต.สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, ๒๕๕๐.**

สมภาพ วังศรีแก้ว. “การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านโพนทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต ๒”. **ปริญญาโท ค.ม.สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๑.**

สิริลักษณ์ แพรพรม. “การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต ๒”. **ภาคนิพนธ์ ค.ม. สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, ๒๕๕๐.**

แสน รุ่งเรือง. “การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีศึกษาอำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์, ๒๕๔๔.**

อัมพร ฟุ้งเฟื่อง. “การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองเชียงราย”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๑.**

๒. ภาษาอังกฤษ

Brown. Royal T. “Changing Roles and Responsibilities of the Elementary School Principals”.

Dissertation Abstracts International. 5 (4) : October. 1974.

Goldhammer. Robert and Others. Clinical Supervision: Special Methods for the Supervision of Teacher. 2nd ed. New York: Holt Rinehart and Winston, p. 1980.

Gulick, Luther and Lyndall Urwick., **Paper on Science of Administration**, (New York : Institute of Public Administration Columbia University, 1937), p 25.

McCathe. Water M. “The Role of the Secondary School Principals in New Jersey”.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ภาคผนวก ข.

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ภาคผนวก ค.

หนังสือออกในการดำเนินการวิจัย

ภาคผนวก ข.

แบบสอบถามเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น(IOC)จากผู้เชี่ยวชาญ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ประกอบหลักสูตรระดับพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
เรื่อง การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

คำชี้แจง

๑. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวิเคราะห์และวิจัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๕๔ ทั้งนี้ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลของท่านเป็นความลับเพื่อการศึกษาโดยเฉพาะ จึงขอให้ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง

๒. ลักษณะของแบบสอบถามเพื่อการวิจัยฉบับนี้ แบ่งเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ การดำเนินงานด้านการเรียนการสอน ทั้ง ๕ ด้าน

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ปัญหา-อุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ ด้านการเรียนการสอน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ทั้ง ๕ ด้าน

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งที่จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

จึงขอเจริญพรขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

พระสรราชัย ชยชมโม

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความตามสภาพความเป็นจริงของท่าน

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สำหรับผู้วิจัย

๑. เพศ

๑. ชาย ๒. หญิง

๒. อายุ

๑. อายุ น้อยกว่า ๓๑ ปี ๒. อายุ ๓๑ – ๔๐ ปี

๓. อายุ ๔๑ – ๕๐ ปี ๔. อายุ ๕๑ ปี ขึ้นไป

๓. ระดับการศึกษา

๑. ปริญญาตรี ๒. ปริญญาโท

๓. ปริญญาเอก ๔. อื่น ๆ.....

๔. ตำแหน่งหน้าที่ปฏิบัติงาน

๑. ผู้บริหารสถานศึกษา ๒. ครูผู้สอน

๕. ประสบการณ์การทำงาน

๑. ประสบการณ์น้อยกว่า ๕ ปี ๒. ประสบการณ์ ๕-๑๐ ปี

๓. ประสบการณ์ ๑๑-๑๕ ปี ๔. ประสบการณ์ ๑๖ ปี ขึ้นไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือเพียงช่องเดียว ตามระดับปฏิบัติของท่าน
ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

ตอนที่ ๒ การดำเนินงานด้านการเรียนการสอน ทั้ง ๕ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
๒. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน
๓. ด้านนิเทศการศึกษา
๔. ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม
๕. ด้านการวัดผลและประเมินผล

ข้อ	งาน/กิจกรรม	ความสอดคล้อง			ค่า IOC
		สอดคล้อง (+๑)	ไม่ แน่ใจ (๐)	ไม่สอดคล้อง (-๑)	
	๑. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา				
๑	โรงเรียนได้จัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตร สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่ พึงประสงค์				
๒	โรงเรียนนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดการ เรียนการสอนอย่างเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน				
๓	ผู้บริหาร บุคลากรและครู มีความรู้ด้านหลักสูตร อย่างชัดเจน				
๔	โรงเรียนได้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมิน สถานภาพในสถาน ศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย ในการพัฒนาหลักสูตร				
๕	โรงเรียนได้นิเทศติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย				
๖	โรงเรียนได้ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร การศึกษาตามแผนปฏิบัติการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ				
๗	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนเจ้าหน้าที่ และ นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร				

ข้อ	งาน/กิจกรรม	ความสอดคล้อง			ค่า IOC
		สอดคล้อง (+๑)	ไม่ แน่ใจ (๐)	ไม่สอดคล้อง (-๑)	
	๒. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน				
๘	ครูประดิษฐ์สื่อการเรียนการสอนใช้เอง				
๙	ครูเลือกสื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับ เทคนิค และวิธีการสอน				
๑๐	ครูเลือกสื่อเหมาะสมกับวัย และความสนใจของ ผู้เรียน				
๑๑	ครูใช้สื่อการเรียนการสอนตามธรรมชาติที่มีอยู่				
๑๒	โรงเรียนสนับสนุนให้ครูเห็นความสำคัญและ ประโยชน์ของการใช้สื่อการเรียนการสอน				
๑๓	ครูใช้สื่อประเภทอุปกรณ์ เช่น เครื่องฉาย เครื่อง เสียง				
๑๔	โรงเรียนให้การสนับสนุนด้านสื่อนวัตกรรมและ เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนการสอน				
๑๕	ครูใช้สื่อประเภทประสบการณ์จริง				
๑๖	โรงเรียนติดตามประเมินผลในการใช้สื่อ ประกอบการเรียนการสอน				

ข้อ	งาน/กิจกรรม	ความสอดคล้อง			ค่า IOC
		สอดคล้อง (+๑)	ไม่ แน่ใจ (๐)	ไม่สอดคล้อง (-๑)	
	๓. ด้านนิเทศการศึกษา				
๑๗	โรงเรียนมีการวางแผนการนิเทศภายใน สถานศึกษา				
๑๘	โรงเรียนมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศการ เรียนการสอนมาบรรยายในโรงเรียน				
๑๙	โรงเรียนส่งเสริมให้ครูผู้สอนเข้าร่วมฟังการ นิเทศจากหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ				
๒๐	โรงเรียนมีการนิเทศการเรียนการสอนภายใน โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง				
๒๑	โรงเรียนมีการจัดนิเทศการเรียนการสอนระหว่าง ครูและนักเรียน				
๒๒	ส่งเสริมให้ครูผู้สอน และนักเรียน ได้เข้าฟังการ บรรยายอภิปราย หรือชมการสาธิต เพื่อเพิ่ม ความรู้ ที่หน่วยงานอื่น ๆ จัดขึ้น				
๒๓	โรงเรียนมีบุคลากรผู้ชำนาญด้านการนิเทศ การศึกษาเพียงพอ				
๒๔	ส่งเสริมให้ครูผู้สอน แลกเปลี่ยนเข้าไปสังเกต การเรียนการสอนในชั้นเรียนซึ่งกันและกัน				
๒๕	โรงเรียนมีการวัดผลและประเมินผลกระบวนการ นิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน				

ข้อ	งาน/กิจกรรม	ความสอดคล้อง			ค่า IOC
		สอดคล้อง (+๑)	ไม่ แน่ใจ (๐)	ไม่สอดคล้อง (-๑)	
	๔. ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม				
๒๖	ครูจัดสถานที่ให้เหมาะกับกิจกรรมการเรียนการสอน				
๒๗	ครูจัดสถานที่ให้เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นสำคัญ				
๒๘	ครูจัดสภาพแวดล้อม และองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง				
๒๙	ครูสร้างบรรยากาศ ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน				
๓๐	ครูให้นักเรียนมีส่วนร่วมต่อการเลือก และจัดสถานที่เรียน				
๓๑	ครูเปลี่ยนห้องเรียนตามความเหมาะสม ในแต่ละวิชา				
๓๒	อาคารสถานที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน				
๓๓	ใช้สถานที่นอกโรงเรียนในการเรียนรู้ เช่น ชุมชน วัด ภูมิปัญญาท้องถิ่น				
๓๔	โรงเรียนมีอาคารสถานที่ที่มีแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอ เช่น ห้องสมุด ห้องโสตศึกษา เป็นต้น				
๓๕	โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษามีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน				

ข้อ	งาน/กิจกรรม	ความสอดคล้อง			ค่า IOC
		สอดคล้อง (+๑)	ไม่ แน่ใจ (๐)	ไม่สอดคล้อง (-๑)	
	๕. ด้านการวัดผลและประเมินผล				
๓๖	ครูวัดผลโดยเน้นความเข้าใจ และการนำไปใช้				
๓๗	ครูวัดผล และประเมินผลด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และ ทักษะพิสัย				
๓๘	ครูใช้วิธีการประเมินผลอย่างหลากหลายวิธี				
๓๙	ครูประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง				
๔๐	ครูนำผลการวัดและประเมินผลมาปรับปรุงการเรียน การสอนอย่างต่อเนื่อง				

ผลการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ
เรื่อง การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

ข้อที่	งาน / กิจกรรม	ผู้เชี่ยวชาญ/คนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๑. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา									
๑	โรงเรียนได้จัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๐.๘	ใช้ได้
๒	โรงเรียนนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๓	ผู้บริหาร บุคลากรและครู มีความรู้ด้านหลักสูตรอย่างชัดเจน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๔	โรงเรียนได้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพในสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจ เป้าหมาย ในการพัฒนาหลักสูตร	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๕	โรงเรียนได้นิเทศติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาและปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๖	โรงเรียนได้ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาตามแผนปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๗	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนเจ้าหน้าที่ และนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้

๒.ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน									
๘	ครูประดิษฐ์สื่อการเรียนการสอนใช้เอง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๙	ครูเลือกสื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับเทคนิค และวิธีการสอน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๑๐	ครูเลือกสื่อเหมาะสมกับวัย และความใส่ใจของผู้เรียน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๑๑	ครูใช้สื่อการเรียนการสอนตามธรรมชาติที่มีอยู่	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๑๒	โรงเรียนสนับสนุนให้ครูเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการใช้สื่อการเรียนการสอน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๑๓	ครูใช้สื่อประเภทอุปกรณ์ เช่น เครื่องฉาย เครื่องเสียง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๑๔	โรงเรียนให้การสนับสนุนด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนการสอน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๑๕	ครูใช้สื่อประเภทประสบการณ์จริง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๑๖	โรงเรียนติดตามประเมินผลในการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๓.ด้านการนิเทศการศึกษา									
๑๗	โรงเรียนมีการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๑๘	โรงเรียนมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศการเรียนการสอนมาบรรยายในโรงเรียน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๑๙	โรงเรียนส่งเสริมให้ครูผู้สอนเข้าร่วมฟังการนิเทศจากหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๒๐	โรงเรียนมีการนิเทศการเรียนการสอนภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้

๒๑	โรงเรียนมีการจัดนิเทศการเรียนการสอนระหว่างครูและนักเรียน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๒๒	ส่งเสริมให้ครูผู้สอน และนักเรียน ได้เข้าฟังการบรรยายอภิปราย หรือชมการสาธิต เพื่อเพิ่มความรู้ ที่หน่วยงานอื่น ๆ จัดขึ้น	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๒๓	โรงเรียนมีบุคลากรผู้ชำนาญด้านการศึกษาพิเศษ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๒๔	ส่งเสริมให้ครูผู้สอน แลกเปลี่ยนเข้าไปสังเกตการเรียนการสอนในชั้นเรียนซึ่งกันและกัน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๒๕	โรงเรียนมีการวัดผลและประเมินผลกระบวนการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๔. ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม									
๒๖	ครูจัดสถานที่ให้เหมาะกับกิจกรรมการเรียนการสอน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๒๗	ครูจัดสถานที่ให้เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นสำคัญ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๒๘	ครูจัดสภาพแวดล้อม และองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๒๙	ครูสร้างบรรยากาศ ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๓๐	ครูให้นักเรียนมีส่วนร่วมต่อการเลือก และจัดสถานที่เรียน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๓๑	ครูเปลี่ยนห้องเรียนตามความเหมาะสม ในแต่ละวิชา	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๓๒	อาคารสถานที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๓๓	ใช้สถานที่นอกโรงเรียนในการเรียนรู้ เช่น ชุมชน วัด ภูมิปัญญาท้องถิ่น	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๓๔	โรงเรียนมีอาคารสถานที่มีแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอ เช่น ห้องสมุด ห้องโสตศึกษา เป็นต้น	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้

๓๕	โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษามีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
	๕ด้านการวัดผลและประเมินผล								
๓๖	ครูวัดผลโดยเน้นความเข้าใจ และการนำไปใช้	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๓๗	ครูวัดผล และประเมินผลด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๓๘	ครูใช้วิธีการประเมินผลอย่างหลากหลายวิธี	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๓๙	ครูประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๔๐	ครูนำผลการวัดและประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	ใช้ได้

ภาคผนวก ก.

๑. แบบสอบถาม (Questionnaire)

๒. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

คำชี้แจง

๑. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวิเคราะห์และวิจัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๕๔ ทั้งนี้ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลของท่านเป็นความลับเพื่อการศึกษาโดยเฉพาะ จึงขอให้ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง

๒. ลักษณะของแบบสอบถามเพื่อการวิจัยฉบับนี้ แบ่งเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ การดำเนินงานด้านการเรียนการสอน ทั้ง ๕ ด้าน

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ปัญหา-อุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ ด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอ ไทรโยค จังหวัด กาญจนบุรี ทั้ง ๕ ด้าน

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งที่จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
จึงขอเจริญพรขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

พระสรราชย์ ชยธมโม

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความตามสภาพความเป็นจริงของท่าน

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สำหรับผู้วิจัย

๑. เพศ

๑. ชาย

๒. หญิง

๒. อายุ

๑. อายุ น้อยกว่า ๓๑ ปี

๒. อายุ ๓๑ - ๔๐ ปี

๓. อายุ ๔๑ - ๕๐ ปี

๔. อายุ ๕๑ ปี ขึ้นไป

๓. ระดับการศึกษา

๑. ปริญญาตรี

๒. ปริญญาโท

๓. ปริญญาเอก

๔. ตำแหน่งหน้าที่ปฏิบัติงาน

๑. ผู้บริหารสถานศึกษา

๒. ครูผู้สอน

๕. ประสบการณ์การทำงาน

๑. ประสบการณ์น้อยกว่า ๕ ปี

๒. ประสบการณ์ ๕-๑๐ ปี

๓. ประสบการณ์ ๑๑-๑๕ ปี

๔. ประสบการณ์ ๑๖ ปี ขึ้นไป

ตอนที่ ๒ การดำเนินงานด้านการเรียนการสอน ทั้ง ๕ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

๒. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

๓. ด้านนิเทศการศึกษา

๔. ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

๕. ด้านการวัดผลและประเมินผล

คำชี้แจง : โปรดตอบคำถามตามสภาพความเป็นจริง โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง
ทางขวามือ ซึ่งกำหนดหมายเลขไว้ดังนี้

- ๕ หมายถึง ท่านได้ปฏิบัติตามมากที่สุด
๔ หมายถึง ท่านได้ปฏิบัติตามมาก
๓ หมายถึง ท่านได้ปฏิบัติตามปานกลาง
๒ หมายถึง ท่านได้ปฏิบัติตามน้อย
๑ หมายถึง ท่านได้ปฏิบัติตามน้อยที่สุด

ข้อ	งาน / กิจกรรม	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		๕	๔	๓	๒	๑	
	๑. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา						
๑	โรงเรียนได้จัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และ สาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์						
๒	โรงเรียนนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดการ เรียนการสอนอย่างเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน						
๓	ผู้บริหาร บุคลากรและครู มีความรู้ด้านหลักสูตร อย่างชัดเจน						
๔	โรงเรียนได้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมิน สถานภาพในสถาน ศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย ในการพัฒนาหลักสูตร						
๕	โรงเรียนได้นิเทศติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย						
๖	โรงเรียนได้ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษา ตามแผนปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ						
๗	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนเจ้าหน้าที่ และ นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร						

ข้อ	งาน/กิจกรรม	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		๕	๔	๓	๒	๑	
	๒. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน						
๘	ครูประดิษฐ์สื่อการเรียนการสอนใช้เอง						
๙	ครูเลือกสื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับเทคนิค และวิธีการสอน						
๑๐	ครูเลือกสื่อเหมาะสมกับวัย และความใฝ่ใจของผู้เรียน						
๑๑	ครูใช้สื่อการเรียนการสอนตามธรรมชาติที่มีอยู่						
๑๒	โรงเรียนสนับสนุนให้ครูเห็นความสำคัญและ ประโยชน์ของการใช้สื่อการเรียนการสอน						
๑๓	ครูใช้สื่อประเภทอุปกรณ์ เช่น เครื่องฉาย เครื่องเสียง						
๑๔	โรงเรียนให้การสนับสนุนด้านสื่อนวัตกรรมและ เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนการสอน						
๑๕	ครูใช้สื่อประเภทประสบการณ์จริง						
๑๖	โรงเรียนติดตามประเมินผลในการใช้สื่อประกอบการ เรียนการสอน						
	๓. ด้านนิเทศการศึกษา						
๑๗	โรงเรียนมีการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา						
๑๘	โรงเรียนมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศการเรียน การสอนมาบรรยายในโรงเรียน						
๑๙	โรงเรียนส่งเสริมให้ครูผู้สอนเข้าร่วมฟังการนิเทศจาก หน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ						
๒๐	โรงเรียนมีการนิเทศการเรียนการสอนภายในโรงเรียน อย่างต่อเนื่อง						

ข้อ	งาน/กิจกรรม	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		๑	๒	๓	๔	๕	
	๓. ด้านการนิเทศการศึกษา						
๒๑	โรงเรียนมีการจัดนิเทศการเรียนการสอนระหว่างครูและนักเรียน						
๒๒	ส่งเสริมให้ครูผู้สอน และนักเรียน ได้เข้าฟังการบรรยายอภิปราย หรือชมการสาธิต เพื่อเพิ่มความรู้ที่หน่วยงานอื่น ๆ จัดขึ้น						
๒๓	โรงเรียนมีบุคลากรผู้ชำนาญด้านนิเทศการศึกษาเพียงพอ						
๒๔	ส่งเสริมให้ครูผู้สอน แลกเปลี่ยนเข้าไปสังเกตการเรียนการสอนในชั้นเรียนซึ่งกันและกัน						
๒๕	โรงเรียนมีการวัดผลและประเมินผลกระบวนการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน						
	๔. ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม	๕	๔	๓	๒	๑	ผู้วิจัย
๒๖	ครูจัดสถานที่ให้เหมาะกับกิจกรรมการเรียนการสอน						
๒๗	ครูจัดสถานที่ให้เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นสำคัญ						
๒๘	ครูจัดสภาพแวดล้อม และองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง						
๒๙	ครูสร้างบรรยากาศ ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน						
๓๐	ครูให้นักเรียนมีส่วนร่วมต่อการเลือก และจัดสถานที่เรียน						
๓๑	ครูเปลี่ยนห้องเรียนตามความเหมาะสม ในแต่ละวิชา						

ข้อ	งาน/กิจกรรม	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		๑	๒	๓	๔	๕	
	๔. ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม						
๓๒	อาคารสถานที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน						
๓๓	ใช้สถานที่นอกโรงเรียนในการเรียนรู้ เช่น ชุมชน วัด ภูมิปัญญาท้องถิ่น						
๓๔	โรงเรียนมีอาคารสถานที่มีแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอเช่น ห้องสมุด ห้องโสตศึกษา เป็นต้น						
๓๕	โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษามีความ เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน						
	๕. ด้านการวัดผลและประเมินผล	๕	๔	๓	๒	๑	ผู้วิจัย
๓๖	ครูวัดผลโดยเน้นความเข้าใจ และการนำไปใช้						
๓๗	ครูวัดผล และประเมินผลด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และ ทักษะพิสัย						
๓๘	ครูใช้วิธีการประเมินผลอย่างหลากหลายวิธี						
๓๙	ครูประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง						
๔๐	ครูนำผลการวัดและประเมินผลมาปรับปรุงการเรียน การสอนอย่างต่อเนื่อง						

ตอนที่ ๓แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา-อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาในการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน โรงเรียนประถมศึกษาขนาด เล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

คำชี้แจง : โปรดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการเรียน การสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาด เล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

๑. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ปัญหา-อุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา.....
.....
.....
.....

๒. ด้านการใช้สื่อการสอน

ปัญหา-อุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการใช้สื่อการสอน.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาด้านการใช้สื่อการสอน.....

.....
.....
.....
.....

๓. ด้านนิเทศการศึกษา

ปัญหา-อุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านนิเทศการศึกษา.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาด้านนิเทศการศึกษา.....
.....
.....
.....

๔. ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

ปัญหา-อุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม.....
.....
.....
.....

๕. ด้านการวัดผลและประเมินผล

ปัญหา-อุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการวัดผลและประเมินผล.....
.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาด้านการวัดผลและประเมินผล.....
.....
.....
.....
.....

ผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้เป็นอย่างยิ่ง ที่ได้
กรุณาตอบแบบสอบถามนี้จนเสร็จบริบูรณ์
พระสรรัชช ษยธมฺโม (นิลเจียรนัย)

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนใน

โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอ ไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

ตอนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคลผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

ชื่อ/นามสกุล.....

เพศ

อายุ.....ปี

วุฒิการศึกษา.....

ตำแหน่งหน้าที่ปฏิบัติงาน.....

โรงเรียนที่ปฏิบัติงาน.....

ประสบการณ์การทำงาน.....

วันเวลา.....

สถานที่ในการสัมภาษณ์.....

ตอนที่ ๒ ข้อเสนอแนะปัญหา-อุปสรรคและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอ ไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ทั้ง ๕ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ปัญหาและอุปสรรคด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

๒. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

ปัญหาและอุปสรรคด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

๓. ด้านนิเทศการศึกษา

ปัญหาและอุปสรรคด้านนิเทศการศึกษา

.....

.....

.....

.....
ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาด้านการนิเทศการศึกษา

๔. ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

ปัญหาและอุปสรรคด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

.....
.....
.....
.....
ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

๕. ด้านการวัดผลและประเมินผล

ปัญหาและอุปสรรคด้านการวัดผลและประเมินผล

.....

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาด้านการวัดผลและประเมินผล

.....
.....
.....
.....

ขอเจริญพรและอนุโมทนาผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

ผู้สัมภาษณ์เก็บข้อมูลเพื่องานวิจัย

พระสรราช ชยธมโม (นิลเจียรนัย)

นิสิตคณะครุศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ : พระสรราชย์ หยธมฺโม (นิลเจียรนัย)
- เกิด : เมื่อวันศุกร์ ที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๑๔ ปีถุน
- ภูมิลำเนา : ๘๒๘/๑ ม.๒ ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
- อุปสมบทเมื่อ : ๒๑ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๔๒
- สังกัด : วัดทุ่งก้าง่าง ๒ ม. ๓ ตำบลไทรโยค อำเภอไทรโยค จ.กาญจนบุรี
- การศึกษา : ประถมศึกษา โรงเรียนวัดศรีโสดหาราชบูรพ์ อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
 : มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนท่าม่วงราษฎร์บำรุง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
 : มัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดกาญจนบุรี
 : ระดับ ป.ว.ท. การโรงแรมและการท่องเที่ยว ว.อ.ศ.กาญจนบุรี
 : ปริญญาตรี พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาพระพุทธศาสนา มจร.ห้องเรียนวัดไชยชุม
 พลชนะสงคราม จังหวัดกาญจนบุรี
- หน้าที่การงาน : ครูพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนบ้านทุ่งก้าง่าง สังกัด(มจร.)
- เข้าศึกษา : วันที่ ๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๓
- สำเร็จการศึกษา : มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๕
- ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดทุ่งก้าง่าง ๒ม.๓ ต.ไทรโยค อ.ไทรโยค จ.กาญจนบุรี ๗๑๑๕๐

ภาคผนวก ข

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

๑. พระครูปลัดमारุต วรมงคลโต
คณะบดี คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวาล ศิริวัฒน์
อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร. สมศักดิ์ บุญปู
หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษากิจการคณะสงฆ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔. ดร. นิเวศ วงศ์สุวรรณ
อาจารย์ประจำวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
กรุงเทพมหานคร
๕. ดร. ศุภิพร เสวตพงษ์
อาจารย์ประจำสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน
กรุงเทพมหานคร

บันทึกข้อความ

๑๔๕

ส่วนงาน คณะครุศาสตร์ มจร. วัดศรีสุธาราม บางกอกน้อย กรุงเทพฯ โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๓-๖๕๘๘

ที่ ศธ. ๖๑๐๓.๓/๒๗๑

วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญปู

ด้วย พระสรวงชัย ชยธมฺโม (นิลเจียรนัย) รหัสประจำตัวนิสิต ๕๓๐๑๔๐๒๓๓๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญปู)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์
ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บันทึกข้อความ

๑๔๖

ส่วนงาน คณะครุศาสตร์ มจร. วัดศรีสุदारม บางกอกน้อย กรุงเทพฯ โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๓-๖๕๘๘

ที่ ศธ. ๖๑๐๓.๓/๒๗๑

วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวาล ศิริวัฒน์

ด้วย พระสรรชัย ชยธมฺโม (นิลเจียรนัย) รหัสประจำตัวนิสิต ๕๓๐๑๔๐๒๓๓๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญบุญ)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์
ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บันทึกข้อความ

๑๔๓

ส่วนงาน คณะครุศาสตร์ มจร. วัดศรีสุธาราม บางกอกน้อย กรุงเทพฯ โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๓-๖๕๘๘

ที่ ศธ. ๖๑๐๓.๓/๒๓๑

วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

นมัสการ พระครูปลัดมารุต วรมงคลโล,ผศ.

ด้วย พระสรรชัช ชยธมฺโม (นิลเจียรนัย) รหัสประจำตัวนิสิต ๕๓๐๑๔๐๒๓๓๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในกรณีนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญอุป)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์
ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ที่ ศธ.๖๑๐๓.๓/๐๗๔

คณะกรรมการ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 วัดศรีสุदारาม บางขุนนนท์ กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐
 โทร / Fax ๐๒-๔๓๓-๖๕๘๘, ๐๘-๔๑๐๔-๔๒๓๓

๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเค
 เรียน ดร. ศุภพร เสวตพงษ์

ด้วย พระราชชัย ขยธมฺโม (นิลเจียรนัย) รหัสประจำตัวนิติ ๕๓๐๑๔๐๒๓๓๑
 นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
 มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียน
 ประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
 หลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ
 ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำ
 วิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
 การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความ
 อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญอุป)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์
 ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ที่ ศธ.๖๑๐๓.๓/๐๗๔

คณะกรรมการ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัดศรีสุคาราม บางขุนนนท์ กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

โทร / Fax ๐๒-๔๓๓-๖๕๘๘, ๐๘-๔๑๐๔-๔๒๓๓

๒๕ กันยายน ๒๕๕๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเค

เรียน ดร.นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ

ด้วย พระราชชัย ขยธมฺโม (นิลเจียรนัย) รหัสประจำตัวนิติ ๕๓๐๑๔๐๒๓๓๑
 นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
 มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียน
 ประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
 หลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ
 ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำ
 วิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
 การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความ
 อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญป)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์
 ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ภาคผนวก ค

หนังสือออกในการดำเนินการวิจัย

ที่ ศธ.๖๑๐๓.๓/๒๑๒

คณะครูศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัดศรีสุदारาม บางขุนนนท์ กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

โทร / Fax ๐๒-๔๓๓-๖๕๕๘, ๐๘-๔๑๐๔-๔๒๗๓

๓ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทุ่งก้างยาง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๓๐ ชุด

ด้วย พระธรรมชัย ขยธมฺโม (นิลเจียรนัย) รหัสประจำตัวนิสิต ๕๓๐๑๔๐๒๓๓๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็น ต้องเก็บข้อมูลเพื่อวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญป)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์

ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ที่ ศษ.๖๑๐๓.๓/๒๑๒

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัดศรีสุदारาม บางขุนนนท์ กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

โทร / Fax ๐๒-๔๓๓-๖๕๘๘, ๐๘-๔๑๐๔-๔๒๑๓

๑๑ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน โรงเรียนบ้านท่าตาเสือ

ด้วย พระธรรมชัย ชยธมฺโม (นิลเจียรนัย) รหัสประจำตัวนิสิต ๕๓๐๑๔๐๒๓๓๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็น ต้องเก็บข้อมูลเพื่อวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญป)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์

ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ที่ ศธ.๖๑๐๓.๓/๒๑๒

คณะกรรมการ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 วัดศรีสุคาราม บางขุนนนท์ กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐
 โทร / Fax ๐๒-๔๓๓-๖๕๘๘, ๐๘-๔๑๐๔-๔๒๓๓

๑๑ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อ
 เรียน โรงเรียนบ้านท่ามะเดื่อ

ด้วย พระธรรมชัย ขยธมฺโม (นิลเจียรนัย) รหัสประจำตัวนิสิต ๕๓๐๑๔๐๒๓๓๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญป)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์
 ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ที่ ศธ.๖๑๐๓.๓/๒๑๒

๑๕๔

คณะกรรมการ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วัดศรีสุคาราม บางขุนนนท์ กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐
โทร / Fax ๐๒-๔๓๓-๖๕๘๘, ๐๘-๔๑๐๔-๔๒๓๓

๑๑ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อ
เรียน โรงเรียนบ้านหนองขอน

ด้วย พระธรรมชัย ขยธมฺโม (นิลเจียรนัย) รหัสประจำตัวนิสิต ๕๓๐๑๔๐๒๓๓๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญบุ)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์
ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ที่ ศธ.๖๑๐๓.๓/๒๑๒

๑๕๕

คณะกรรมการ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วัดศรีสุคาราม บางขุนนนท์ กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐
โทร / Fax ๐๒-๔๓๓-๖๕๘๘, ๐๘-๔๑๐๔-๔๒๓๓

๑๑ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อ
เรียน โรงเรียนบ้านหินดาด

ด้วย พระธรรมชัย ขยธมฺโม (นิลเจียรนัย) รหัสประจำตัวนิสิต ๕๓๐๑๔๐๒๓๓๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญป)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์
ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ที่ ศธ.๖๑๐๓.๓/๒๑๒

คณะกรรมาธิการ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัดศรีสุदारาม บางขุนนนท์ กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

โทร / Fax ๐๒-๔๓๓-๖๕๘๘, ๐๘-๔๑๐๔-๔๒๗๓

๑๑ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน โรงเรียนบ้านพุดเตย

ด้วย พระสรราชัย ขยธมฺโม (นิลเจียรนัย) รหัสประจำตัวนิสิต ๕๓๐๑๔๐๒๓๓๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็น ต้องเก็บข้อมูลเพื่อวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญปู)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์
ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ที่ ศธ.๖๑๐๓.๓/๒๑๒

คณะกรรมาธิการ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัดศรีสุदारาม บางขุนนนท์ กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

โทร / Fax ๐๒-๔๓๓-๖๕๘๘, ๐๘-๔๑๐๔-๔๒๖๓

๑๑ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน โรงเรียนบ้านยางโทน

ด้วย พระสรราชัย ชยธมฺโม (นิลเจียรนัย) รหัสประจำตัวนิสิต ๕๓๐๑๔๐๒๓๓๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญป)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์
ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ที่ ศธ.๖๑๐๓.๓/๒๑๒

คณะกรรมาธิการ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 วัดศรีสุदारาม บางขุนนนท์ กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐
 โทร / Fax ๐๒-๔๓๓-๖๕๘๘, ๐๘-๔๑๐๔-๔๒๗๓

๑๑ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
 เรียน โรงเรียนบ้านทุ่งเรือโกลกน

ด้วย พระสรราชัย ชยธมฺโม (นิลเจียรนัย) รหัสประจำตัวนิสิต ๕๓๐๑๔๐๒๓๓๑
 นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
 มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียน
 ประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
 หลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็น ต้องเก็บข้อมูลเพื่อวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โครงการหลักสูตร
 พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็น
 อย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญปู)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์
 ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ที่ ศธ.๖๑๐๓.๓/๒๑๒

คณะกรรมาธิการ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัดศรีสุदारาม บางขุนนนท์ กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

โทร / Fax ๐๒-๔๓๓-๖๕๘๘, ๐๘-๔๑๐๔-๔๒๗๓

๑๑ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน โรงเรียนบ้านพุด

ด้วย พระสรราชย์ ชยธมฺโม (นิลเจียรนัย) รหัสประจำตัวนิสิต ๕๓๐๑๔๐๒๓๓๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญปู)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์
ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ที่ ศธ.๖๑๐๓.๓/๒๑๒

คณะกรรมาธิการ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 วัดศรีสุदारาม บางขุนนนท์ กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐
 โทร / Fax ๐๒-๔๓๓-๖๕๘๘, ๐๘-๔๑๐๔-๔๒๗๓

๑๑ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
 เรียน โรงเรียนวัดปากกิโล

ด้วย พระสรราชัย ชยธมฺโม (นิลเจียรนัย) รหัสประจำตัวนิสิต ๕๓๐๑๔๐๒๓๓๑
 นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
 มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียน
 ประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
 หลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็น ต้องเก็บข้อมูลเพื่อวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โครงการหลักสูตร
 พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็น
 อย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญป)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์
 ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ที่ ศธ.๖๑๐๓.๓/๒๑๒

คณะกรรมาธิการ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 วัดศรีสุदारาม บางขุนนนท์ กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐
 โทร / Fax ๐๒-๔๓๓-๖๕๘๘, ๐๘-๔๑๐๔-๔๒๗๓

๑๑ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
 เรียน โรงเรียนบ้านหนองปรือ

ด้วย พระสรราชัย ชยธมฺโม (นิลเจียรนัย) รหัสประจำตัวนิสิต ๕๓๐๑๔๐๒๓๓๑
 นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
 มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียน
 ประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
 หลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โครงการหลักสูตร
 พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็น
 อย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญป)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์
 ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ที่ ศธ.๖๑๐๓.๓/๒๑๒

คณะกรรมาธิการ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัดศรีสุदारาม บางขุนนนท์ กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

โทร / Fax ๐๒-๔๓๓-๖๕๘๘, ๐๘-๔๑๐๔-๔๒๗๓

๑๑ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน โรงเรียนบ้านถ้ำดาวดึงส์

ด้วย พระสรราชัย ขยธมฺโม (นิลเจียรนัย) รหัสประจำตัวนิสิต ๕๓๐๑๔๐๒๓๓๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็น ต้องเก็บข้อมูลเพื่อวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญป)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์
ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ที่ ศธ.๖๑๐๓.๓/๒๑๒

คณะกรรมาธิการ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัดศรีสุदारาม บางขุนนนท์ กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

โทร / Fax ๐๒-๔๓๓-๖๕๘๘, ๐๘-๔๑๐๔-๔๒๗๓

๑๑ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน โรงเรียนบ้านแก่งประหลอม

ด้วย พระสรราชัย ชยธมฺโม (นิลเจียรนัย) รหัสประจำตัวนิสิต ๕๓๐๑๔๐๒๓๓๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็น ต้องเก็บข้อมูลเพื่อวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญปู)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์
ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ที่ ศธ.๖๑๐๓.๓/๒๑๒

คณะกรรมาธิการ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัดศรีสุदारาม บางขุนนนท์ กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

โทร / Fax ๐๒-๔๓๓-๖๕๘๘, ๐๘-๔๑๐๔-๔๒๗๓

๑๑ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน โรงเรียนบ้านพุ่มม่วง-พุง

ด้วย พระสรราชัย ชยธมฺโม (นิลเจียรนัย) รหัสประจำตัวนิสิต ๕๓๐๑๔๐๒๓๓๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็น ต้องเก็บข้อมูลเพื่อวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญปู)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์
ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ที่ ศธ.๖๑๐๓.๓/๒๑๒

คณะกรรมาธิการ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัดศรีสุदारาม บางขุนนนท์ กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

โทร / Fax ๐๒-๔๓๓-๖๕๘๘, ๐๘-๔๑๐๔-๔๒๗๓

๑๑ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน โรงเรียนวัดใหม่ดงสัก

ด้วย พระสรราชัย ขยธมฺโม (นิลเจียรนัย) รหัสประจำตัวนิสิต ๕๓๐๑๔๐๒๓๓๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็น ต้องเก็บข้อมูลเพื่อวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญปู)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์
ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ที่ ศธ.๖๑๐๓.๓/๒๑๒

คณะกรรมาธิการ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 วัดศรีสุदारาม บางขุนนนท์ กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐
 โทร / Fax ๐๒-๔๓๓-๖๕๘๘, ๐๘-๔๑๐๔-๔๒๗๓

๑๑ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
 เรียน โรงเรียนบ้านช่องแคบ

ด้วย พระสรราชัย ขยธมฺโม (นิลเจียรนัย) รหัสประจำตัวนิสิต ๕๓๐๑๔๐๒๓๓๑
 นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
 มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียน
 ประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
 หลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โครงการหลักสูตร
 พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็น
 อย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญปู)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์
 ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ที่ ศธ.๖๑๐๓.๓/๒๑๒

คณะกรรมาธิการ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัดศรีสุदारาม บางขุนนนท์ กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

โทร / Fax ๐๒-๔๓๓-๖๕๘๘, ๐๘-๔๑๐๔-๔๒๗๓

๑๑ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน โรงเรียนบ้านหลุงกั้ง

ด้วย พระสรราชัย ขยธมฺโม (นิลเจียรนัย) รหัสประจำตัวนิสิต ๕๓๐๑๔๐๒๓๓๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็น ต้องเก็บข้อมูลเพื่อวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญปู)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์
ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ที่ ศธ.๖๑๐๓.๓/๒๑๒

คณะกรรมการ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัดศรีสุคาราม บางขุนนนท์ กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

โทร / Fax ๐๒-๔๓๓-๖๕๘๘, ๐๘-๔๑๐๔-๔๒๓๓

๑๑ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อ
เรียน โรงเรียนบ้านวังกระแจะ

ด้วย พระธรรมชัย ขยธมฺโม (นิลเจียรนัย) รหัสประจำตัวนิสิต ๕๓๐๑๔๐๒๓๓๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญป)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์
ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ที่ ศธ.๖๑๐๓.๓/๒๑๒

คณะกรรมาธิการ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 วัดศรีสุคาราม บางขุนนนท์ กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐
 โทร / Fax ๐๒-๔๓๓-๖๕๘๘, ๐๘-๔๑๐๔-๔๒๓๓

๑๑ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อ
 เรียน โรงเรียนบ้านเขาพัง

ด้วย พระธรรมชัย ขยธมฺโม (นิลเจียรนัย) รหัสประจำตัวนิสิต ๕๓๐๑๔๐๒๓๓๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญป)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์
 ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ : พระสรรชัย ชยธมฺโม (นิลเจียรนัย)
- เกิด : เมื่อวันศุกร์ ที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๑๔ ปีถุน
- ภูมิลำเนา : ๘๒๘/๑ ม.๒ ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
- การศึกษา : ประถมศึกษา โรงเรียนวัดศรีโกลหาราชบุรี อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
: มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนท่าม่วงราษฎร์บำรุง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
: มัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดกาญจนบุรี
: ระดับ ป.ว.ท. การโรงแรมและการท่องเที่ยว ว.อ.ศ.กาญจนบุรี
: ปริญญาตรี พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาพระพุทธศาสนา มจร.ห้องเรียนวัดไชยชุม
พลชนะสงคราม จังหวัดกาญจนบุรี
- เข้าศึกษา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่น ๕
วันที่ ๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๓
- อุปสมบทเมื่อ : ๒๑ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๔๒
- หน้าที่การงาน : ครูพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนบ้านทุ่งก้าง่าง สังกัด(มจร.)
- ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดทุ่งก้าง่าง ๒ม.๓ ต.ไทรโยค อ.ไทรโยค จ.กาญจนบุรี ๓๑๑๕๐